

Sammanfattning

I betänkandet behandlas dels förslagen i budgetpropositionen för år 2000 om anslag inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar, dels skrivelse 1999/2000:14 En hållbar utveckling av landsbygden, m.m. I skrivelsen presenterar regeringen inriktningen av ett svenskt landsbygdsprogram för perioden 2000–2006 enligt rådets förordning (EG) nr 1257/99. I skrivelsen presenteras även ett nytt mål för den ekologiska produktionen. I betänkandet behandlas vidare proposition 1999/2000:5 i den del som avser användning av medel under utgiftsområde 23 till att bekosta personskadeförsäkring för studenter.

Dessutom behandlas sammanlagt 197 motionsyrkanden i motioner från allmänna motionstiden 1999 respektive i motioner med anledning av skrivelsen.

Riksdagen har den 18 november 1999 fastställt utgiftsramen för utgiftsområde 23 till 9 726 327 000 kr.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelsanvisning under anslag m.m. och avstyrker motsvarande motioner. Därmed minskar anslagna medel för utgiftsområdet med ca 2 247,5 miljoner kronor jämfört med budgetåret 1999. Ungefär 60 % av utgifterna finansieras från EG-budgeten. Merparten av EG-stödet avser obligatoriska åtgärder såsom arealersättning, djurbidrag, intervention och exportbidrag. Därtill kommer delfinansierade frivilliga stöd och ersättningar som förutsätter nationell medfinansiering. Till dessa hör det nya landsbygdsprogrammet och strukturåtgärder inom fiskerinäringen.

Vidare tillstyrker utskottet att regeringen bemyndigas att tillämpa ett landsbygdsprogram enligt den ovannämnda rådsförordningen. Mot bakgrund av att storleken på EG-finansieringen för landsbygdsåtgärder i Sverige inte var känd vid tidpunkten för regeringens beslut om budgetpropositionen har regeringen återkommit till riksdagen i skrivelse 1999/2000:14 med en redogörelse för innehållet i det landsbygdsprogram som överlämnas till EG-kommissionen under hösten 1999. Regeringen har därutöver lämnat muntlig information till utskottet angående detta program. Eventuella förändringar av anslag och bemyndiganderamar kommer att föreslås riksdagen i 2000 års ekonomiska vårproposition.

Landsbygdsprogrammet bör främja en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av jordbruket, livsmedelsproduktionen, skogsbruket och

landsbygden. Åtgärderna inom ramen för landsbygdsprogrammet är uppdaterade på två insatsområden. Under insatsområde 1, åtgärder för ett ekologiskt hållbart jordbruk, ingår miljöersättningar, kompetensutveckling, kompensationsbidrag i mindre gynnade områden, stöd till investeringar i jordbruksföretag samt åtgärder för att bevara och förbättra den ekologiska stabiliteten i skogen. Insatsområde 2, åtgärder för ekonomiskt och socialt hållbar utveckling på landsbygden, innehåller startstöd till unga jordbrukare, åtgärder för förbättrad bearbetning och saluföring samt åtgärder som syftar till att främja en anpassning och utveckling av landsbygden.

Utskottet ställer sig bakom regeringens bedömningar i fråga om det nya landsbygdsprogrammet och avstyrker de motioner som väckts med anledning av skrivelsen. Vidare avstyrks de i ärendet behandlade motionerna om allmän jordbrukspolitik m.m. med hänvisning främst till tidigare ställningstaganden i dessa frågor.

I betänkandet finns 61 reservationer och 9 särskilda yttranden.

Proposition 1999/2000:1

Regeringen har i proposition 1999/2000:1 utgiftsområde 23 föreslagit

1. att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1708) om EG:s förordningar om miljö- och strukturstöd (avsnitten 2 och 5.6.1),

2. att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1710) om EG:s förordningar om jordbruksprodukter (avsnitten 2 och 5.7),

3. att riksdagen bemyndigar regeringen att tillämpa ett svenskt landsbygdsprogram enligt förordning (EG) nr 1257/99 (avsnitt 5.6),

4. att riksdagen godkänner regeringens riktlinjer för systemet för handel med mjölkkvoter (avsnitt 5.8),

5. att riksdagen godkänner att Statens jordbruksverk skall ha tillgång till en kredit på myndighetens särskilda räntekonto för EU-verksamhet i Riksgäldskontoret på 5 500 000 000 kr (avsnitt 5.9),

6. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2000, i fråga om ramanslaget B 8 Miljö-, struktur- och regionala åtgärder, fatta beslut om stöd som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 2 555 000 000 kr efter år 2000 (avsnitt 5.9),

7. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2000, i fråga om ramanslaget B 9 Från EG-budgeten finansierade miljö-, struktur- och regionala åtgärder, fatta beslut som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 2 769 000 000 kr efter år 2000 (avsnitt 5.9),

8. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2000, i fråga om ramanslaget B 10 Arealersättning och djurbidrag m.m., fatta beslut som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 3 800 000 000 kr efter år 2000 (avsnitt 5.9),

9. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2000, i fråga om ramanslaget B 11 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter, fatta beslut som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 1 600 000 kr under år 2001 (avsnitt 5.9),

10. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2000, i fråga om ramanslaget E 3 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder, fatta beslut som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 1 600 000 kr under år 2001 (avsnitt 8.4),

11. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2000, i fråga om ramanslaget G 3 Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Forskning och kollektiv forskning, fatta beslut om stöd som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 155 000 000 kr efter år 2000 (avsnitt 10.5),

12. att riksdagen för år 2000 anvisar anslagen under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar enligt följande uppställning:

Internationellt samarbete

A 1 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.; ramanslag; 37 089 000 kr,

Jordbruk och trädgårdsnäring

B 1 Statens jordbruksverk; ramanslag; 249 096 000 kr,

B 2 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.; ramanslag; 22 000 000 kr,

B 3 Djurregister; ramanslag; 15 993 000 kr,

B 4 Statens utsädeskontroll; ramanslag; 1 058 000 kr,

B 5 Statens växtsortnämnd; ramanslag; 1 410 000 kr,

B 6 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket; reservationsanslag; 26 934 000 kr,

B 7 Bekämpande av växtsjukdomar; ramanslag; 2 629 000 kr,

B 8 Miljö-, struktur- och regionala åtgärder; ramanslag; 2 118 000 000 kr,

B 9 Från EG-budgeten finansierade miljö-, struktur och regionala åtgärder; ramanslag; 1 717 500 000 kr,

B 10 Arealersättning och djurbidrag m.m.; ramanslag; 1 321 000 000 kr,

B 11 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter; ramanslag; 1 546 000 000 kr,

B 12 Räntekostnader för förskottrade arealersättningar, m.m.; ramanslag; 79 700 000 kr,

B 13 Jordbrukets blockdatabas; ramanslag; 17 990 000 kr,

Fiske

C 1 Fiskeriverket; ramanslag; 65 514 000 kr,

C 2 Strukturstöd till fisket m.m.; ramanslag; 30 890 000 kr,

C 3 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.; ramanslag; 80 000 000 kr, 1999/2000: MJU2

C 4 Fiskevård; ramanslag; 20 000 000 kr,

Rennäring m.m.

D 1 Främjande av rennäringen m.m.; ramanslag; 35 700 000 kr,

D 2 Ersättningar för viltskador m.m.; ramanslag; 63 000 000 kr,

D 3 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.; ramanslag; 1 538 000 kr,

Djurskydd och djurhälsovård

E 1 Statens veterinärmedicinska anstalt; ramanslag; 85 188 000 kr,

E 2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen; obetecknat anslag; 75 669 000 kr,

E 3 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder; ramanslag; 22 381 000 kr,

E 4 Centrala försöksdjursnämnden; ramanslag; 8 202 000 kr,

E 5 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar; ramanslag; 90 950 000 kr,

Livsmedel

F 1 Statens livsmedelsverk; ramanslag; 121 089 000 kr,

F 2 Livsmedelsekonomiska institutet; ramanslag; 8 045 000 kr,

F 3 Kostnader för livsmedelsberedskap; ramanslag; 16 518 000 kr,

F 4 Livsmedelsstatistik; ramanslag; 22 290 000 kr,

F 5 Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten; ramanslag; 3 700 000 kr,

F 6 Åtgärder inom livsmedelsområdet, ramanslag; 30 000 000 kr,

Utbildning och forskning

G 1 Sveriges lantbruksuniversitet; ramanslag; 1 175 012 000 kr,

G 2 Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Förvaltningskostnader; ramanslag; 11 304 000 kr,

G 3 Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Forskning samt kollektiv forskning; ramanslag; 208 320 000 kr,

G 4 Bidrag till Skogs- och Lantbruksakademien; obetecknat anslag; 929 000 kr,

H 1 Skogsvårdsorganisationen; ramanslag; 280 584 000 kr,

H 2 Insatser för skogsbruket; ramanslag; 105 700 000 kr,

H 3 Internationellt skogssamarbete; ramanslag; 1 405 000 kr,

H 4 Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning; ramanslag; 6 000 000 kr.

Lagförslagen fogas som bilaga 3 till detta betänkande.

Proposition 1999/2000:5

Regeringen föreslår i proposition 1999/2000:5 att riksdagen

2. godkänner att Sveriges lantbruksuniversitet använder medel som anvisas universitetet under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar till personskadeförsäkring för studenter (avsnitt 3).

Skrivelse 1999/2000:14

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

Regeringen har genom budgetpropositionen för år 2000 föreslagit att riksdagen bemyndigar regeringen att tillämpa ett landsbygdsprogram enligt rådets förordning (EG) nr 1257/99 om stöd till utveckling av landsbygden. Regeringen presenterar i skrivelsen inriktningen av ett svenskt landsbygdsprogram för perioden 2000–2006. I skrivelsen presenteras även ett nytt mål för den ekologiska produktionen.

Landsbygdsprogrammet bör främja en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av jordbruket, livsmedelsproduktionen, skogsbruket och landsbygden. Åtgärder som syftar till att ta till vara jordbrukets positiva miljöeffekter och minimera dess negativa miljöeffekter bör spela en framträdande roll i det samlade landsbygdsprogrammet. Åtgärderna inom ramen för landsbygdsprogrammet är uppdelade på två insatsområden. Under insatsområde 1, åtgärder för ett ekologiskt hållbart jordbruk, ingår miljöersättningar, kompetensutveckling, kompensationsbidrag i mindre gynnade områden, stöd till investeringar i jordbruksföretag samt åtgärder för att bevara och förbättra den ekologiska stabiliteten i skogen. Insatsområde 2, åtgärder för ekonomiskt och socialt hållbar utveckling på landsbygden, innehåller startstöd till unga jordbrukare, åtgärder för förbättrad bearbetning och saluföring samt åtgärder som syftar till att främja en anpassning och utveckling av landsbygden.

I skrivelsen ger regeringen även en översiktlig redogörelse för beslutet om Agenda 2000.

Motioner från allmänna motionstiden 1999

1999/2000:MJ201 av Kenneth Johansson m.fl. (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en utredning med uppgift att föreslå en sammanhållen svensk politik för utvecklingen av hästnäringen.

1999/2000:MJ202 av Elizabeth Nyström och Lars Björkman (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om åtgärder som behöver genomföras för att svenskt jordbruk och livsmedelsnäring skall ges möjlighet att konkurrera på lika villkor.

1999/2000:MJ203 av Elizabeth Nyström och Ingvar Eriksson (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om miljöåtgärder i jordbruket.

1999/2000:MJ204 av Gudrun Lindvall (mp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om EU:s trädesregler.

1999/2000:MJ205 av Ingvar Eriksson och Per-Samuel Nisser (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kartavgifter som påförts lantbrukare i Sverige.

1999/2000:MJ206 av Ewa Thalén Finné och Ingvar Eriksson (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om komplettering av reglerna för arealersättning (stöd) från EU.

1999/2000:MJ208 av Per-Samuel Nisser och Ingvar Eriksson (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om enklare regler för sökande av EG-stöd,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att det är angeläget att Sverige utnyttjar de EG-stöd och -ersättningar som finns tillgängliga.

1999/2000:MJ209 av Ingvar Eriksson och Elizabeth Nyström (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett ekologiskt övergångsstöd för yrkesmässig växthusodling.

1999/2000:MJ210 av Catharina Elmsäter-Svärd (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utbetalningen av arealstöd för år 2000.

1999/2000:MJ211 av Kenneth Johansson m.fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ersättningsnivå i ett nytt miljöstöd för fåbodar under perioden 2001–2006,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att gällande miljöstöd till fåbodbete hålls öppet för anslutning under år 2000.

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ökade insatser för forskning, information och kunskapsutbyggnad för att förbättra miljösituationen inom jordbrukssektorn,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om arealersättningen,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om miljö-, struktur- och regionala åtgärder,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om exportfrämjande åtgärder.

1999/2000:MJ213 av Gudrun Schyman m.fl. (v) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kriterier som skall utgöra grunden för utvecklingen mot ett ekologiskt hållbart jordbruk,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att målet för den ekologiska produktionen skall vara att 20 % av jordbruksarealen odlas ekologiskt år 2005,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att arealmålet för ekologisk produktion bör kompletteras med mål för ekologisk djurhållning samt för olika grödor,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att regelverken för ekologisk odling skall anpassas till en mer diversifierad marknad för ekologiska livsmedel,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att målsättningen skall vara att användningen av kemiska bekämpningsmedel i jordbruket skall ha upphört till år 2010,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en avvecklingsplan för användning av kemiska bekämpningsmedel i det svenska jordbruket,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att regler kring krav på arealer för spridning av gödsel bör skärpas,

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att miljöstöden skall utformas så att den biologiska mångfalden inte hotas,

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en översyn av jordbrukets miljöskatter dels för att nå miljömålen, dels för att stärka det svenska jordbrukets konkurrenskraft,

10. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att jordbrukspolitiken bör stimulera alternativa sätt att skapa lönsamhet i jordbruket såsom t.ex. olika samverkansformer, nischproduktion, lokala marknader och alternativa produktionsmetoder,

11. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att en målsättning med jordbrukspolitiken skall vara att ingen jordbruksmark skall tas ur produktion på ett sätt som försvårar möjligheten att återta den i livsmedelsproduktion,

12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om användningen av skuggareal i utvecklingsländer,

13. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att förändringen av den gemensamma jordbrukspolitiken måste ha som målsättning att bevara ett jordbruk i hela EU och möjliggöra produktionsystem som kan upprätthålla ekologiska och sociala värden.

1999/2000:MJ214 av Jonas Ringqvist m.fl. (v) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att den ekologiska växthusodlingen skall ges ett stöd inom ramen för miljöprogrammet,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett stöd till investeringar som minskar användningen av fossil energi i växthusodling.

1999/2000:MJ215 av Kenneth Johansson (c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att dela stödområde 4.

1999/2000:MJ216 av Holger Gustafsson (kd) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om brister i den nuvarande svenska jordbrukspolitiken,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om svenska riktlinjer inför en reformerad CAP-politik inom EU,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett förändringsarbete med nya former för löpande konsekvensutredningar,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att Skaraborgsområdet bör prövas som prognosområde.

1999/2000:MJ217 av Roy Hansson (m) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär att det utreds om det går att medge ”svart träda” i de områden som är lämpliga och som därmed kan bidra till ökade miljövinster i enlighet med vad som anförts i motionen.

1999/2000:MJ218 av Lars Hjertén och Lars Elinderson (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av att svenskt jordbruk kan konkurrera på lika villkor med jordbruket i övriga EU-länder,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att ge lantbruket möjligheter att minska negativ påverkan på miljön,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att utnyttja hela det framförhandlade miljöstödet till det svenska jordbruket.

1999/2000:MJ219 av Lars Hjertén och Lars Elinderson (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att införliva Gullspångs och Karlsborgs kommuner i stödområde 4.

1999/2000:MJ222 av Lennart Daléus m.fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om nödvändigheten av att Sveriges lantbrukare ges de politiska förutsättningarna att utvecklas som företagare,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att stärka det svenska jordbrukets och den svenska trädgårdsnäringsens konkurrenskraft,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om landsbygdsförordningen och miljöstödsprogrammen,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en statlig lånegaranti för jordbrukare som på grund av försenade utbetalningar får likviditetsproblem,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om räntekompensation för försenad utbetalning av arealersättning,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förenklingar av regelverket kring jordbruksadministrationen,

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utvärdering av nuvarande områdesindelning,

1999/2000:MJ223 av Gudrun Lindvall (mp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av att bevara samtliga lantraser,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om nationellt stöd till de lantraser som i dag inte får stöd via jordbrukets miljöstöd.

1999/2000:MJ224 av Per-Samuel Nisser och Ola Karlsson (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om jordbrukets villkor i Mellansverige.

1999/2000:MJ225 av Ingvar Eriksson och Roy Hansson (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om svensk oljeväxtproduktion.

1999/2000:MJ226 av Ingvar Eriksson och Roy Hansson (m) vari yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett utbyggt REKO-stöd till trädgårdsodling.

1999/2000:MJ227 av Birgitta Carlsson (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att Tiveden skall ingå i stödområde 4.

1999/2000:MJ228 av Erik Arthur Egervärn (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en sammanhållen statlig hästpolitik.

1999/2000:MJ231 av Catharina Elmsäter-Svärd och Per-Samuel Nisser (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att trädan får brukas 1 juni, både vid mekanisk och kemisk ogräsbekämpning.

1999/2000:MJ232 av Lisbeth Staaf-Igelström m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om stödområde 4.

1999/2000:MJ233 av Caroline Hagström m.fl. (kd) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att den kallblodiga travaren skall omfattas av stödet till utrotningshotade inhemska hästraser,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om den svenska halvblodsaveln och uppfödarpremier,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om EU-anpassning av hästen och hästnäringen till det jordbrukspolitiska ansvarsområdet,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om EU-stöden till den svenska hästaveln och hästnäringen.

1999/2000:MJ235 av Gunilla Tjernberg och Erling Wälivaara (kd) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en höjd intransportersättning för jordbruket i norra Sverige där kött och ägg ingår i underlaget,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att kostnaderna för kadaverinsamlingarna ingår i underlaget för merkostnaderna i norra Sverige.

1999/2000:MJ237 av Birgitta Sellén och Erik Arthur Egervärn (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om den svenska halvblodsaveln och införande av uppfödarpremier.

1999/2000:MJ238 av Tomas Högström (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en snabbare avregleringstakt av EU:s jordbruksstöd.

1999/2000:MJ240 av Kenneth Johansson m.fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om översyn av ägofredslagstiftning så att fortsatt fåboddrift kan bedrivas,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om åtgärder för att möjliggöra bevarandet av ett levande fåbodbruk i Sverige,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ökad satsning på vårdplaner, mark- och byggnadsvård på kulturhistoriskt värdefulla fåboddar samt ett bättre juridiskt skydd för att bevara befintliga fåbodmiljöer, som är eller kommer att vara levande,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om bevarande av listade utrotningshotade husdjursraser.

1999/2000:MJ241 av Gudrun Lindvall m.fl. (mp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en nationell aktionsplan för utveckling av det ekologiska lantbruket.

1999/2000: MJU2

1999/2000:MJ242 av Birgitta Carlsson (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att miljöersättning skall utgå för areal där oljeväxter odlas som avbrottsgröda.

1999/2000:MJ244 av Eskil Erlandsson m.fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en statlig utredning med uppgift att föreslå en sammanhållen svensk politik för utvecklingen av hästnäringen,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om integrering av hästen i den nya s.k. landsbygdsförordning som skall träda i kraft år 2000,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett system som främjar utvecklingen för den nordsvenska hästen, den kallblodiga travaren, den svenska ardenneren och gotlandsrusset,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om införande av uppfödarpremier.

1999/2000:MJ246 av Birgitta Sellén m.fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att arealersättningen till spannmål läggs ut med samma belopp i hela landet,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att den nya ersättningen till vallensilage läggs ut med samma belopp i hela landet,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att den nationella ersättningen till norra Sverige räknas upp för att täcka beskrivna kostnader.

1999/2000:MJ247 av Gunnel Wallin och Rolf Kenneryd (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att ytterligare överväga vilka åtgärder som krävs för att på ett optimalt sätt medverka till miljöåtgärder i Sydsverige och därvid särskilt beakta REKO-programmets värde.

1999/2000:MJ248 av Lena Ek m.fl. (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om möjligheten att flytta mjölkkvot mellan direktleveranskvot och leveranskvot i de fall mjölkproduktionen härrör från samma produktionsenhet.

1999/2000:MJ250 av Göte Jonsson m.fl. (m) vari yrkas

2. att riksdagen beslutar att under B 1 inom utgiftsområde 23 anvisa ett anslag om 244 096 000 kr i enlighet med vad i motionen anförts,

3. att riksdagen beslutar att under F 2 inom utgiftsområde 23 anvisa ett anslag om 4 000 000 kr i enlighet med vad i motionen anförts.

1999/2000:MJ251 av Eskil Erlandsson m.fl. (c) vari yrkas att riksdagen med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag för budgetåret 2000 anvisar anslagen under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar enligt följande uppställning:

Anslag	Regeringens förslag tkr	Anslagsförändring tkr	1999/2000: MJU2
B 1 Statens jordbruksverk	249 096	-7 000	
B 8 Miljö-, struktur- och regionala åtgärder	2 118 000	700 000	
B 10 Regionala stöd till jordbruket		40 000	
C 1 Fiskeriverket	65 514	-2 000	
E 5 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	90 950	35 000	
F 1 Statens livsmedelsverk	121 089	-5 000	

1999/2000: MJ252 av Harald Nordlund och Lennart Kollmats (fp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att regeringen skall verka för att reformeringen av CAP påskyn-
das,

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att Sverige i EU skall verka för att separata miljömål för jordbru-
ket skapas,

10. att riksdagen hos regeringen begär att en ny utredning tillsätts för att
med utgångspunkt i EU:s miljömål se över vilka miljöeffekter och miljö-
kostnader som kan kopplas till jordbruket,

12. att riksdagen med följande ändringar i förhållande till regeringens för-
slag anvisar anslagen under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med
anslutande näringar enligt uppställning:

Anslag	Regeringens förslag tkr	Anslagsförändring tkr
B 1 Statens jordbruksverk	249 096	-50 000
E 2 Bidrag till distriktsveterinär- organisationen	75 669	7 000
E 3 Djurhälsovård och djurskydds- främjande åtgärder	22 381	4 000

1999/2000: MJ253 av Caroline Hagström m.fl. (kd) vari yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen
anförts om investeringsstöd för svensk trädgårdsnäring,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen
anförts om REKO-stödet och stöd till ekologisk odling,

1999/2000: MJ257 av Alf Svensson m.fl. (kd) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen
anförts om inriktningen av svensk jordbrukspolitik syftande till att ge möj-
lighet att bedriva jordbruk i hela landet och med fullt utnyttjande av befintlig
åkermark,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen
anförts om genomförandet av en konsekvensanalys om jordbruksnäringens
betydelse,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen
anförts om att kostnadsramarna för EU-medfinansierade anslag långsiktigt
skall ligga på en nivå som innebär att Sverige fullt ut använder de EG-anslag
som är möjliga,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen
anförts om att avvisa nedskärningar av ramarna för miljöersättningspro-

grammet och i stället anvisa ytterligare 545 000 000 kr för miljöprogram/landsbygdsutveckling,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att lantbrukarna ej skall belastas med kostnader för hållande av register föranledda av EG-krav, såsom kartavgift och avgift för djurdatas,

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om stöd till avbyttjänst,

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om exportfrämjande åtgärder,

10. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utredning av skörde-skadeskydd,

11. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att minska jordbruksbyråkratin,

14. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förenklat regelsystem som gynnar ekologisk odling,

19. att riksdagen med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag för år 2000 anvisar anslagen under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar enligt följande uppställning:

Anslag	Regeringens förslag tkr	Anslagsförändring tkr
B 1 Statens jordbruksverk	249 096	-25 000
B 8 Miljö-, struktur- och regionala åtgärder	2 118 000	545 000
B 8 (Extra Norrlandsstöd)		6 000
B 12 Räntekostnader för forskotterade arealersättningar m.m.	79 000	25 000
C 1 Fiskeriverket	65 514	-3 000
E 2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen	75 669	-15 000
F 1 Statens livsmedelsverk	121 089	4 000
F 6 Exportfrämjande åtgärder	30 000	20 000
G 1 Sveriges lantbruksuniversitet	1 175 012	4 000
H 3 Internationellt skogssamarbete	1 405	1 000
Nedsättning av växthusnäringens koldioxidavgift		8 000
Nytt anslag REKO-stöd trädgårdsnäringen		13 000
Nytt anslag Avbyttjänst		15 000

1999/2000: MJ302 av Harald Nordlund (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att ett internationellt skogligt sekretariat, som leds av en skogsambassadör, bör inrättas.

1999/2000: MJ304 av Gudrun Lindvall m.fl. (mp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om biologisk kompetens på skogsvårdsstyrelserna,

1999/2000: MJ306 av Göte Jonsson m.fl. (m) vari yrkas

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om internationell bevakning,

1999/2000: MJ308 av Berit Andnor och Rune Berglund (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att stödområde 2 B i Jämtlands län bör överföras till stödområde 2 A.

1999/2000:MJ309 av Caroline Hagström m.fl. (kd) vari yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om skoglig kompetens och resurser vid Sveriges beskickningar utomlands,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om skogsskydd och medel för biotopskyddsområden och för naturvårdsavtal.

1999/2000:MJ404 av Willy Söderdahl m.fl. (v) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att Naturvårdsverket och Försvarmakten även fortsättningsvis bör ha ansvar för saneringen,

2. att riksdagen hos regeringen begär förslag till lag som ger de svenska fiskarna ersättning i likhet med de danska då krigsmateriel fångas i redskapen,

3. att riksdagen begär att regeringen i olika internationella forum arbetar för att dessa regler också skall gälla i andra länder som fiskar i Östersjön och Nordsjön.

1999/2000:MJ410 av Ester Lindstedt-Staaf (kd) vari yrkas

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om fiskare som kommer i kontakt med senapsgas eller nervgas.

1999/2000:MJ531 av Christel Anderberg och Patrik Norinder (m) vari yrkas

2. att riksdagen hos regeringen begär en översyn av Jordbruksverkets organisation för att skilja myndighetsutövning från affärsverksamhet enligt vad i motionen anförts.

1999/2000:MJ532 av Lennart Värmbjörk m.fl. (v) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till ett program för att successivt och målinriktat överföra resurser från traditionell forskning med djurförsök till den alternativa forskningen.

1999/2000:MJ607 av Mikael Oscarsson och Harald Nordlund (kd, fp) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär en utredning om att särkostnaden för den djursjukvård som bedrivs för veterinärutbildningen vid SLU skall täckas på ett tillfredsställande sätt.

1999/2000:MJ609 av Caroline Hagström (kd) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om extra forskningssatsning inom ramen för befintligt anslag på området livsmedels- och lantbruksekonomi vid Sveriges lantbruksuniversitet.

1999/2000:MJ748 av Ingvar Eriksson och Lars Lindblad (m) vari yrkas

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att mer medel inom ramen för EU:s miljöstöd riktas till anläggning av dammar, småvatten, våtmarker och skyddszoner i odlingslandskapet,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ändringar i reglerna för jordbrukets miljöstöd i EU.

1999/2000:MJ780 av Kent Olsson och Berit Adolfsson (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ersättning vid ”fångst” av militärt och kemiskt avfall.

1999/2000:MJ906 av Gudrun Lindvall och Thomas Julin (mp) vari yrkas

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utvärdering av anslag D 2 utg.omr. 23.

1999/2000:Fi212 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) vari yrkas

19. att riksdagen för budgetåret 2000 anvisar anslagen under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård samt utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar enligt uppställning i bilaga 2.

1999/2000:K322 av Patrik Norinder och Anne-Katrine Dunker (m) vari yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en rättvis fördelning av landets EG-ersättningar och nationella ersättningar till jordbruket i Gävleborgs län.

1999/2000:L714 av Yvonne Ruwaida m.fl. (mp) vari yrkas

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att Krav för sin information om ekologiska livsmedel bör bli berättigade till statligt stöd.

1999/2000:N299 av Anne-Katrine Dunker och Anita Sidén (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om exportfrämjande åtgärder.

1999/2000:N388 av Ingegerd Saarinen m.fl. (mp) vari yrkas

18. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om jordbruket.

1999/2000:So226 av Kerstin Heinemann m.fl. (fp) vari yrkas

13. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om jordbruks- och livsmedelspolitik.

1999/2000:U505 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) vari yrkas

18. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att Sverige måste verka för att EU skall betrakta alkohol och tobak som en hälsofråga och inte som ett jordbruksproblem,

19. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om EU:s jordbrukspolitik.

1999/2000:U512 av Marianne Andersson m.fl. (c) vari yrkas

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om den svenska hanteringen av ersättningar och stöd från EU,

1999/2000:U513 av Yvonne Ruwaida m.fl. (mp) vari yrkas

14. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att en prioriterad fråga för Sverige skall vara att inom EU driva att den gemensamma jordbrukspolitiken förändras så att EU endast ger stöd åt ett ekologiskt hållbart, småskaligt och djurvänligt jordbruk,

15. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att en prioriterad fråga för Sverige skall vara att inom EU driva att den gemensamma jordbrukspolitiken förändras så att den i hög grad flyttas till nationell nivå,

28. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att en prioriterad fråga för Sverige skall vara att inom EU driva att EU:s jordbrukspolitik måste reformeras på ett sätt som garanterar att östlänernas jordbruk inte diskrimineras i något avseende.

1999/2000:U514 av Holger Gustafsson m.fl. (kd) vari yrkas

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en ekologiskt hållbar jordbrukspolitik,

Motioner med anledning av skrivelse 1999/2000:14

1999/2000: MJ1 av Roy Hansson (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att vidta åtgärder som säkerställer ekologiskt jordbruk,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att utarbeta förslag som säkerställer fortsatt miljövänlig odling av sockerbeter på Gotland,

3. att riksdagen hos regeringen begär förslag till åtgärder för att säkerställa fortsatt senapsodling och därmed tillförsäkra Gotland ytterligare en miljövänlig omväxlingsgröda i enlighet med vad som anförts i motionen,

4. att riksdagen beslutar att se över indelningen i LFA-områden på så sätt att hela Gotland blir LFA-område i enlighet med vad som anförts i motionen,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att pröva möjligheten till etableringsstöd,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om tillväxtavtal.

1999/2000: MJ2 av Cristina Husmark Pehrsson (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att det kommande landsbygdsprogrammet bör ges en sådan inriktning att hänsyn tas till mångfald, alternativ och ökad tillgänglighet som förutsättningar för en levande landsbygd.

1999/2000: MJ3 av Lilian Virgin (s) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vallstöd,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att hos EU-kommissionen begära att hela Gotland blir LFA-område.

1999/2000: MJ4 av Göran Hägglund och Maria Larsson (kd) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om LFA-stöd och stöd för öppet odlingslandskap,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vallstöd,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kött- och mjölkproduktionen på småländska höglandet.

1999/2000:MJ5 av Gunilla Tjernberg och Erling Wälivaara (kd) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en höjd intransportersättning för jordbruket i norra Sverige där kött och ägg ingår i underlaget,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att kostnaderna för kadaverinsamlingarna ingår i underlaget för merkostnaderna i norra Sverige,

3. att riksdagen beslutar om utformningen av Norrlandsstödet i enlighet med vad som anförts i motionen.

1999/2000:MJ6 av Dan Kihlström (kd) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att södra Värmland även fortsättningsvis skall tillhöra stödområde 4.

1999/2000:MJ7 av Dan Ericsson m.fl. (kd) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att riksdagen skall få större inflytande vid utformningen av program för utvecklingen av landsbygden,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om tidsmässigt bättre framförhållning vid utformandet av landsbygdsutvecklingen,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att i samband med vårbudgeten återkomma med förslag för att stärka landsbygdsutvecklingsprogrammet,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att fullt ut använda de EU-medel som landsbygdsutvecklingsprogrammet medger,

5. att riksdagen beslutar att REKO-stödet också fortsättningsvis skall utgöra en väsentlig andel av det samlade landsbygdsutvecklingsprogrammet,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om indexering av landsbygdsutvecklingsprogrammet,

7. att riksdagen beslutar om införande av miljöersättning för avbrottsgrödor inom landsbygdsutvecklingsprogrammets ram,

8. att riksdagen beslutar om införande av REKO-stöd också för trädgårdsnäringen,

9. att riksdagen beslutar om fortsatt vällersättning inom landsbygdsutvecklingsprogrammets ram,

10. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett särskilt stöd för mjölkproduktion i skogs- och mellanbygder,

11. att riksdagen beslutar om utformningen av LFA-stödet i enlighet med vad som anförts i motionen,

12. att riksdagen beslutar om utformningen av Norrlandsstödet i enlighet med vad som anförts i motionen,

13. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om den ekologiska produktionen,

14. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ekologiskt program för trädgårdsodlingen,

15. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om beredskap för nya miljöprograminsatser under programperioden,

16. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förenklingar av administrationen av landsbygdsutvecklingsprogrammet.

1999/2000:MJ8 av Eskil Erlandsson m.fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att miljö- och landsbygdsprogrammen skall vara skrivna på ett sådant sätt att programmen garanterar att avsatta medel nyttjas fullt ut,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att miljöprogrammet skall vara öppet i sin helhet år 2000,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att regeringen bör lägga fram en proposition eller tillsätta en parlamentarisk arbetsgrupp så att alla partier i samråd kan vara med och utforma landsbygdens framtid i rätt riktning,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en generell grundersättning till vall kombinerad med en regionalt anpassad tilläggsersättning,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att bibehålla REKO-programmet,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att modulering som sätt att omfördela medel från en del av jordbruket till en annan bör avvisas,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att minska det byråkratiska krånglet som finns både för myndigheter och företag,

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en höjning av startstödet till det maximala stödbeloppet som EG-förordningen anger,

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att släktlånen bör kunna redovisas till 100 % och att denna form av lån bör likställas med vanliga banklån,

10. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att undvika svenska speciallösningar och i stället använda oss av de befintliga regler som gäller inom EU,

11. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en höjd intransportersättning i norra Sverge, vilket skulle leda till ökad stabilitet, framtidstro och därmed en ökad investeringsvilja,

12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att i samband med det nya landsbygdsprogrammet påbörja en översyn av den nuvarande stödområdesindelningen,

13. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att regeringens skrivelse måste innehålla en satsning på att bevara den svenska oljeväxtodlingen,

14. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om integrering av hästen i den nya landsbygdsförordningen,

15. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett system som främjar utvecklingen för den nordsvenska hästen, den kallblodiga travaren, den svenska ardennern och gotlandsrusset,

16. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om införande av uppfödarpremier.

1999/2000:MJ9 av Per-Samuel Nisser (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att ej genomföra gränsjusteringar i stödområdena i Värmland,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om de negativa effekterna av att flytta gränser för stödområden inom jordbruket i södra Värmland.

1999/2000:MJ10 av Göte Jonsson m.fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om miljöprogrammets budgetram,

2. att riksdagen begär att regeringen återkommer till riksdagen för godkännande av det slutligt utarbetade landsbygdsprogrammet,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av ett enkelt och ändamålsenligt regelverk för miljöprogrammet,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att grunden för en livskraftig landsbygd är ett lönsamt och konkurrenskraftigt jordbruk,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ersättning för odling av vall,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av bibehållet REKO-stöd,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om stöd till miljövänliga växtföljder med avbrottsgrödor,

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ängs- och hagmarker,

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ekologisk produktion,

10. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en utvärdering av den ekologiska produktionens miljöeffekter i jämförelse med konventionell produktion,

11. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förändringar av de södra delarna av stödområde 4.

1999/2000:MJ11 av Harald Nordlund och Lennart Kollmats (fp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om de unika möjligheterna att genomföra reformer i EU:s jordbrukspolitik i samband med utvidgningen,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en expertgrupp för att utreda vilka negativa effekter och miljökostnader som jordbrukspolitiken genererar,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att Sverige i EU bör verka för att separata miljömål för jordbruket skapas,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av kompetensutveckling,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en översyn av stödområdesgränser.

Utfrågningar, uppvaktningar m.m.

Representanter för Jordbruksdepartementet och Jordbruksverket har lämnat information till utskottet.

Vidare har utskottet uppvaktats av representanter för Lantbrukarnas Riksförbund och Världsnaturfonden (WWF). Utskottet har mottagit ett antal skrivelser i ärendet.

Utskottet

Disposition av betänkandet

Utskottet behandlar i detta betänkande inledningsvis regeringens budgetförslag såvitt avser utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar. I det sammanhanget behandlas även propositionen Personskadeskydd för studenter i den del propositionen avser utskottets beredningsområde. Därefter tar utskottet upp frågor om svensk jordbrukspolitik. Slutligen behandlas regeringens skrivelse En hållbar utveckling av landsbygden m.m.

Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Propositionen

Utgiftsområde 23 omfattar jordbruk och trädgårdsnäring, fiske, rennäring, djurskydd och djurhälsovård, livsmedelskontroll, utbildning och forskning samt skogsnäring. Utgiftsområdet omfattar 40 anslag fördelade på 8 verksamhetsområden, där det dominerande området är jordbruks- och trädgårdsnäring. Inom utgiftsområdet ryms följande myndigheter: Statens jordbruksverk, Statens utsädeskontroll, Statens växtsortnämnd, Fiskeriverket, Statens veterinärmedicinska anstalt, Centrala försöksdjursnämnden, Statens livsmedelsverk, Livsmedelsekonomiska institutet, Sveriges lantbruksuniversitet, Skogs- och jordbrukets forskningsråd samt Skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna.

Jordbruksdepartementet ansvarar för utgiftsområde 23. För frågor som rör skogsnäringen och skogsvårdsorganisationen ansvarar dock Näringsdepartementet. Jordbruksdepartementet har vidare ett samordningsansvar för frågor som rör samerna. Sametinget redovisas emellertid under utgiftsområde 1, Rikets styrelse.

För budgetåret 2000 föreslås att sammanlagt 9 726,3 miljoner kronor anslås för utgiftsområdet. Anslagna medel för utgiftsområdet minskar med ca 2 247,5 miljoner kronor jämfört med budgetåret 1999. Ungefär 60 % av utgifterna finansieras från EG-budgeten. Merparten av EG-stödet avser obligatoriska åtgärder såsom arealersättning, djurbidrag, intervention och exportbidrag. Därtill kommer delfinansierade frivilliga stöd och ersättningar som förutsätter nationell medfinansiering. Till dessa hör det nya landsbygdsprogrammet och strukturåtgärder inom fiskerinäringen. Utgifterna inom utgiftsområdet styrs till stor del av EG:s regelverk och kan påverkas endast genom förändringar av den gemensamma jordbrukspolitiken, Common Agricultural Policy (CAP). Återflödet från EU bruttoredo visas i den svenska statsbudgeten, dvs. inkomsterna från EU redovisas på inkomsttitel och utbetalningarna som en kostnad på statsbudgeten.

De viktigaste målen inom utgiftsområdet är reformerad gemensam jordbrukspolitik och fiskeripolitik, hållbar livsmedelsproduktion för ökad miljöanpassning, sysselsättning, regional balans och uthållig tillväxt, produktion av säkra livsmedel med hög kvalitet och förstärkning av konsumentperspektivet, gott djurskydd och gott hälsotillstånd bland djur i människans tjänst, värnande av jordbrukets natur- och kulturvärden samt minimering av jordbrukets negativa miljöpåverkan.

När det gäller prioriteringar för år 2000 redovisas konkurrenskraftig miljö- och djurskyddsanpassad livsmedelsproduktion till nytta för konsumenterna, reformering av den gemensamma jordbrukspolitiken med fortsatt marknadsanpassning och implementering av det nya landsbygdsprogrammet, förberedelser inför reformeringen av den gemensamma fiskeripolitiken och implementering av det nya strukturfundsprogrammet på fiskets område, säkra livsmedel och andra åtgärder för att stärka konsumentperspektivet inom livsmedelsområdet, förbättrad djurtillsyn och gott hälsotillstånd bland husdjur, försöksdjur och djur som hålls i fångenskap, forskning och utveckling, bl.a. inom området växtgenetiska resurser. Jordbruksdepartementet prioriterar också arbetet med att stärka samernas ställning samt förberedelserna inför det svenska ordförandeskapet år 2001. Dessa verksamheter hör dock till utgiftsområde 1, Rikets styrelse.

Regeringens förslag för år 2000 innebär att 37 miljoner kronor reserverats för internationellt samarbete inom Jordbruksdepartementets ansvarsområde, 7 119 miljoner kronor för jordbruk och trädgårdsnäring, 196 miljoner kronor för fiske, 100 miljoner kronor för rennäring m.m., 282 miljoner kronor för djurskydd och djurhälsovård, 202 miljoner kronor för verksamhetsområdet livsmedel, 1 396 miljoner kronor för utbildning och forskning samt 394 miljoner kronor för skogsnäring.

Motionen

Enligt motion MJ257 (kd) är avbytarverksamheten helt nödvändig för mjölkgårdarna. Den gör det möjligt att kunna komma ifrån arbetet vid någon eller några tidpunkter per år. Eftersom olika system för avbyttjänst nu växer fram i landet är det rimligt att ett statligt stöd går direkt till den som använ-

der sig av avbytare och att man får ersättning för uttagen ledig tid med ett maximum som kan höjas i takt med att avbytarstödet byggs ut (yrkande 8). Ett nytt anslag bör inrättas för detta ändamål och inledningsvis bör 15 000 000 kr anslås för denna verksamhet (yrkande 19 delvis). För den inhemska växthusodlingen är den svenska koldioxidskatten en betydande konkurrensnackdel. Med hänsyn till de befintliga energikostnads- och energiskattenivåerna i våra viktigaste konkurrentländer Danmark och Holland bör regeringen snarast återkomma till riksdagen med förslag på en koldioxidbeskattning som ger de svenska växthusodlarna samma produktionsvillkor. I ett första steg bör 8 000 000 kr anvisas för kostnadsnedsättning (yrkande 19 delvis). Motionärerna framhåller vidare att det från samhällets utgångspunkter är värdefullt att även trädgårdsnäringen kan omfattas av de samhälleliga åtgärder som vidtas för att främja utvecklingen mot ett miljömässigt mer hållbart jordbruk. För trädgårdsnäringen är det en rättighet att kunna ha tillgång till samma stöd som jordbruket i övrigt. På samma sätt som jordbruket omfattas trädgårdsföretagen av Sveriges höga miljöskatter på energi, gödselmedel och bekämpningsmedel. Det är då rimligt att man på ett rättvist sätt också får del av de återföringar av miljöstödsmedel som är möjliga inom miljöstödsprogrammet. Ett bibehållt och justerat REKO-stöd liksom justerade arealbelopp inom stödet till ekologisk odling samt inrättandet av ett nationellt stödprogram för ekologisk växthusodling bör ingå i ett miljöstödsprogram för den yrkesmässiga trädgårdsodlingen. Det är angeläget att man i det nya landsbygdsutvecklingsprogrammet tillgodoser trädgårdsnäringens behov av särskilt anpassade miljöstöd i den omfattning som här redogjorts för. Ytterligare 13 000 000 kr anslås för detta ändamål (yrkande 19 delvis).

Utskottets överväganden

Riksdagen har genom beslut den 18 november 1999 bl.a. fastställt utgiftsramen för utgiftsområde 23 för budgetåret 2000 till 9 726 327 kr. Beslutet överensstämmer med regeringens förslag. Anslagna medel för utgiftsområdet minskar med ca 2 247,5 miljoner kronor jämfört med budgetåret 1999. Ungefär 60 % av utgifterna finansieras från EG-budgeten. Som framhålls i propositionen avser merparten av EG-stödet obligatoriska åtgärder såsom arealersättning, djurbidrag, intervention och exportbidrag. Därtill kommer delfinansierade frivilliga stöd och ersättningar som förutsätter nationell medfinansiering. Till dessa hör det nya landsbygdsprogrammet och strukturåtgärder inom fiskerinäringen. Utgifterna inom utgiftsområdet styrs till stor del av EG:s regelverk och kan påverkas endast genom förändringar av den gemensamma jordbrukspolitiken, Common Agricultural Policy (CAP).

Som redovisats i propositionen är de viktigaste målen för utgiftsområdet att verka för en reformerad gemensam jordbrukspolitik och fiskeripolitik, hållbar livsmedelsproduktion för ökad miljöanpassning, sysselsättning, regional balans och uthållig tillväxt. Målen omfattar vidare produktion av säkra livsmedel med hög kvalitet och förstärkning av konsumentperspektivet, ett gott djurskydd och gott hälsotillstånd bland djur i människans tjänst, värnande av jordbrukets natur- och kulturvärden samt minimering av jordbrukets negativa miljöpåverkan.

Inom utgiftsområdet prioriteras under år 2000 konkurrenskraftig miljö- och djurskyddsanpassad livsmedelsproduktion till nytta för konsumenterna, reformering av den gemensamma jordbrukspolitiken med fortsatt marknadsanpassning och implementering av det nya landsbygdsprogrammet, förberedelser inför reformeringen av den gemensamma fiskeripolitiken och implementering av det nya strukturfondsprogrammet på fiskets område. Vidare prioriteras säkra livsmedel och andra åtgärder för att stärka konsumentperspektivet inom livsmedelsområdet, förbättrad djurtillsyn och gott hälsotillstånd bland husdjur, försöksdjur och djur som hålls i fångenskap samt forskning och utveckling, bl.a. inom området växtgenetiska resurser.

Med det anförda och då de i motion MJ257 (kd) framförda yrkandena om ytterligare utgifter på nya anslag inte ryms inom den av riksdagen fastställda ramen avstyrks motionen i berörda delar (yrkandena 8 och 19 delvis).

A Internationellt arbete

Propositionen

Verksamhetsområdet internationellt arbete inom jordbruks- och fiskeområdet omfattar framför allt verksamheten inom Förenta nationernas jordbruks- och livsmedelsorganisation (FAO), övriga FN-organ, OECD samt regionala organ och nordiskt samarbete.

Sveriges internationella samarbete på jordbruks-, fiske- och livsmedelsområdet följer samma riktlinjer som lagts fast för Sveriges arbete inom Europeiska unionen inom dessa områden. I det globala perspektivet är det framför allt två olika aspekter av jordbrukspolitiken och dess målsättningar som är av betydelse. Produktionen skall dels genom riktade åtgärder utvecklas till att bli långsiktigt hållbar från både ekologisk och ekonomisk utgångspunkt, dels skall produktionen ske på marknadens villkor i enlighet med frihandelsprinciper. Båda dessa målsättningar är bl.a. nödvändiga delar av arbetet med att förbättra den globala livsmedelssituationen. Det internationella samarbetet, bl.a. inom FAO, bör främst syfta till att skapa ett långsiktigt hållbart nyttjande av de globala naturresurserna på jordbrukets, fiskets och skogens områden samt en friare handel med livsmedel.

I det svenska arbetet – främst inom ramen för FAO – prioriteras uppföljningen av världslivsmedelstoppmötet och genomförandet av uppförandekoden för ansvarsfullt fiske, bl.a. förstärkning av de regionala fiskekommissionerna samt förbättring av den globala beståndsövervakningen.

Den beräknade utgiftsutvecklingen avseende det internationella arbetet är följande (i miljoner kronor och löpande priser)

Utfall	Anslag	Utgifts- prognos	Förslag anslag	Beräknat anslag	Beräknat anslag
1998	1999	1999	2000	2001	2002
38	38	38	37	37	37

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under anslaget A 1. Regeringens redovisning av resultatinformation m.m. för berörda verksamheter föranleder ingen erinran från utskottets sida.

B Jordbruk och trädgårdsnäring

Propositionen

Omfattning

Verksamhetsområdet jordbruk och trädgårdsnäring omfattar vegetabilie- och animalieproduktion, miljö-, struktur- och regionalpolitiska åtgärder samt jordbruksadministration på jordbruksområdet. Verksamhetens tyngdpunkt är genomförande och tillämpning av EG:s gemensamma jordbrukspolitik (CAP). Jordbruksverket är central förvaltningsmyndighet inom verksamhetsområdet. Länsstyrelsen svarar för den regionala administrationen. Vidare har Fiskeriverket, Tullverket, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet och Skogsvårdsorganisationen visst ansvar inom området. Övriga myndigheter med ansvar inom verksamhetsområdet är Statens utsädeskontroll och Statens växtsortnämnd.

Resultatbedömning

Jordbrukets produktionsresurser i Sverige har generellt utnyttjats i hög grad. Sedan EU-inträdet har produktionen av spannmål, socker, stärkelse, mjölk, griskött, fågelkött och ägg ökat eller uppnått en hög andel av tilldelad kvot i de fall då produktionen begränsas. Produktionen av oljeväxter följer dock inte denna trend utan halverades år 1998, men har under år 1999 återhämtat sig.

Beslutet om Agenda 2000 innebär en sänkning av det garanterade interventionspriset för spannmål i två steg med sammanlagt 15 %. Producenterna kompenseras till hälften via höjd arealersättning. För oljeväxter och oljelin sker en utfasning under tre år av de hittillsvarande stöden så att det år 2002 utgår samma arealersättning som för spannmål, medan ersättningar för uttagen areal redan år 2000 är på samma nivå som för spannmål. För spannmåls- och oljeväxtodlingen i norra Sverige (stödområdena 1–3) erhåller odlaren dessutom torkningsersättning motsvarande 19 euro per ton spannmål, vilket innebär ett tillägg för dessa grödor om 30 % utöver den ordinarie arealersättningen. Sverige erhöll även, inom ramen för en oförändrad total basareal, rätt att betala ut arealersättning för gränsensilage på samma villkor som för jordbruksgrödor.

Basarealen för gränsensilage har fastställts till 0,13 miljoner hektar och den för jordbruksgrödor till 1,6 miljoner hektar. Om endera av basarealerna inte utnyttjas fullt ut får outnyttjad areal föras över till den andra basarealen. Detta innebär att hela den svenska basarealen beräknas kunna utnyttjas fullt ut, vilket innebär ett ökat återflöde av EG-medel med ca 300 miljoner kronor.

För jordbruksgrödor, exklusive oljeväxter, har Sverige alltsedan medlemskapet varit indelat i fem avkastningszoner där en utjämning av avkastningsskillnaderna över landet har skett genom att endast 55 % av den faktiska avkastningsskillnaden för de olika zonerna jämfört med medelnivån har slagit igenom i arealersättningen. Beslutet om Agenda 2000 har ändrat förutsättningarna för regionaliseringen av arealersättningen för övriga grödor, spannmål, oljelin, proteingrödor och uttagen areal. För att ta hänsyn till detta avser regeringen att senare under hösten genomföra förändringar av nuvarande regionalisering.

I beslutet om Agenda 2000 ingår ett obligatoriskt uttag av mark om 10 procent för större producenter om de vill komma i åtnjutande av arealersättningen. Dessutom är frivilligt uttag möjligt. Varje medlemsstat skall fastställa en övre gräns för hur stor andel av arealen som en lantbrukare har möjlighet att frivilligt ta ur produktion. Den gränsen får dock inte sättas lägre än 10 %. Regeringen bereder för närvarande frågan om vilken gräns för frivilligt uttag som skall gälla för år 2000. Vid odling av s.k. non-food-grödor kommer det som tidigare att finnas möjlighet att lägga hela arealen som uttagen areal. Markanvändningen är då fortfarande aktiv. Undantag kan även komma att beviljas av miljöskäl.

På nötköttområdet träder Agenda 2000 i kraft den 1 januari 2000. Tillämpningen av Agenda 2000 kommer på nötköttområdet att innebära introduktion av två nya bidragsformer, nationella kuvert och slaktbidrag. Dessutom ändras reglerna för extensifieringsbidraget. Troligen kommer den centrala djurdatan att utnyttjas för bl.a. beräkning av djurtäthet när det gäller extensifieringsbidraget. I samband med tillämpningen av Agenda 2000 kommer det s.k. 90-taket samt begränsningen för mjölkproducenter med mer än 120 000 kilo mjölkkvot avseende rätt att inneha bidragsrätter att tas bort.

Under året har anslutningen till miljöersättningarna för att främja biologisk mångfald och kulturmiljövärden samt genetisk variation ökat. Därmed ökar förutsättningarna för att bevara, tydliggöra och utveckla dessa värden. Verksamheten med utbildning, information och demonstrationsprojekt har medverkat till att skötselåtgärderna i miljöstöden förbättrats samt bidragit till bättre kunskaper hos lantbrukarna om värdet, bevarandet och skötseln av den biologiska mångfalden och kulturmiljövärden. Preliminära bedömningar av anslutningen till miljöersättningar för ekologisk produktion under år 1999 visar att ca 9 % av åkerarealen nu odlas ekologiskt och förutsättningarna är goda för att nå målet 10 % till år 2000.

De indikatorer som Jordbruksverket använt sig av för att bedöma jordbrukets miljöpåverkan bedömer regeringen vara användbara. Jordbruksverkets analys av dessa visar att effektiviteten av insatta fosforgödselmedel har ökat markant under perioden 1985–1995, främst beroende på rådgivning om behovsanpassad gödsling. Kväveeffektiviteten har däremot inte förbättrats under samma tidsperiod. Åtgärder för att minska kväveförlusterna från jordbruket bedöms inte ha påverkat situationen i någon större utsträckning. Kväveutlakningen kan därför sägas vara på samma nivå som år 1995. Mängden kadmium i mängden försåld handelsgödsel ligger på en låg nivå, särskilt vid en internationell jämförelse.

Analysen visar också att användningen av bekämpningsmedel åter har ökat efter en längre tids minskning. Orsaken är delvis en förändrad prisrelation mellan bekämpningsmedel och mekanisk bekämpning, delvis ett resultat av den gemensamma jordbrukspolitiken, t.ex. trädesregler och ökad odlingsareal.

De svenska myndigheternas kostnader för hantering av EG-stöden inom jordbruksområdet uppgick år 1998 till 465 miljoner kronor netto. Jämfört med året innan är det en minskning med 43 miljoner kronor. Minskningen beror bl.a. på att övriga kostnader, som t.ex. kostnaden för uppbyggnaden för blockdatabasen, var lägre. Mellan åren 1997 och 1998 ökade emellertid kostnaderna främst för kontrollinsatser, administration av den s.k. blockdatabasen och införandet av miljöersättningen för resurshushållande konventionellt jordbruk. Även kostnader för offentlig lagring av i huvudsak spannmål ökade betydligt under året. Hanteringskostnaderna som andel av utbetald ersättning varierade år 1998 mellan 2,7 % för arealersättning och 11,4 % för miljöersättning. I genomsnitt har hanteringskostnadernas andel varit 5,1 % både år 1998 och år 1997. Under åren 1997–1999 har särskilda medel anvisats till Jordbruksverket och länsstyrelserna för att täcka kostnaderna för den ökade administrationen.

För att få till stånd en mer enhetlig och effektivare handläggning beslutade regeringen i juli 1998 en förordningsändring som bl.a. innebär att Jordbruksverket, i egenskap av utbetalande myndighet, får rätt att meddela föreskrifter om handläggning av stödärenden och om det underlag som krävs för utbetalning av stöd. Jordbruksverket har därefter utarbetat gemensamma rutiner för hanteringen av EG-stödansökningarna i syfte att förenkla handläggningen och bidra till lika behandling av ärendena.

År 1998 ålades tio medlemsstater finansiella sanktioner av EG-kommissionen på sammanlagt motsvarande 129 miljoner kronor på grund av överskridna tidsgränser vid utbetalning av EG-stöd. Sverige ålades ingen sanktion i denna del. I dessa siffror ingår dock inte för sent gjorda tilläggsbetalningar för BSE, vilka har behandlats separat. Härvid ålades Sverige skyldighet att korrigera felaktiga tilläggsutbetalningar för BSE på sammanlagt 33 000 kr eftersom Jordbruksverket inte hade följt den strikta tidsgränsen för utbetalningar. Sverige har under år 1999 drabbats av sin första sanktion på grund av att en länsstyrelse felaktigt godkänt en arealersättningsutbetalning på 2,3 miljoner kronor under räkenskapsåret 1996.

Behovet av information från myndigheterna till jordbrukarna har visat sig vara fortsatt mycket stort. Den höga felprocenten i bl.a. de inkomna stödansökningarna har inneburit att Jordbruksverket i enlighet med gällande EG-regler beslutat att behålla utökade kontrollfrekvenser, vilket medförde ett fortsatt extra resursbehov för länsstyrelserna år 1999. Jordbruksverket och länsstyrelserna arbetar även med kvalitetshöjande åtgärder i kontrollarbetet. Som ett led i arbetet med att effektivisera kontroller gav regeringen Jordbruksverket i uppdrag att på nytt tillämpa fjärranalys i kontrollarbetet fr.o.m. år 1999.

Riksrevisionsverket har inte haft några invändningar i revisionsberättelsen för år 1998 avseende Jordbruksverket, Statens utsädeskontroll och Statens växtsortnämnd.

Den beräknade utgiftsutvecklingen avseende jordbruk och trädgårdsnäring är följande (i miljoner kronor och löpande priser)

Utfall	Anslag	Utgifts-	Förslag	Beräknat	Beräknat
1998	1999	prognos	anslag	anslag	anslag
		1999 ¹	2000	2001	2002
9 483	9 554	9 712	7 119	11 270	11 403

¹ Inklusive beslut till följd av förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1999 i samband med 1999 års ekonomiska vårproposition.

Hållbart jordbruk, m.m.

Som en del i den nya jordbrukspolitiken har en ny förordning (EG) nr 1257/99 om stöd till utveckling av landsbygden antagits. Rådsförordningen ersätter nio nuvarande förordningar om struktur-, miljö- och landsbygdsåtgärder med anknytning till den gemensamma jordbrukspolitiken. Medlemsländerna skall – senast sex månader efter det att förordningen trädde i kraft den 3 juli 1999 – lämna förslag till EG-kommissionen om hur man inom ramen för ett landsbygdsprogram för den kommande budgetperioden 2000–2006 avser att tillämpa förordningens åtgärder. Åtgärder för miljövänligt jordbruk är obligatoriska för medlemsländerna. Vid tidpunkten för regeringens beslut om budgetpropositionen har EG-kommissionens beslut om fördelning av medel till landsbygdsåtgärder ännu inte delgivits regeringen. Regeringen föreslår därför att riksdagen bemyndigar regeringen att tillämpa ett svenskt landsbygdsprogram i enlighet med förordning (EG) nr 1257/99.

Antagandet av rådets förordning (EG) 1257/99 om stöd från Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket (EUGFJ) till utveckling av landsbygden föranleder ändringar i lagen (1994:1708) om EG:s förordningar om miljö- och strukturstöd. Regeringen föreslår att 1, 2, 6 och 7 §§ lagen ändras så att bestämmelserna i lagen, utöver stöd från strukturfonderna, kommer att gälla stöd från Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket (EUGFJ) till utveckling av landsbygden. Vidare föreslås att lagens rubrik ändras.

Genom Amsterdamfördraget omnumrerades EG-fördragets artiklar. Även bilagorna till fördraget fick en annan nummerordning. Således har förutvarande bilaga II nu blivit bilaga I. Med anledning härav bör den hänvisning som finns i 1 § lagen (1994:1710) om EG:s förordningar om jordbruksprodukter ändras.

EG:s mjölkreglering tillämpas från den 1 januari 1995. Systemet med mjölkkvoter leder till begränsningar i jordbrukets möjligheter att utveckla sin konkurrenskraft och därmed skapa långsiktigt livskraftiga jordbruksföretag. Regeringen arbetar därför tillsammans med flera medlemsstater för att avveckla kvotsystemet. EG-kommissionen skall också lägga fram en rapport år 2003 i syfte att avveckla nuvarande kvotsystem. Så länge systemet kvarstår bedömer regeringen emellertid att ett system med fri handel med mjölkkvoter är bäst lämpat att begränsa den negativa påverkan av kvotsystemet och i stället gynna effektiviteten och konkurrenskraften i mjölkproduktionen. Det ligger även i konsumenternas intresse att produktionen sker så effektivt och till en så låg kostnad som möjligt. Systemet med fri handel med mjölkkvoter bör samtidigt ges en sådan utformning att det även fortsättningsvis tas hänsyn till mjölkproduktionens stora betydelse för jordbruket i norra Sverige. Ett system med fri handel med mjölkkvoter som även fortsättningsvis tar hänsyn till mjölkproduktionens betydelse för jordbruket i norra Sverige bör införas.

Motionerna

Enligt motion MJ8 (c) bör regeringen lägga fram en proposition eller tillsätta en parlamentarisk arbetsgrupp så att alla partier i samråd kan vara med och utforma landsbygdens framtid i rätt riktning (yrkande 3). I motion MJ10 (m) yrkas att riksdagen beslutar att begära att regeringen återkommer till riksdagen för godkännande av det slutligt utarbetade landsbygdsprogrammet. Enligt motionärerna medför den minskade budgetramen att riktiga avvägningar och prioriteringar måste göras för att miljöprogrammet totalt sett skall leda till ökad miljönytta (yrkande 2). Enligt motion MJ248 (c) tvingas ett lantbruk med mjölkleveranser, som samtidigt förädlar mjölk, att ett år i förväg bestämma hur mycket av den egna produktionen som skall levereras och hur mycket som skall användas i vidareförädling. Vid utveckling av ett nytt litet företag är denna regel till stort hinder. Det finns sedan i år en möjlighet att begära tilläggskvot för direktleverans. Detta beviljas dock bara för ett mindre antal kilo som kanske bara räcker ett par månader. Ny tilläggskvot kan inte sökas förrän den tidigare är förbrukad. Dessutom finns ingen garanti för att man får ny tilldelning vilket innebär en mycket osäker tillvaro för den företagsamme. Enligt motionärerna borde det vara självklart att lantbrukaren har möjlighet att flytta mjölkkvoten mellan sina två verksamheter eftersom han känner sin totala produktionskapacitet men omöjligt kan veta hur den kommer att fördelas.

Utskottets överväganden

Utskottet tillstyrker ovan berörda lagförslag och föreslår vidare att riksdagen godkänner regeringens riktlinjer för systemet för handel med mjölkkvoter.

Med anledning av de i motionerna MJ8 (c) och MJ10 (m) framförda kraven om att regeringen skall lägga fram en särskild proposition alternativt tillsätta en parlamentarisk arbetsgrupp för att utforma landsbygdens framtid

respektive att regeringen skall återkomma till riksdagen för godkännande av det slutligt utarbetade landsbygdsprogrammet vill utskottet anföra följande. Som framgår av redovisningen ovan har en ny förordning (EG) nr 1257/99 om stöd till utveckling av landsbygden antagits. Medlemsländerna skall, senast sex månader efter det att förordningen trädde i kraft den 3 juli 1999, lämna förslag till EG-kommissionen om hur man inom ramen för ett landsbygdsprogram för den kommande budgetperioden 2000–2006 avser att tillämpa förordningens åtgärder. Vidare framgår att vid tidpunkten för regeringens beslut om budgetpropositionen hade EG-kommissionens beslut om fördelning av medel till landsbygdsåtgärder ännu inte delgivits regeringen. Regeringen har därför föreslagit att riksdagen skall bemyndiga regeringen att tillämpa ett svenskt landsbygdsprogram enligt ifrågavarande förordning. Ytterligare information om regeringens överväganden i detta sammanhang lämnas i den särskilda skrivelsen 1999/2000:14 som utskottet återkommer till i det följande. Enligt utskottets mening hade det självfallet varit att föredra om regeringen haft möjlighet att på ett tidigare stadium i processen ytterligare förankra ett nytt landsbygdsprogram parlamentariskt. Ett bifall till de i motionerna framförda kraven skulle dock inte kunna fullföljas med någon sådan ytterligare beredning eftersom landsbygdsprogrammet måste lämnas för godkännande till EG-kommissionen senast den sista december 1999. Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen bemyndigar regeringen att tillämpa ett svenskt landsbygdsprogram enligt förordning (EG) nr 1257/99. Därmed avstyrker utskottet motionerna MJ8 (c) yrkande 3 och MJ10 (m) yrkande 2.

När det gäller de i motion MJ248 (c) framförda synpunkterna beträffande möjligheten att flytta mjölkkvot mellan direktleverans/försäljningskvot och leveranskvot vill utskottet anföra följande. Med leveranskvot avses leverans av mjölken utan vidareförädling på exempelvis gården. Med direktförsäljningskvot avses att mjölken vidareförädlas på gården innan försäljning sker. För Sverige som medlemsland finns en landskvot för vardera leverans och direktförsäljning. Dessa nationella kvoter fastställs av kommissionen. När det gäller direktförsäljningskvoten på gårdsnivå fastställs den för producenten varje år och kvotåret löper mellan den 1 april och den 31 mars. Den enskilde producenten kan när som helst under året hos Jordbruksverket begära en omfördelning mellan sin leveranskvot och direktförsäljningskvot. För att detta skall kunna beviljas måste det dock finnas ett utrymme att fördela inom berörd landskvot. Om så ej är fallet kan man inte medge en omfördelning på gårdsnivå. Dessutom finns det en regional kvotfördelning inom landet som också kan ha betydelse. Enligt vad utskottet erfarit finns det för närvarande inget utrymme att fördela när det gäller landskvoten för direktförsäljning. Med det anförda föreslår utskottet att motion MJ248 (c) lämnas utan vidare åtgärd.

Utskottet har ingen erinran mot regeringens resultatbedömning beträffande verksamhetsområdet jordbruk och trädgårdsnäring.

Propositionen

Jordbruksverkets del av effektmålen inom utgiftsområde 23 är att verka för en konkurrenskraftig, miljö- och djurskyddsanpassad livsmedelsproduktion till nytta för konsumenterna. Jordbruksverket är vidare funktionsansvarig myndighet för funktionen Livsmedelsförsörjningar m.m. inom det civila försvaret (se anslag F 3 Kostnader för livsmedelsberedskap).

Mot bakgrund av de stora förändringar som EU-medlemskapet föranlett och de krav som ställts på Jordbruksverket anser regeringen att verket har klarat sina uppgifter väl. Jordbruksverkets verksamhet exklusive distriktsveterinärverksamheten har i huvudsak kommit att inrikta sig mot tillämpningen av EG:s regleringar och stödsystem. Utformningen och fördelningen av stöd skall bidra till ett livskraftigt jordbruk i mindre gynnade områden, till en konkurrenskraftigt miljöanpassad produktion samt till utveckling av landsbygden. Verksamheten skall bedrivas genom att korrekt och effektivt hantera, kontrollera och betala ut stöd enligt regelverket. Detta skall ske på ett sådant sätt att finansiella sanktioner från EG-kommissionen undviks. Av detta följer bl.a. att Jordbruksverket har till uppgift att vara fondkoordinator för EG-stöden. Verket skall även arbeta för enhetlighet och likabehandling genom att sprida information och kunskap om regelverket. Under året distribuerades informationsbroschyrer till jordbrukarna, och information om de olika EG-stöden till jordbruket gjordes även tillgänglig via Internet. En kvalitativ utredning under verksamhetsåret 1998 har uppskattat att ca 90 % av jordbrukarna har tagit del av informationsmaterialet. Flertalet anser att materialet var tillräckligt för att de skulle kunna ansöka om stöd på egen hand.

För att undvika sanktioner är det enligt regeringens uppfattning bl.a. angeläget att verket även fortsättningsvis bedriver en omfattande informationsverksamhet gentemot såväl jordbrukare som mot länsstyrelser. Åtgärder bör också vidtas för att effektivisera kontrollverksamheten liksom för att begränsa kontrollbehoven.

När det gäller avgiftsinkomsterna härrör dessa från växtinspektion, kvalitetskontroll av frukt och grönt, vattenhushållning, foderkontroll, införsel av djur, köttklassificering m.m. Under år 2000 skall den avgiftsfinansierade verksamheten bedrivas i oförändrad omfattning. För denna period beräknas intäkterna och kostnaderna till 34 respektive 31 miljoner kronor.

Implementeringen av Agenda 2000 och det nya landsbygdsprogrammet ställer fortsatta krav på utveckling och effektivisering av administrationen. Jordbruksverket och länsstyrelserna bör i likhet med innevarande år inom ramen för anvisade medel på anslag B 8 Miljö-, struktur- och regionala åtgärder få disponera resurser för sådana åtgärder. Regeringen bedömer att 1 000 000 kr bör tillföras anslaget på grund av Jordbruksverkets ökade arbetsuppgifter enligt ny lagstiftning inom områdena epizooti och zoonos.

Vid anslagsberäkningen har en teknisk justering gjorts av anslaget. Justeringen har genomförts för att korrigera tidigare i anslaget inlagd kompensations för premierna för avtalsförsäkringarna. Anslaget har tillförts 19 070 000 kr. Regeringen bedömer anslagsbehovet till 249 096 000 kr för år 2000.

Eftersom utbetalningar av EG-stöd ersätts i efterskott från EG-budgeten uppstår ett kreditbehov för Jordbruksverket. Regeringen bedömer detta kreditbehov till 5,5 miljarder kronor för år 2000.

Motionerna

Enligt motion MJ250 (m) har tillämpningen av den gemensamma jordbrukspolitiken gjorts för krånglig och byråkratisk. Förenklingar av t.ex. miljöstödsprogrammet gör det möjligt att sänka kostnaderna för Jordbruksverkets administration. Med anledning av dessa förenklingar föreslår motionärerna att anslaget B 1 Statens jordbruksverk minskas med 5 000 000 kr i förhållande till regeringens förslag (yrkande 2). I motion MJ251 (c) delvis föreslås, i enlighet med det förslag till moratorium för reala anslagsökningar till statliga myndigheter som man presenterat i sin budgetmotion, att anslaget B 1 Statens jordbruksverk minskas med 7 000 000 kr i förhållande till regeringens förslag. I motion MJ252 (fp) yrkas att anslaget B 1 Statens jordbruksverk minskas med 50 000 000 kr i förhållande till regeringens förslag (yrkande 12 delvis). Motsvarande krav framförs även i motion Fi212 (fp) yrkande 19 delvis. Enligt motion MJ257 (kd) har Jordbruksverket möjlighet att rationalisera sin verksamhet bl.a. genom ett förenklat s.k. clearingssystem. En tio procentig minskning bör vara möjlig (yrkande 11). Därmed kan anslaget B 1 Statens jordbruksverk reduceras med 25 000 000 kr i förhållande till regeringens förslag (yrkande 19 delvis). I motion MJ531 (m) begärs en översyn av Jordbruksverkets organisation för att skilja myndighetsutövning från affärsverksamhet. Enligt motionärerna är det olämpligt att Jordbruksverket i egenskap av kontrollmyndighet bedriver affärsverksamhet som innefattar att med hjälp av statliga subventioner konkurrera med bl.a. de veterinärer som man är satt att övervaka (yrkande 2).

Utskottets överväganden

Som framgår av propositionen är Jordbruksverkets del av effektmålen inom utgiftsområde 23 att verka för en konkurrenskraftig, miljö- och djurskyddsanpassad livsmedelsproduktion till nytta för konsumenterna. Jordbruksverkets verksamhet exklusive distriktsveterinärverksamheten har i huvudsak kommit att inrikta sig mot tillämpningen av EG:s regleringar och stödsystem. Utformningen och fördelningen av stöd skall bidra till ett livskraftigt jordbruk i mindre gynnade områden, till en konkurrenskraftigt miljöanpassad produktion samt till utveckling av landsbygden. Verksamheten skall bedrivas genom att korrekt och effektivt hantera, kontrollera och betala ut stöd enligt regelverket. Detta skall ske på ett sådant sätt att finansiella sanktioner från EG-kommissionen undviks. Utskottet delar regeringens bedömning att Jordbruksverket, mot bakgrund av de stora förändringar som EU-medlemskapet föranlett och de krav som ställts på verket, har klarat sina uppgifter väl. För att undvika sanktioner är det som regeringen framhåller angeläget att Jordbruksverket även fortsättningsvis bedriver en omfattande informationsverksamhet gentemot såväl jordbrukare som mot länsstyrelser. Åtgärder bör också vidtas för att effektivisera kontrollverksamheten liksom för att be-

gränsa kontrollbehoven. Med det anförda ansluter sig utskottet till regeringens bedömning när det gäller medelsbehovet under anslaget B 1 och tillstyrker regeringens förslag. Därmed avstyrks motionerna MJ250 (m) yrkande 2, MJ251 (c) delvis, MJ252 (fp) yrkande 12 delvis, Fi212 (fp) yrkande 19 delvis och MJ257 (kd) yrkanden 11 och 19 delvis.

Utskottet har ingen erinran mot vad regeringen anför om Jordbruksverkets tillgång till kredit på myndighetens särskilda räntekonto för EU-verksamhet i Riksgäldskontoret. Utskottet föreslår därför att riksdagen godkänner vad regeringen anför i denna del.

När det gäller de i motion MJ531 framförda synpunkterna om Jordbruksverkets organisation och om det eventuella behovet av att skilja på Jordbruksverkets myndighetsutövning och uppdragsverksamhet vill utskottet anföra följande. Jordbruksverket är en av de centrala myndigheter som i dag ansvarar för djurskyddsfrågorna i landet. För att förstärka djurskyddsarbetet på Jordbruksverket har man nyligen genomfört en omorganisation. Verket har inrättat en särskild djurskydds-enhet som ansvarar för djurskyddslagstiftningen och arbetar med frågor om hållande, skötsel och hälsa. Enheten ansvarar också bl.a. för djursjukdatasystemet samt allmänna ärenden som rör veterinärväsendet och dess tillsyn. Härigenom kan djurskyddsfrågorna samordnas med beredningen av alla frågor med anknytning till djur. Mot bakgrund av det anförda är utskottet inte berett att föreslå någon översyn av Jordbruksverkets organisation i enlighet med förslaget i motion MJ531 (m) yrkande 2. Utskottet utgår från att den nya djurskydds-enheten på Jordbruksverket kontinuerligt utvärderas inom ramen för myndighetens ordinarie resultatutvecklingsarbete. Motionen avstyrks i berörd del.

B 2 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under anslaget B 2. Regeringens redovisning av resultatinformation m.m. för berörda myndigheter och verksamheter föranleder ingen erinran från utskottets sida.

B 3 Djurregister

Propositionen

Anslaget skall täcka investeringskostnader och driften för en databas för registrering av nötkreatur. Jordbruksverket har på regeringens uppdrag träffat avtal med Svensk Mjölk om arbetsfördelningen m.m. mellan verket och Svensk Mjölk. Jordbruksverket har ett kontor i Söderhamn för den del av hanteringen som bedrivs av verket. Kontoret har under år 1999 ca 17 fast anställda för hanteringen av djurregistret. Databasen är i drift sedan den 1 januari 1998. Delar av systemutvecklingsarbetet som skall underlätta och effektivisera hanteringen genomförs under år 1999. Registret finansieras med avgifter som inlevereras på inkomsttitel. Under år 2000 fortsätter arbetet med att utveckla ett grisregister över förflyttningar av grupper av grisar. Syftet med grisregistret är främst att möjliggöra en spårning av smittade djur vid

Motionen

Enligt motion MJ257 (kd) skall lantbrukarna ej belastas med kostnader för hållande av register föranledda av EU-krav, såsom avgift för djurdatas. Avgifter för djurdatabaser skall belasta statens budget. Enligt motionärerna bör avgiften tas bort varför en minskning redovisas på intäktssidan motsvarande budgeterad årskostnad 18 500 000 kr (yrkande 7 delvis).

Utskottets överväganden

Utskottet delar regeringens bedömning när det gäller medelsbehovet under anslaget B 3 och tillstyrker därför regeringens förslag.

Enligt rådets förordning (EG) nr 820/97 skall medlemsländerna i EU införa ett system för identifiering och registrering av nötkreatur på produktionsstadiet. Dessutom skall det inrättas ett särskilt system för märkning av nötkött i försäljningsledet. I ett första steg skall en databas över samtliga djurbesättningar och enskilda djur upprättas där man även skall kunna följa förflyttningar av djur mellan besättningar. Den aktuella rådsförordningen ger möjlighet för medlemsländerna att ta ut avgifter av djurhållarna för att täcka kostnaderna för systemet för identifiering och registrering av nötkreatur. Närmare bestämmelser härom finns i artiklarna 2, 3 och 9 i förordningen. Databasen har varit i funktion sedan den 31 december 1997 och administreras av Statens jordbruksverk i samarbete med Svensk husdjursskötsel. I samband med att riksdagen för första gången beslutade att anvisa medel på ett särskilt anslag för kostnaderna för inrättandet av ett djurregister tillstyrkte utskottet regeringens förslag om avgiftsfinansiering framför allt av statsfinansiella skäl (1997/98:JoU2y). Med det anförda föreslår utskottet att motion MJ257 (kd) yrkande 7 delvis lämnas utan vidare åtgärd.

B 4 Statens utsädeskontroll och B 5 Statens växtsortnämnd

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under anslagen B 4 och B 5. Regeringens redovisning av resultatinformation m.m. för berörda myndigheter och verksamheter föranleder ingen erinran från utskottets sida.

B 6 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket

Propositionen

Anslaget disponeras av Jordbruksverket bl.a. för att inom skilda handlingsprogram, huvudsakligen genom försöks- och utvecklingsverksamhet, styra utvecklingen inom jordbruket och trädgårdsnäringen mot minskat växtnäringssläckage, minskad ammoniakavgång, säkrare och minskad användning av kemiska bekämpningsmedel, bevarande av biologisk mångfald och ökad andel ekologisk produktion. För budgetåret 1999 har anvisats 26,7 miljoner

kronor. Från anslaget har medel använts för bl.a. försöks- och utvecklingsverksamhet samt marknadsstödjande åtgärder för ekologisk produktion. Försöks- och utvecklingsverksamhet samt marknadsstödjande åtgärder inom området ekologisk produktion skall kunna omfatta åtgärder motsvarande 14 miljoner kronor, varav högst 2 miljoner kronor för marknadsstödjande åtgärder. Kostnader avseende marknadsstödjande åtgärder bör få belasta anslaget, men på sikt är det rimligt att marknadsaktörerna tar det fulla ansvaret. Regeringen bedömer anslagsbehovet till 26 934 000 kr för år 2000.

Motionen

Enligt motion L714 (mp) har frivilligorganisationer en viktig attitydpåverkande funktion i samhället. I dag ges inget särskilt stöd till KRAV:s arbete med miljömärkning. Enligt motionärerna bör KRAV:s informationsverksamhet om ekologiska livsmedel bli berättigad till statligt stöd (yrkande 8).

Utskottets överväganden

Utskottet delar regeringens bedömning när det gäller medelsbehovet under anslaget B 6 och tillstyrker därför regeringens förslag.

När det gäller statligt stöd till information om ekologiska livsmedel konstaterar utskottet att ifrågakvarande anslag används för bl.a. marknadsstödjande åtgärder för ekologisk produktion. Som framgår av regeringens förslag skall marknadsstödjande åtgärder inom området ekologisk produktion kunna omfatta åtgärder motsvarande högst 2 miljoner kronor. Utskottet delar regeringens bedömning att kostnader avseende marknadsstödjande åtgärder bör få belasta anslaget, men att det på sikt är rimligt att marknadsaktörerna tar det fulla ansvaret för sådana åtgärder. Med det anförda avstyrks motion L714 (mp) yrkande 8.

B 7 Bekämpande av växtsjukdomar

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under anslaget B 7. Regeringens redovisning av resultatinformation m.m. för berörda myndigheter och verksamheter föranleder ingen erinran från utskottets sida.

B 8 Miljö-, struktur- och regionala åtgärder samt B 9 Från EG-budgeten finansierade miljö-, struktur- och regionala åtgärder

Propositionen

Det nya anslaget B 8 ersätter de tidigare anslagen B 8, B 10 och B 12 genom att strukturstöden inom livsmedelssektorn, de regionala stöden till jordbruket och de kompletterande åtgärderna kommer att ingå i ett nytt svenskt landsbygdsprogram. Till anslaget förs även det nationella stödet till jordbruket i norra Sverige i likhet med tidigare.

Det nya anslaget bör motsvara tidigare nivåer. Eventuella förändringar av anslag och bemyndiganderamar kommer att föreslås riksdagen i 2000 års

ekonomiska vårproposition. Vid beräkning av anslaget för budgetåret 2000 skall dock hänsyn tas till vad regeringen anfört i 1999 års ekonomiska vårproposition (prop. 1998/99:100) om engångsvis minskning av anslaget för kompletterande åtgärder inom jordbruket. Anslaget bör därutöver tillfälligt sänkas för att finansiera åtgärder vad avser växtgenetiska resurser samt åtgärder inom livsmedelsområdet. Implementeringen av Agenda 2000 och nya landsbygdsprogrammet ställer fortsatta krav på utveckling och effektivisering av administrationen. Jordbruksverket och länsstyrelserna bör i likhet med innevarande år inom ramen för anvisade medel få disponera resurser för sådana åtgärder. Regeringen bedömer anslagsbehovet till 2 118 000 000 kr för år 2000.

Startstöd till yngre jordbrukare, stöd till bearbetning och avsättning av jord- och skogsbruksprodukter samt kompletterande åtgärder är stödformer som bygger på fleråriga åtaganden mellan staten och stödmottagarna. Det innebär att staten åtar sig framtida ekonomiska förpliktelser som inte ryms inom ramen för redan anvisade anslagsmedel. Av denna anledning föreslås riksdagen bemyndiga regeringen att, i fråga om ramanslaget B 8, godkänna beslut om stöd som innebär utgifter på högst 2 555 miljoner kronor efter år 2000.

Det nya anslaget B 9 ersätter de tidigare anslagen B 9, B 11 och B 13 genom att strukturstöden inom livsmedelssektorn, de regionala stöden till jordbruket och de kompletterande åtgärderna kommer att ingå i ett nytt svenskt landsbygdsprogram. Till anslaget förs även Jordbruksfondens utvecklingssektions finansiering av mål 1- och LEADER+-programmen.

Regeringen bedömer enligt samma resonemang som under anslaget B 8 anslagsbehovet till 1 717 500 kr för år 2000. Eventuella förändringar av anslag och bemyndiganderamar kommer att föreslås riksdagen i 2000 års ekonomiska vårproposition. Vid beräkning av anslaget för budgetåret 2000 skall dock hänsyn tas till vad regeringen anfört i 1999 års ekonomiska vårproposition (prop. 1998/99:100) om engångsvis minskning av anslaget för från EG-budgeten finansierade kompletterande åtgärder inom jordbruket. Fördelningen mellan strukturfonderna av de EG-medel som Sverige erhåller för mål 1 under perioden 2000–2006 är ännu inte klar. Länsstyrelserna i de två mål 1-regionerna skall senast den 1 oktober 1999 till regeringen redovisa förslag till utvecklingsplaner vari ingår en finansiell uppdelning mellan fonderna. Efter regeringsbehandling skall förslagen överlämnas till och godkännas av EG-kommissionen. Fördelningen mellan fonderna väntas bli klar i början av år 2000. Tilldelningen till gemenskapsinitiativen, däribland LEADER+, blir troligtvis klar under år 1999.

Startstöd till yngre jordbrukare, stöd till bearbetning och avsättning av jord- och skogsprodukter, regionala stöd samt kompletterande åtgärder, är stödformer som bygger på fleråriga åtaganden mellan staten och stödmottagarna. Det innebär att staten åtar sig framtida ekonomiska förpliktelser som inte ryms inom ramen för redan anvisade anslagsmedel. Av denna anledning föreslås riksdagen bemyndiga regeringen att, i fråga om ramanslaget B 9, godkänna beslut om stöd som innebär utgifter på högst 2 769 miljoner kronor

Motionerna

Enligt motion MJ251 (c), delvis, innebär Sveriges tilldelning av EG-medel ca 500 miljoner kronor i utebliven EG-finansiering. Konsekvensen kan bli att ambitionen i det svenska miljöprogrammet för jordbruket måste dras ner. Vidare försämras konkurrensförhållandet för de svenska bönderna och den svenska landsbygden. Enligt motionärerna finns det nu anledning att konstruktivt verka för att hitta en lösning som innebär att skadorna minimeras. Därför bör anslaget tillföras ytterligare 700 000 000 kr utöver regeringens förslag. I motion MJ257 (kd) yrkande 6 avvisas nedskärningar av ramarna för miljöersättningsprogrammet. Neddragningen är oacceptabel, och om det är så att det inte går att ändra kommissionens beslut måste Sverige kompensera detta med nationella medel. För detta ändamål bör anvisas 545 miljoner kronor. Vidare framhålls i motionen att norrlandsjordbruket har extra kostnader som man i övriga Sverige inte belastas med. Ett exempel är de långa transportsträckorna vid kadaverhantering. Ytterligare 6 miljoner kronor bör därför anslås för regionala åtgärder. Sammanlagt föreslås att anslaget utökas med 551 000 000 kr (yrkande 19 delvis).

Utskottets överväganden

Som regeringen framhåller hade EG-kommissionens beslut om fördelning av medel till landsbygdsåtgärder vid tidpunkten för regeringens beslut om budgetpropositionen ännu inte delgivits regeringen. Regeringens förslag beträffande de nya anslagen B 8 och B 9 motsvarar därför i stort sett de tidigare sammanlagda nivåerna. Eventuella förändringar av anslag och bemyndiganderamar kommer att föreslås riksdagen i 2000 års ekonomiska vårproposition. Mot bakgrund av det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag när det gäller medelsanvisning under anslagen B 8 och B 9. Därmed avstyrks motionerna MJ251 (c) delvis och MJ257 (kd) yrkandena 6 och 19 delvis. De i motionerna MJ251 och MJ257 framförda yrkandena om en höjning av anslaget ryms inte inom den av riksdagen fastställda ramen för utgiftsområdet. Vidare tillstyrker utskottet de bemyndiganden som regeringen föreslår.

B 10 Arealersättningar och djurbidrag m.m.

Propositionen

Från anslaget utbetalas direktbidrag i form av arealersättning, djurbidrag m.m. Anslaget är obligatoriskt för alla medlemsländer inom EU och finansieras helt från EG-budgeten.

Den jordbrukspolitiska reformen, Agenda 2000, innebär att nya regler kommer att införas för arealersättningen och djurbidragen under år 2000. Arealersättningen för spannmål kommer att öka medan en sänkning kommer

att ske för övriga grödor. Dessutom kommer arealersättningar att införas för gräsensilage. Torkningsersättning utgår för spannmål och oljeväxter i stöd-områdena 1–3. Beslutet om Agenda 2000 ger möjlighet att utbetala arealersättningar i januari. Denna möjlighet utnyttjas, vilket för år 2000 innebär en förskjutning av utbetalningar motsvarande ca 3,7 miljarder kronor. För am- och dikobidraget innebär beslutad reform i stort att bidragsbeloppen höjs och att am- och dikobidrag även kan sökas för kvigor. Bidragsbeloppen höjs även för handjur. Dessutom återgår antalet bidragsrätter såväl för am- och dikor som för handjur till ursprungsnivå. Sverige får behålla de nivåer som fastställdes i anslutningsfördraget. Slaktbidrag är en ny stödform som kommer att införas, och Sverige har liksom de andra medlemsstaterna tilldelats ett nationellt kuvert som på objektiva grunder skall betalas ut till producenterna. Sverige avser att dela ut medel ur det nationella kuvertet som ett tillägg på slaktbidragen för tjuvar, stutar och kvigor. På grund av förskjutningen av utbetalningen av arealstödet för år 2000 anpassas anslagsnivån engångsvis nedåt. Anslagsutvecklingen är dock stigande, vilket är en konsekvens av den jordbrukspolitiska reformen Agenda 2000. På nötköttsområdet utgår kompensation i form av stegvis höjda djurpremier för den prissänkning på 20 procent som genomförs under tre år. Vid beräkningen av anslaget för budgetåret 2000 har hänsyn tagits till kompensation från EG-budgeten för valutakursförändringar. Dessa har beräknats till ca 450 miljoner kronor för år 2000. Regeringen bedömer anslagsbehovet till 1 321 000 000 kr för år 2000.

Arealersättning avseende år 2000 om ca 3,7 miljarder kronor utbetalas först i januari 2001. Det innebär att staten åtar sig framtida ekonomiska förpliktelser som inte ryms inom ramen för redan anvisade anslagsmedel. Av denna anledning föreslås riksdagen bemyndiga regeringen att godkänna stöd som innebär utgifter på högst 3 800 000 000 kr efter år 2000.

Motionerna

Enligt motion MJ210 (m) innebär förslaget att senarelägga utbetalningarna av arealersättningarna ingen förbättring av statens finanser. Däremot innebär det en försämrad likviditet för bönderna motsvarande 40–50 miljoner kronor räknat på två månaders förskjutning. Från ett individperspektiv och med hänsyn till de enskilda bönderna måste utbetalningen ske vid den tidpunkt som är tänkt från början. För att göra skadan så liten som möjligt bör enligt motion MJ212 (m) yrkande 5 utbetalningen av arealersättningen ske första arbetsdagen efter årsskiftet. Enligt motion MJ222 (c) yrkande 5 bör en statlig lånegaranti införas för jordbrukare som på grund av försenade utbetalningar får likviditetsproblem. Enligt motionärerna är det, med hänsyn till det ansträngda ekonomiska läget för det svenska jordbruket, helt oacceptabelt att förskjuta utbetalningarna. Varje månads försening av utbetalningen innebär ett ekonomiskt avbräck som omräknat i räntetäkter motsvarar drygt 20 miljoner kronor. Vidare bör frågan om räntekompensation för försenad utbetalning av arealersättning övervägas. På grund av utformningen av den statliga budgetprocessen är det svårt att förändra regeringens förslag. Det finns dock reell anledning att staten går in och garanterar eventuella likviditetsproblem (yrkande 6). I motion MJ251 (c) delvis framhålls att varje månads

försening av utbetalningarna innebär ett ekonomiskt avbräck som omräknat i ränteintäkter motsvarar 20 miljoner kronor. Normal utbetalning borde vara den 1 december årligen varför man kan räkna med två månaders fördröjning. Enligt motionärerna måste staten kompensera jordbrukarna för eventuella kostnader på grund av den förskjutna utbetalningen varför anslaget B 10 bör tillföras ytterligare 40 000 000 kr utöver regeringens förslag.

Utskottets överväganden

Som framgår av propositionen är anslaget obligatoriskt för alla medlemsländer inom EU och finansieras helt från EG-budgeten. På grund av förskjutningen av utbetalningen av arealstödet för år 2000 anpassas anslagsnivån engångsvis nedåt. Utskottet ansluter sig till regeringens bedömning när det gäller medelsbehovet under anslaget B 10 och tillstyrker regeringens förslag. Därmed avstyrks motionerna MJ210 (m) och MJ251 (c) delvis. Det i motion MJ251 framförda yrkandet om en höjning av anslaget ryms inte inom den av riksdagen fastställda ramen för utgiftsområdet. Utskottet tillstyrker vidare det bemyndigande som regeringen föreslår.

När det gäller de i motionerna MJ212 (m) och MJ222 (c) framförda synpunkterna beträffande tidpunkten för utbetalning av arealersättningarna vill utskottet anföra följande. Som regeringen framhåller ger beslutet om Agenda 2000 möjlighet att utbetala arealersättningarna i januari månad. Av regeringens budgetförslag följer vidare att denna möjlighet utnyttjas för kommande budgetår och att detta innebär en förskjutning av utbetalningar motsvarande ca 3,7 miljarder kronor. Utskottet utesluter inte att den senarelagda utbetalningen av arealstöd skulle kunna medföra vissa likviditetsproblem för berörda jordbrukare. Utskottet förutsätter därför att regeringen och Jordbruksverket noggrant följer utvecklingen och att arealstödet utbetalas med minsta möjliga fördröjning. Med det anförda föreslår utskottet att motionerna MJ212 (m) yrkande 5 och MJ222 (c) yrkandena 5 och 6 lämnas utan riksdagens vidare åtgärd.

B 11 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under anslaget B 11. Regeringens redovisning av resultatinformation m.m. för berörda verksamheter föranleder ingen erinran från utskottets sida.

B 12 Räntekostnader för förskottrade arealersättningar m.m.

Propositionen

Under anslaget redovisas de räntekostnader som uppstår för staten till följd av att ersättningen från EG:s jordbruksfonds garantisektion erhålls i efterskott. Anslaget får även belastas med eventuella finansiella sanktioner och straffavgifter som EG-kommissionen kan komma att ålägga Sverige. Anslaget får också tillföras kursvinster och belastas med kursförluster som uppstår till följd av att medlemsstaten bär kursrisken inom EG:s jordbruksfonds

utvecklingssektion. Anslaget får dessutom belastas med s.k. tekniska kostnader för offentlig lagring i den mån ersättning inte erhålls från EG-budgeten. Vid ett omvänt förhållande, dvs. om EG:s schablonersättning för de tekniska kostnaderna överstiger de faktiska kostnaderna, tillförs anslaget medel från inkomstitel 6116 Offentlig lagring.

Sverige har under år 1999 drabbats av sin första sanktion på grund av att en länsstyrelse felaktigt godkänt en arealstödutbetalning på 2,3 miljoner kronor under räkenskapsåret 1996. Under år 2000 kan Sverige komma att drabbas av ännu en sanktion på grund av felaktiga djurbidragsutbetalningar på ca 4,6 miljoner kronor gjorda av Jordbruksverket under räkenskapsåren 1995/96. Ekobrottsmyndigheten, anslag B 2 i utgiftsområde 4 Rättsväsendet, föreslås få uppgifter som nu ligger på EU-bedrägeridelegationen inom Finansdepartementet. Ekobrottsmyndighetens nya uppgifter föreslås finansieras bl.a. från anslag B 12 med 300 000 kr. Regeringen bedömer anslagsbehovet till 79 700 000 kr för år 2000.

Motionen

I motion MJ257 (kd) uppmärksammas den senarelagda utbetalningen av arealstödet. Enligt motionärerna räknar man med att utbetalningen skall förskjutas med cirka en månad i förhållande till tidigare år. Räntekostnaden för denna förskjutning skall rimligtvis bäras av staten. Ytterligare 25 000 000 kr bör anvisas under anslaget B 12 för att kompensera lantbruksföretagen för den beräknade räntekostnaden (yrkande 19 delvis).

Utskottets överväganden

Utskottet ansluter sig till regeringens bedömning när det gäller medelsbehovet under anslaget B 12 och tillstyrker regeringens förslag. Därmed avstyrks motion MJ257 (kd) yrkande 19 delvis. Det i motionen framförda yrkandet om en höjning av anslaget ryms inte inom den av riksdagen fastställda ramen för utgiftsområdet.

B 13 Jordbrukets blockdatabas

Propositionen

Anslaget avser att täcka kostnader för den digitala blockdatabas varpå de arealbaserade EG-stöden beräknas. Den kartavgift som skall finansiera kostnader uppkomna under anslaget skall enligt förordningen (1997:183) om kartavgift i ärenden om jordbruksstöd gälla stödansökningar inlämnade fr.o.m. år 1998.

Under år 1998 har databasen vidareutvecklats och uppdaterats. Ett geografiskt informationssystem (GIS) har skapats för handläggning och ajourhållning av blockinformation. Finansiering av kostnaderna för investering och drift sker genom att intäkterna från kartavgiften inlevereras till inkomstitel på statsbudgeten. Avgifterna beräknas ge full kostnadstäckning. Under år 1998 har samtliga lantbrukare som ansökt om arealersättningar erhållit

Motionerna

Enligt MJ205 (m) är kartavgiften att betrakta som en ansökningsavgift. Någon sådan får inte medlemsländerna ta ut enligt EG-rätten. Det är angeläget att lantbrukare inom olika EU-länder konkurrerar på lika villkor varför kartavgiften bör tas bort. I motion MJ257 (kd) yrkande 7 delvis framhålls att lantbrukarna ej skall belastas med kostnader för hållande av register föranledda av EU-krav såsom kartavgift. Avgifter för kartor skall belasta statens budget och inte lantbruksföretagen. Motionärerna vill ta bort avgiften och redovisar en minskning på intäktsidan motsvarande budgeterad årskostnad 28 00 000 kr.

Utskottets överväganden

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under anslaget B 13. Regeringens redovisning av resultatinformation m.m. för berörd verksamhet föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Den kartavgift som skall finansiera kostnader uppkomna under anslaget skall enligt förordningen (1997:183) om kartavgift i ärenden om jordbruksstöd gälla stödansökningar inlämnade fr.o.m. år 1998. Som framgår av propositionen har kartavgifternas förenlighet med EG-rätten ifrågasatts och är föremål för domstolsprövning. Med det anförda föreslår utskottet att motionerna MJ205 (m) och MJ257 (kd) yrkande 7 delvis lämnas utan riksdagens vidare åtgärd.

Fiske

Propositionen

Omfattning

Fiskeriverket är central myndighet för såväl förvaltning av fiskresurserna som främjandet av en livskraftig fiskerinäring. Fiskeriverket skall vidare främja forskning och bedriva utvecklingsverksamhet på fiskeområdet.

På regional nivå har länsstyrelserna ansvaret för fiskefrågor, främst fiskevård och EG:s strukturstöd. Verksamheten har i relation till länsstyrelsernas totala verksamhet ökat något under de senaste åren.

Kustbevakningen, som tillhör utgiftsområde 6 Totalförsvaret, svarar för tillsyn och kontroll av såväl yrkesfiske som fritidsfiske. Av myndighetens totala budget används ca 23 % för övervakning av fiske.

Utgiftsutveckling

Den beräknade utgiftsutvecklingen avseende fisket till följd av tidigare beslut samt förslagen i 1998 års budgetproposition är följande (i miljoner kronor och löpande priser):

Utfall	Anslag	Utgifts- prognos	Förslag anslag	Beräknat anslag	Beräknat anslag
1998	1999	1999	2000	2001	2002
147	190	185	196	197	199

Förändringar

Budgetåret präglades av ytterligare effektivisering av tillämpningen av EG:s gemensamma fiskeripolitik. Detta arbete medförde ett antal förändringar, bl.a. beslut om

- ytterligare regleringar i förordningen om nya tekniska bevarandeåtgärder i Västerhavet,
- ett nytt satellitbaserat övervakningssystem (VMS) för fiskefartyg och ett gemensamt kontrollsystem för öppet hav i Nordostatlanten,
- att upprätta en långsiktig förvaltningsstrategi för östersjötorsken,
- en långsiktig förvaltningsstrategi för sill i Nordsjön och Östersjön,
- ett nationellt aktionsprogram för östersjöloxen,
- en ny rådsförordning avseende Fonden för fiskets utveckling,
- omfördelning av fartygskapacitet mellan olika segment av den svenska fiskeflottan inom ramen för den sammanlagda kapacitetsnedskärningen.

Mot bakgrund av betänkandet Fiskeridistributionen i ett EU-perspektiv (SOU 1998:24) har Fiskeriverket beslutat att en ny organisation skall gälla fr.o.m. den 1 januari 1999. Syftet har främst varit att koppla FoU-verksamheten till verkets myndighetsuppgifter.

Prioriteringar

EG-kommissionens allmänna översyn av den gemensamma fiskeripolitiken som inleddes år 1998 ingår i förberedelserna för den revision av fiskeripolitiken som skall vara avslutad till år 2002. Regeringen kommer att prioritera detta arbete, som skall ske i samverkan med näringen och andra berörda intressenter. Frågan kan komma att bli en av de viktigare under det svenska ordförandeskapet första halvåret 2001.

Förutom integrering av miljö- och fiskefrågor är prioriterade frågor införande av överenskommelser med anledning av Baltic 21-arbetet, förvaltningsstrategi för torsk samt strategier för sill och skarpsill i Östersjön, baserade på försiktighetsprincipen.

Beträffande nordsjöfisket skall särskilt bevakas konsultationerna mellan EU och Norge om de nya långsiktiga förvaltningsstrategierna för en rad bottenlevande arter samt för makrill. Arbetet baseras på försiktighetsprincipen.

Frågan om avrapportering av artsammansättningen vid svenska landningar i Danmark måste lösas.

I samband med reformeringen av gemenskapens struktur- och regionalpolitik, som skett inom ramen för Agenda 2000, har nya regler fastställts för Fonden för fiskets utveckling. Förhandlingarna avseende det detaljerade

regelverket för strukturåtgärder inom fiskerinäringen, den s.k. tillämpningsförfordningen, förväntas vara avslutade under hösten 1999. Detta innebär att det nya strukturprogrammet fördröjs. Det är emellertid viktigt att det nationella arbetet fortgår och att ett program kan godkännas så snart som möjligt under år 2000.

Resultatbedömning

Det kritiska tillståndet för flera av världens stora fiskbestånd är utgångspunkten för det multilaterala fiskerisamarbetet. Under året har flera framsteg gjorts. Dessa syftar bl.a. till att förstärka dels de regionala fiskerikommissionerna, dels FAO:s globala övervakning och analys av beståndssituationen.

Uppgiften att genomföra en Agenda 21 för Östersjön, kallad Baltic 21, utgör tillsammans med arbetet inom ramen för Nordsjökonferensen grunden för en vidare integrering av fiske- och miljöfrågor. Under året har Sverige deltagit i utarbetandet av en plan för Baltic 21-arbetet på fiskets område. Uppföljning och genomförande av denna plan kommer att ske såväl internationellt inom ramen för Fiskerikommissionen för Östersjöns verksamhet som nationellt av ansvariga myndigheter. Målet är att minst 50 % av den potentiella reproduktionskapaciteten i samtliga vildlaxälvar skall uppnås senast år 2010 för staterna runt Östersjön.

På regional nivå är länsstyrelserna viktiga aktörer. Effektmålen för länsstyrelsernas arbete på fiskeområdet är att medverka till ansvarsfull hushållning med fiskresurserna och utveckling av konkurrenskraftiga företag inom fiskerinäringen. Regeringens bedömning är att länsstyrelsernas insatser har bidragit till att uppnå målen dels genom att fördela EU-stöd till bl.a. fiskberedningsindustrin och vattenbruk, dels genom sitt fiskevårdsarbete. Enligt regeringens uppfattning är det angeläget att arbetet med att öka mätbarheten i resultaten fortsätter.

Fiskevårdsarbetet syftar till en god miljö, effektiv användning av resurserna och en hållbar försörjning och ingår som en del i ansträngningarna att bygga ett ekologiskt hållbart samhälle. I detta arbete måste långsiktiga åtgärder prioriteras.

Fiskeriverket fortsätter sin översyn av användningen av fiskeavgifter fastställda enligt 6 kap. 5 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverk. Målet är att ta fram underlagsmaterial i de fall otidsenliga bestämmelser hindrar ett genomförande av biologiskt riktiga åtgärder. De fonderade medlen uppgick vid 1998 års utgång till ett bokfört värde på drygt 74 miljoner kronor.

Ur ett producentperspektiv har marknaden för fisk och skaldjur varit gynnsam under år 1998 och marknadspriserna har ökat, i synnerhet för vitfisk.

EG-kommissionen lämnade i februari 1999 ett förslag till ny förordning om den gemensamma organisationen av marknaden för fiskeri- och vattenbruksprodukter. Enligt förslaget skall den nya förordningen börja gälla den 1 januari 2001 och arbetet med förordningen pågår för närvarande på rådsnivå.

Redan i maj 1996 startade ett nordiskt samarbete om miljömärkning av fisk. Det nordiska initiativet ledde till att FAO i oktober 1998 diskuterade

möjligheten att utarbeta tekniska riktlinjer för en miljömärkning. EG-kommissionen har även tagit upp frågan och i juni 1999 hållit en första diskussion. Kommissionen har för avsikt att under hösten 1999 återkomma i frågan.

EG:s finansiella instrument för att uppnå de strukturpolitiska målen på fiskets område är Fonden för fiskets utveckling (FFU). Beträffande mål 5a-åtgärder, vilka omfattar den huvudsakliga delen av strukturstödet, kan konstateras att investeringsviljan inom fiskerinäringen genomgående varit hög, främst för investeringar i beredningsindustrin, i fiskehamnar och inom flottan. Inom mål 6 har investeringarna främst avsett vattenbruksanläggningar. Enligt den oberoende utvärdering som per den 31 december 1998 gjorts av programmet är uppfyllelsen av de övergripande målen genomgående god. Stödets effekter bedöms som goda och en tredjedel av projekten bedöms ha haft större effekt än förväntat.

Den totala produktionen från vattenbruket har successivt minskat under de senaste åren. För att långsiktigt ha god lönsamhet och effektivt kunna möta konkurrens från utländska företag behöver genomsnittsproduktionen per odling öka. För att denna utveckling skall bli möjlig måste dock de miljörelaterade konflikterna utredas och minskas. Gemenskapsinitiativet Pesca har under år 1998 och första halvåret 1999 utvecklats bättre än tidigare år.

I februari 1998 bildades Matfiskodlarnas Producentorganisation, som bl.a. skall främja medlemmarnas ekonomiska intressen genom att sälja fisk och övriga vattenbruksprodukter som medlemmar levererar till producentorganisationen. Inom Jordbruksdepartementet har en arbetsgrupp tillsatts för att bl.a. ta fram förslag till övergripande policy för vattenbruket. Arbetsgruppen skall senast den 1 december 1999 överlämna en rapport till regeringen.

Utredningen (Jo 1998:05) om konkurrenssituationen för det svenska yrkesfisket lade i januari 1999 fram betänkandet Yrkesfiskets konkurrenssituation (SOU 1999:3). Betänkandet har remissbehandlats. Ärendet bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Översyn av fiskeridadministrationen

En särskild utredare har sett över fiskeridadministrationen och överlämnade i januari 1998 betänkandet Fiskeridadministrationen i ett EU-perspektiv (SOU 1998:24) till regeringen.

Enligt regeringens bedömning skall uppgiften att utföra kvalitetskontroll av fisk i svenska hamnar överföras från Fiskeriverket till Kustbevakningen.

Den svenska fiskerikontrollen ingår i den gemensamma fiskeripolitiken och skall utövas enligt EG:s kontrollförordning (EEG) nr 2847/93. Svensk lagstiftning innehåller ytterligare bestämmelser om fiskerikontrollen. Redan i dag utgör fiskerikontrollen en betydande del av Kustbevakningens verksamhet. Kustbevakningen bör få en sammanhållande uppgift inom fiskerikontrollen genom att även ansvaret för kvalitetskontroll av fisk överförs till myndigheten. Fiskeriverket skall, som ansvarig myndighet avseende den gemensamma fiskeripolitiken i Sverige, även framgent ha det övergripande ansvaret för den del av politiken som hänför sig till EG:s kontrollförordning på fiskets område. Fiskeriverket och Kustbevakningen skall gemensamt få i

uppdrag att utarbeta ett riskanalysbaserat kontrollsystem. Den gemensamma fiskeripolitiken skall revideras senast år 2002. Inom ramen för detta arbete behandlas även fiskerikontrollen. Mot denna bakgrund anser regeringen att den svenska fiskerikontrollen bör utvärderas senast år 2004.

Strukturstöd för perioden 2000–2006

Sedan början av år 1999 har ett förslag om en ny tillämpningsförfordning avseende strukturåtgärder inom fiskerinäringen behandlats i EU. Förslaget innebär även riktlinjer för maximalt finansiellt bidrag som får beviljas enskilda projekt. Förslaget till ny förfordning skall fastställas under hösten 1999.

Utskottets överväganden

När det gäller fiskeriadминистраtionen gör utskottet samma bedömning som regeringen och anser att uppgiften att utföra kvalitetskontroll av fisk i svenska hamnar skall överföras från Fiskeriverket till Kustbevakningen.

Regeringens redovisning av prioriteringar och resultatbedömning m.m. föranleder ingen erinran från utskottets sida.

C 1 Fiskeriverket

Propositionen

Av Fiskeriverkets resultatredovisning framgår att verket har arbetat i linje med de övergripande målen i regleringsbrevet. Enligt regeringen bör ytterligare insatser göras i syfte att förtydliga resultatredovisningen bl.a. vad gäller kopplingen till uppställda mål samt analyser och motiveringar av gjorda insatser. För att bidra till en tydligare redovisning pågår för närvarande en översyn av Fiskeriverkets effekt- och verksamhetsmål.

Mot bakgrund av de stora förändringar som EU-medlemskapet inneburit för Fiskeriverket samt verkets förstärkta roll på miljöområdet anser regeringen att verket har utfört sina uppgifter väl.

Fiskeriverket bedriver uppdragsverksamhet och tjänsteexport. Avgiftsinräkterna i uppdragsverksamheten härrör sig från verkets undersökningsfartyg och från utredningskontoren. Tjänsteexporten är hänförlig till Swedmars (Swedish Centre for Coastal Development and Management of Aquatic Resources) internationella konsultverksamhet, bl.a. grundat på ett avtal med Sida.

Regeringen bedömer anslagsbehovet för år 2000 till 65 514 000 kr. För åren 2001 och 2002 beräknas anslagsbehoven vara oförändrade i fasta priser.

Motionerna

Enligt Centerns motion MJ251 (delvis) bör anslaget minskas med 2 miljoner kronor. I motion MJ257 (kd) yrkande 19 (delvis) begärs en minskning av anslaget med 3 miljoner kronor.

Tre motioner behandlar frågan om ersättning för skador på fiskefartyg och fiskeredskap till följd av dumpade kemiska stridsmedel och liknande produkter. Motionärerna i motion MJ404 (v) framhåller att Naturvårdsverket och Försvarmakten även fortsättningsvis bör ha ansvar för saneringen (yrkande 1). Regeringen bör utarbeta förslag till lag som ger de svenska fiskarna ersättning i likhet med de danska då krigsmateriel fångas i redskapen. Enligt de danska reglerna skall bl.a. fiskarna hållas skadeslösa, vilket innebär ersättning för förlorad fångst och förlorade redskap. Marinen eller Civilförsvaret tar hand om desarmeringen av stridsmedlen (yrkande 2). Regeringen bör i olika internationella forum arbeta för att dessa regler också skall gälla i andra länder som fiskar i Östersjön och Nordsjön (yrkande 3). I motion MJ410 (kd) konstateras att ersättningssystemet för fiskare som kommer i kontakt med senapsgas eller nervgas fungerar dåligt (yrkande 4). Enligt motion MJ780 (m) är det statens ansvar att hålla fiskarna skadeslösa vid s.k. fångst av militärt och kemiskt avfall.

Utskottets överväganden

Utskottet gör samma bedömning som regeringen när det gäller medelsbehovet under anslaget och avstyrker motionerna MJ251 (c) i motsvarande del och MJ257 (kd) yrkande 19 (delvis).

När det gäller ersättning för skador på fiskefartyg och fiskeredskap till följd av dumpade kemiska stridsmedel och liknande produkter vill utskottet anföra följande. Staten ersätter redan i dag en stor del av skadorna såsom eskort till hamn, ersättning för saneringskostnader och arbetslöshetsersättning under den tid saneringen pågår. På uppdrag av Jordbruksdepartementet har Statskontoret utrett och lagt fram förslag om ett system för ersättning för skador på fiskefartyg och fiskeredskap till följd av dumpade stridsmedel och liknande produkter. Statskontoret uppskattar att antalet incidenter orsakade av såväl dumpade kemiska stridsmedel som liknande produkter årligen uppgår till ca 25 stycken. För närvarande rapporteras till myndigheterna endast skador som orsakas av kemiska stridsmedel. Sedan år 1984 har endast åtta fall rapporterats och den senaste incidenten inträffade år 1992. I fråga om personskador erbjuder Sveriges Fiskares Riksförbund sina medlemmar en kollektiv försäkring. Statskontoret föreslår att yrkesfiskare själva eller via sina branschorganisationer ser över försäkringsskyddet och utnyttjar de möjligheter som finns inom de kommersiella försäkringarnas ram. Vidare föreslår Statskontoret att, i den mån kostnader kvarstår då kommersiella försäkringslösningar är fullt utnyttjade, dessa bör ersättas av en statlig försäkring via en fond. I propositionen anför regeringen att staten redan i dag ersätter en stor del av skadorna. Sammantaget gör regeringen den bedömningen att inga åtgärder bör vidtas med anledning av Statskontorets förslag. Dessutom utreds för närvarande frågan om en ny saneringsanläggning i Karlskrona. Övriga kostnader för uppkomna skador bör enligt regeringen kunna täckas genom försäkringslösningar. Utskottet delar regeringens uppfattning när det gäller frågan om ersättningssystemet och dess utformning. Mot den bakgrunden avstyrker utskottet motionerna MJ404 (v) yrkandena 2 och 3, MJ410 (kd) yrkande 4 och MJ780 (m).

Som framgår av utskottets redogörelse ovan kommer några åtgärder inte att vidtas med anledning av Statskontorets förslag. Motion MJ404 (v) yrkande 1 får därmed anses tillgodosedd utan något riksdagens uttalande i frågan.

C 2 Strukturstöd till fisket m.m., C 3 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m. och C 4 Fiskevård

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under anslagen C2–C4. Regeringens redovisning av resultatinformation m.m. för berörda myndigheter och verksamheter föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Rennäring

Propositionen

Rennäringen främjas i första hand genom statligt pristillägg på renkött, ersättning för vissa merkostnader till följd av Tjernobyloolyckan och genom att staten svarar för vissa kostnader för renskötselplanläggningar liksom viss planläggning rörande renskötseln. De skador som vilda djur orsakar tamdjur och annan egendom ersätts om vissa förutsättningar är uppfyllda. Staten svarar för underhåll och upprustning av byggnaderna på de drygt 110 kvarvarande fjällägenheterna.

Utgiftsutvecklingen

Den beräknade utgiftsutvecklingen avseende rennäringen till följd av tidigare beslut samt förslagen i 1999 års budgetproposition är följande (i miljoner kronor och löpande priser):

Utfall	Anslag	Utgifts- prognos	Förslag anslag	Beräknat anslag	Beräknat anslag
1998	1999 ¹	1999	2000	2001	2002
90	94	104	100	95	95

¹ Inklusivt ianspråktaga reserverade medel från budgetåren 1995/96 och 1998.

Utskottets överväganden

Utskottet har inget att erinra mot regeringens resultatbedömning beträffande verksamhetsområdet rennäring och länsstyrelsernas verksamhet inom området.

D 1 Främjande av rennäringen m.m.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under anslaget D 1. Regeringens redovisning av resultatinformation m.m. för verksamheten föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Propositionen

De utgifter som belastar anslaget avser bidrag till åtgärder för att förebygga skada av vilt och ersättning för sådan skada enligt 29 a § jaktförordningen (1987:905) samt för skador som rovdjur orsakar på renar.

Ökningen av antalet rovdjur och ett ökande avräkningspris på renkött medförde att ersättningsbeloppet budgetåret 1999 höjdes till 35 miljoner kronor. För att säkerställa en rättvis fördelning av ersättningen mellan samebyarna avsätts medel för systematiska inventeringar för att fastställa förekomst och föryngring av rovdjur i renskötselområdet. För samebyarnas del beräknas 3 miljoner kronor.

Naturvårdsverket fördelar medel på samtliga länsstyrelser och beslutar om bidrag för att förebygga eller ersätta skada. Inriktningen är att viltskador så långt möjligt skall förebyggas.

Under åren har såväl skador av säl som annat vilt ökat som följd av ökade populationer. Med anledning av detta bör engångsvis ytterligare 7 miljoner kronor anvisas på anslaget. För ersättning för skador på annat än ren anvisas således 25 miljoner kronor.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 63 000 000 kr för år 2000. För åren 2001 och 2002 beräknas anslagsbehoven vara 56 000 000 kr.

Motionen

I motion MJ906 (mp) begärs utvärdering av anslaget D 2 utgiftsområde 23 (yrkande 4).

Utskottets överväganden

Med anledning av motionen vill utskottet inledningsvis erinra om att i och med att den nya budgetprocessen började tillämpas hösten 1997 skall regeringen enligt 1 kap. 2 § lagen (1996:1059) om statsbudgeten för riksdagen redovisa de mål som åsyftas och de resultat som uppnåtts på olika verksamhetsområden. Härutöver vill utskottet hänvisa till den redogörelse regeringen presenterar i budgetpropositionen när det gäller utgiftsutveckling, resultatbedömning och regeringens slutsatser vad gäller rennäringen i stort. I fråga om anslaget D 2 drar regeringen den slutsatsen att några ändringar i ersättnings-systemet inte bör övervägas innan Rovdjursutredningen har fullgjort sitt uppdrag (dir. 1998:6). Uppdraget skall redovisas senast den 15 december 1999. Beträffande de nya medel som tillförs anslaget för år 2000 för skador på annat än ren förutsätter utskottet att regeringen beaktar de synpunkter som framförs i motion MJ906 (mp) yrkande 4. Motionen får därmed anses tillgodosedd.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under anslaget D 3. Regeringens redovisning av resultatinformation för berörda myndigheter och verksamheter föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Djurskydd och djurhälsovård

Propositionen

Utgiftsutvecklingen

Den beräknade utgiftsutvecklingen avseende djurskydd och djurhälsovård till följd av tidigare beslut samt förslagen i 1999 års budgetproposition är följande (i miljoner kronor och löpande priser):

Utfall	Anslag	Utgifts- prognos	Förslag anslag	Beräknat anslag	Beräknat anslag
1998 ¹	1999	1999	2000	2001	2002
301	279	333	282	285	289

¹ Inklusive ianspråkta reserverade medel från budgetåren 1995/96 och 1998.

Djurskyddet är en för regeringen prioriterad fråga. I regeringsförklaringen anføres att djurskyddet skall stärkas och att god djurhållning eftersträvas på såväl nationell nivå som EU-nivå. Mot den bakgrunden avser regeringen att under år 2000 till riksdagen överlämna en proposition med förslag till förbättrat djurskydd.

Enligt djurskyddslagen skall djur ges möjlighet att bete sig naturligt. Regeringen avser därför att se över reglerna för burhållning av mink och återkomma med förslag till förbättringar under mandatperioden. Inom djurskyddsområdet bör även en fortsatt utveckling av alternativa system för värphöns prioriteras.

Frågorna om antibiotika som tillväxtbfrämjare liksom den svenska forskningen när det gäller djurhälsa och smittspridning är viktiga. För de utökade uppgifter som följer av zoonoslagen behöver Jordbruksverket ökat anslag. Regeringen prioriterar även Jordbruksverkets kunskapshöjande verksamhet. Vidare prioriteras ökat stöd till de djurförsöksetiska nämnderna.

Regeringen anser att ytterligare medel till medfinansiering av forskningsprojekt, där EU finansierar hälften, måste tillföras Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA). SVA måste få möjlighet till finansiering av den hälftendel som EU inte bekostar.

Jordbruksverket har tagit ett nytt utvecklat djursjukdataprogram i drift under våren 1999. Detta förutsätts bli ett viktigt hjälpmedel i den förebyggande djurhälsovården och i den direkta djursjukvården och innebära att bl.a. sjukdomsutveckling och läkemedelsanvändning kan följas på ett ändamålsenligt sätt.

Ett omfattande kvalitetssäkringsarbete har bedrivits vid SVA under år 1998. Detta har lett till att SWEDAC ackrediterat SVA:s laboratorieverksamhet inom klinisk bakteriologi, kemi, parasitologi och virologi. SVA har också fastställt en kvalitetspolicy för myndighetens arbete.

Jordbruksverket och Centrala försöksdjursnämnden (CFN) har utarbetat en åtgärdsplan som kommer att utgöra ett betydelsefullt instrument för att stärka djurskyddet för försöksdjuren.

E 1 Statens veterinärmedicinska anstalt

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under anslaget E 1. Regeringens redovisning av resultatinformation m.m. för verksamheten föranleder ingen erinran från utskottets sida.

E 2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen

Propositionen

Jordbruksverket är chefsmyndighet för distriktsveterinärorganisationen. Länsstyrelsernas uppgifter omfattar bl.a. distriktsveterinärorganisationen samt samordning av åtgärder mot djursjukdomar och brister i djurskyddet inom länen i enlighet med Jordbruksverkets riktlinjer.

Regeringen beräknar anslagsbehovet till 75 669 000 kr för år 2000. Anslagsbehoven för åren 2001 och 2002 beräknas vara oförändrade i fasta priser.

Motionerna

Enligt motion MJ252 (fp) yrkande 12 (delvis) bör distriktsveterinärorganisationen få ökade resurser för sitt tillsynsarbete. För ändamålet begärs en höjning av anslaget med 7 miljoner kronor. Motsvarande yrkande återfinns i motion Fi212 (fp) yrkande 19 (delvis). Eftersom distriktsveterinärorganisationen har minskat med ca 100 veterinärer kan enligt motion MJ257 (kd) yrkande 19 (delvis) anslaget minskas med 15 miljoner kronor utan skadliga effekter på verksamheten.

Utskottets överväganden

Utskottet gör samma bedömning som regeringen när det gäller medelsbehovet under anslaget och tillstyrker regeringens förslag. Därmed avstyrks motionerna MJ252 (fp) yrkande 12 (delvis), MJ257 (kd) yrkande 19 (delvis) och Fi212 (fp) yrkande 19 (delvis).

E 3 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder

Propositionen

Under anslaget anvisas medel för djurskyddsfrämjande åtgärder, bl.a. kostnader för provning från djurskyddssynpunkt av djurhållningssystem, inredningsdetaljer i stallar m.m. och utbildning i djurskyddstillsyn. Under anslaget anvisas också medel för djurhälsovård i form av förebyggande hälsokontroll och till djursjukdatasystemet. Anslaget skall också bekosta den utbildning av djurskyddsinspektörer som anordnas av Sveriges lantbruksuniversitet i sam-

arbete med Jordbruksverket. För ändamålet föreslås en förstärkning med 500 000 kr.

Det av EU till hälften medfinansierade stödet till biodlingen, totalt omfattande 3,2 miljoner kronor, beviljas för ett år i taget och löper i enlighet med EU:s verksamhetsår under perioden den 16 oktober till den 15 oktober. EU:s medfinansiering anvisas under anslaget B 11 *Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter*. För att beslut för år 2000 skall kunna fattas om stöd till biodlingen under EU:s verksamhetsår fordras bemyndigande för utestående förpliktelser. Av denna anledning föreslås riksdagen bemyndiga regeringen att under år 2000, i fråga om ramanslaget E 3 *Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder*, fatta beslut som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 1 600 000 kr under år 2001.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 22 381 000 kr för år 2000. För åren 2001 och 2002 beräknas anslagsbehoven till 22 313 000 respektive 22 784 000 kr.

Motionerna

I folktopmotionerna MJ252 yrkande 12 (delvis) och Fi212 yrkande 19 (delvis) begärs en ökning av anslaget med 4 miljoner kronor. Medlen bör användas för förstärkning av länsstyrelsernas och andra berörda myndigheters arbete med kontroll av lagstiftningens efterlevnad. Framför allt behöver tillsynen av djurtransporter förbättras.

Utskottets överväganden

Från och med april 1999 har Jordbruksverket inrättat en särskild djurskydds-enhet med det samlade ansvaret för tillämpningen av djurskyddslagstiftningen. Jordbruksverket har dessutom tillsatt en central tillsynsgrupp inom den nya djurskyddsenheten för verkets centrala djurskyddstillsyn och för utökat stöd till länsstyrelser och kommuner i deras tillsynsarbete. I sammanhanget vill utskottet erinra om det landsomfattande transportprojekt som Jordbruksverket startade den 1 augusti 1998. Projektet syftar till att klarlägga hur djurskyddet fungerar i samband med transporter av djur, t.ex. vid slakttransporter och export av djur, transport från sommar- till vinterbete och djurtransporter till marknader. Projektet skall också höja kompetensen när det gäller tillsynen av djurtransporter hos samtliga tillsynsmyndigheter och inom polisen. Det bör tilläggas att utskottet nyligen behandlat ett antal motioner om olika djurskyddsfrågor som ej har direkt anknytning till budgetprövningen (bet. 1999/2000:MJU4).

Som anförs i propositionen har den lokala djurskyddstillsynen visat sig variera i omfattning och kvalitet över landet. Behov finns därför av ökad vägledning från den centrala tillsynsmyndigheten i syfte att åstadkomma likvärdig tillsyn mellan tillsynsmyndigheterna. I likhet med regeringen anser utskottet det därför värdefullt att Jordbruksverket satsar på en central tillsynsgrupp för att förstärka verkets samordnande och stödjande verksamhet i syfte att åstadkomma en enhetlig och effektiv tillsyn i hela landet. Gruppens verksamhet kan förutsägas komma att leda till en förstärkning av djurskyddet i

hela landet. Utskottet delar regeringens uppfattning att anslaget bör tillföras ytterligare 500 000 kr för arbetet med att stödja och förbättra djurskyddstillsynen genom kunskapshöjande insatser.

Det ovan anförda innebär att utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstillsättning och avstyrker motionerna MJ252 (fp) yrkande 12 (delvis) och Fi212 (fp) yrkande 19 (delvis). Vidare tillstyrker utskottet det bemyndigande som regeringen föreslår.

E 4 Centrala försöksdjursnämnden

Propositionen

Centrala försöksdjursnämndens (CFN) uppgift är att samordna och planera frågor som rör försöksdjur i syfte att begränsa antalet djur som används i djurförsök. CFN:s verksamhetsmål och återsrapportering har följande indelning:

- utveckling av alternativa metoder till djurförsök,
- huvudmannaskap för den djurförsöksetiska prövningen,
- följa försöksdjursanvändningen och sprida information.

Jämfört med år 1996 minskade försöksdjursanvändningen enligt EU:s och Europarådskonventionens definition av djurförsök under år 1997 med nära 7 % från 286 000 till 267 000 djur. Huvuddelen av de använda djuren (86 %) utgörs av möss och råttor.

Regeringen anser att den nuvarande ansvarsfördelningen mellan CFN och Jordbruksverket är ändamålsenlig.

Regeringen föreslår att CFN tillförs ytterligare resurser med en miljon kronor för att på central nivå bl.a. förstärka stödet till de djurförsöksetiska nämnderna. Detta kan bl.a. göras genom grundliga uppföljningar av nämndernas beslut inom vissa typer av djurförsök i syfte att verka för en enhetlig prövning och genom att underlag om alternativa metoder till djurförsök tas fram.

Regeringen avser att under år 2000 till riksdagen överlämna en proposition med förslag till hur tillsynen av försöksdjuren och försöksdjursanläggningar bör vara ordnad.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 8 202 000 kr. Anslagsbehoven för åren 2001 och 2002 beräknas vara oförändrade i fasta priser.

Motionen

I motion MJ532 (v) begärs förslag till ett program för en successiv och mål-inriktad överföring av resurser från traditionell forskning med djurförsök till den alternativa forskningen.

Utskottets överväganden

Utskottet gör samma bedömning som regeringen när det gäller medelstillsättningen under anslaget och tillstyrker därför regeringens förslag.

När det gäller frågan om ytterligare minskning av antalet djurförsök vill utskottet hänvisa till sitt nyligen behandlade betänkande om djurskydd (bet. 1999/2000:MJU4). I betänkandet hänvisade utskottet bl.a. till 1997 års utredning om alternativa metoder till djurförsök och försöksdjursanvändningens omfattning m.m. (SOU 1998:75). Utredningen konstaterar bl.a. att det inom vissa forskningsområden finns många alternativa metoder till djurförsök samt att utvecklingen går fort framåt. Det är dock en omständlig och tidskrävande process innan alternativa metoder kan komma till praktisk användning. CFN har lämnat finansiellt stöd till forskningsprojekt inom områden som bedömts som särskilt viktiga för att nå försöksdjursbesparande effekter. Under år 1998 erhöll 30 projekt forskningsstöd, vilket totalt uppgick till 3 620 000 kr. CFN har under senare år träffat överenskommelse med läkemedelsföretagen Astra AB och Pharmacia & Upjohn AB om att företagens finansiella stöd för CFN:s forskningsverksamhet årligen skall uppgå till sammanlagt en miljon kronor. För år 1999 pågår alltjämt diskussioner med företagen om fortsatt stöd. I förevarande budgetproposition föreslår regeringen att CFN tillförs ytterligare resurser med en miljon kronor för att på central nivå bl.a. förstärka stödet till de djurförsöksetiska nämnderna. Enligt regeringen kan detta bl.a. göras genom att underlag om alternativa metoder till djurförsök tas fram. Som regeringen anför kan denna resursförstärkning även komma CFN:s forskningsstöd för utveckling av alternativa metoder till djurförsök till godo. Det forskningsstöd som CFN fördelar för detta ändamål är enligt regeringens mening, vilken delas av utskottet, av stor betydelse inte minst genom att medvetandet om alternativa metoder sprids bland forskare och för den kommande kompetens om alternativ till djurförsök som under åren byggts upp i landet. Med det anförda avstyrker utskottet motion MJ532 (v) i den mån den inte kan anses tillgodosedd.

E 5 Bekämpande av smittsamma husdjurssjukdomar

Propositionen

Anslaget används för bekämpande av och beredskap mot smittsamma husdjurssjukdomar, för bidrag till obduktionsverksamhet samt för utveckling och genomförande av sjukdomskontroller.

Enligt regeringen är djursjukdomssituationen i landet god.

Regeringen bedömer anslagsbehovet för bekämpande av smittsamma husdjurssjukdomar till 90 950 000 kr för år 2000. För åren 2001 och 2002 beräknas anslagsbehoven vara oförändrade.

Motionen

Enligt centermotionen MJ251 (delvis) bör ersättningen för produktionsbortfall vid epizootiutbrott uppgå till 100 % för besättningar anslutna till kontrollprogram och med 70 % för besättningar som inte är anslutna till ett kontrollprogram. Ersättningen bör finansieras med en ökning av anslaget med 35 miljoner kronor.

Riksdagen har nyligen fastställt regeringens förslag beträffande ramen för utgiftsområde 23 (bet. 1999/2000/FiU1). Då de i motion MJ251 (c) (delvis) framlagda förslagen om en höjning av anslaget inte ryms inom den fastlagda ramen avstyrker utskottet motionen i motsvarande del.

Härutöver vill utskottet erinra om att riksdagen våren 1999 antog en ny epizootilag (prop. 1998/99:88, bet. 1998/99:MJU9, SFS 1999:657). Enligt lagen skall ersättning även i fortsättningen lämnas enligt allmänna skadeståndsrättsliga principer och utgå enbart för kostnader eller förluster som föranleds av myndighets beslut enligt lagen. Ersättning skall lämnas för förlust på grund av att husdjur avlivas eller dör till följd av skyddssympning eller annan behandling, för kostnader bl.a. på grund av saneringsåtgärder eller produktionsbortfall. Ersättning för produktionsbortfall lämnas med 50 % av den kostnad eller förlust som bortfallet medför. I övrigt lämnas full ersättning. Utskottet, som tillstyrkte regeringens förslag till ny epizootilag, vidhåller sin uppfattning.

Utskottet gör samma bedömning som regeringen när det gäller medelsbehovet under anslaget och tillstyrker regeringens förslag.

Livsmedel

Propositionen

Verksamhetsområdet livsmedel omfattar bl.a. regler för hantering och kontroll av livsmedel, livsmedelsberedskap, statistik samt export- och konsumentfrämjande åtgärder. Livsmedelsverket (SLV) har som övergripande mål för verksamheten att i konsumenternas intresse verka för säkra livsmedel av god kvalitet, redlighet i livsmedelshanteringen och bra matvaror.

Livsmedelsförsörjningen är en särskild funktion inom det civila försvaret med Jordbruksverket som funktionsansvarig myndighet.

För länsstyrelsernas verksamhet på livsmedelsområdet är målet att medverka till att upprätthålla och om möjligt förbättra livsmedelskvaliteten. Länsstyrelserna skall genom en aktiv uppföljning av kommunernas livsmedelstillsyn bidra till att området ges en ökad tyngd i kommunernas verksamhet.

Den nya myndigheten, Livsmedelsekonomiska institutet, redovisas under detta verksamhetsområde.

Utgiftsutvecklingen

Den beräknade utgiftsutvecklingen avseende rennäringen till följd av tidigare beslut samt förslagen i 1999 års budgetproposition är följande (i miljoner kronor och löpande priser):

Utfall	Anslag prognos	Utgifts- anslag	Förslag anslag	Beräknat anslag	Beräknat
1998 ¹	1999	1999	2000	2001	2002
1 871	176	194	202	194	197

¹ Inklusiva ianspråktagna reserverade medel från budgetåret 1995/96.

Regeringen prioriterar frågor som rör säkra och sunda livsmedel, dvs. att konsumenterna skall kunna äta livsmedel utan risk för sjukdomar. Det är enligt regeringen av oerhörd vikt att konsumenterna kan ha förtroende för de varor som erbjuds och kan lita på att de produkter som de köper är säkra. Därför är regeringen angelägen om att livsmedelsfrågorna ses ur ett tydligare konsumentperspektiv.

De senaste decennierna har sjukdomar som beror på dålig livsföring och ohälsosamma vanor ökat. Fel mat har blivit ett hot mot folkhälsan. Det arbete som stat och kommun bedriver inom kost- och hälsoområdet är därför synnerligen angeläget.

Inom livsmedelsförsörjningen fortsätter arbetet med att utbilda länsstyrelsernas och kommunernas tjänstemän inom området dricksvattenförsörjning. Ansvarsfördelningen för vattenförsörjningen behöver fortfarande klargöras. En viss ytterligare effektivisering bedöms vara möjlig.

Till stöd för reformarbetet på de livsmedelspolitiska området krävs kvalificerade ekonomiska analyser av förhållandena inom sektorn. Detta arbete har prioriterats av regeringen genom inrättandet av Livsmedelsekonomiska institutet i Lund.

Resultatbedömning

Regeringen anser att livsmedelsberedskapen bedrivs på ett ändamålsenligt sätt. Sårbarheten i dricksvattenförsörjningen kräver dock fortsatt analys.

Regeringen föreslår att jordbrukets nuvarande beredskapsorganisation avvecklas och ersätts av ett nätverk för beredskapsfrågor inom jordbruket.

Utskottets överväganden

Utskottet har inget att erinra mot regeringens resultatbedömning beträffande verksamheten inom livsmedelsområdet.

F 1 Statens livsmedelsverk

Propositionen

Målen för Livsmedelsverket är att i konsumenternas intresse verka för säkra livsmedel av god kvalitet, redlighet i livsmedelshanteringen och bra matvanor.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 121 089 000 kr för år 2000. Anslagsbehoven för åren 2001 och 2002 beräknas till 117 902 000 kr respektive 119 809 000 kr. På grund av ökade krav på livsmedelstillsyn på vissa

Motionerna

För ökad beredskap för kontrollåtgärder och för förstärkt bevakning av GMO-livsmedel begärs i motion MJ257 (kd) yrkande 19 (delvis) en ökning av anslaget med 4 miljoner kronor. Med hänvisning till partiets förslag om moratorium för reala anslagsökningar till statliga myndigheter begärs i motion MJ251 (c) (delvis) att anslaget F 1 minskas med 5 miljoner kronor.

Utskottets överväganden

Med hänvisning till riksdagens beslut om utgiftsram för utgiftsområde 23 (1999/2000:FiU1) avstyrker utskottet motion MJ257 (kd) yrkande 19 i motsvarande del.

Utskottet gör samma bedömning som regeringen när det gäller medelsbehovet under anslaget F 1 och tillstyrker därför regeringens förslag samt avstyrker motion MJ251 (c) i aktuell del.

F 2 Livsmedelsekonomiska institutet

Propositionen

Genom inrättandet av Livsmedelsekonomiska institutet den 1 juli 1999 tillgodoses regeringens ökade behov av utredningsverksamhet och analyser med ekonomisk inriktning inom området. Institutet skall utföra kvalificerade analyser inom jordbruks- och livsmedelsområdet. Analyserna skall vara grundade på vetenskapliga metoder, ha en samhällsekonomisk huvudinriktning och omfatta såväl nationella som internationella frågor.

Målet med Livsmedelsekonomiska institutets verksamhet är att förse regeringen med långsiktigt, analytiskt underlag inför beslut och internationella förhandlingar om jordbruks- och livsmedelsfrågor samt öka kunskapen om dessa frågor bland allmänheten. Under år 1999 har arbetet framför allt varit inriktat på att etablera institutet genom att bygga upp kompetens, kunskaper och metoder. Arbetet har också varit inriktat på att bygga upp de kontakter som behövs för verksamheten.

Enligt regeringens bedömning skall i arbetet uppmärksammas frågor såsom landsbygdens utveckling, strukturutvecklingen, miljön, djurskyddet, konsumentintresset, den globala livsmedelssituationen, handeln med livsmedel samt utvidgningen av EU. Detta gäller såväl nationellt som internationellt.

Regeringen föreslår att ett ramanslag på 8 045 000 kr anvisas för år 2000. För åren 2001 och 2002 beräknas anslagsbehoven vara oförändrade i fasta priser.

I motion MJ250 (m) begärs att anslaget minskas med 4 miljoner kronor och att Livsmedelsekonomiska institutets uppgifter överförs till Jordbruksverket (yrkande 3).

Utskottets överväganden

Som anförs i propositionen finns flera skäl för att utveckla kompetens rörande ekonomiska analyser inom det jordbrukspolitiska området. Ett avgörande skäl är att jordbruksområdet tar i anspråk såväl finansiella som reala resurser av en sådan omfattning att det ur ett samhällsekonomiskt perspektiv är nödvändigt att bedöma hur effektivt resurserna används. Utskottet delar regeringens uppfattning om behovet av Livsmedelsekonomiska institutet med den målsättning och allmänna inriktning som beskrivs i propositionen. Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelsbehov och avstyrker därmed motion MJ250 (m) yrkande 3.

F 3 Kostnader för livsmedelsberedskap, F 4 Livsmedelsstatistik och F 5 Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under anslagen F 3–F 5. Regeringens redovisning av resultatinformation m.m. för berörda myndigheter och verksamheter föranleder ingen erinran från utskottets sida.

F 6 Åtgärder inom livsmedelsområdet

Propositionen

Budgetåret 1998 fördes ett ramanslag upp på statsbudgeten med 5 miljoner kronor. Därtill beslutade regeringen att under året avsätta ytterligare 5 miljoner kronor från utgiftsområde 19 Regional utjämning och utvecklingsanslaget A 1 *Regionalpolitiska åtgärder*. För år 1999 uppgår anslaget till 15 miljoner kronor.

Genom statens regelsystem för jordbruk och genom internationella regler för stora delar av jordbruksproduktionen och livsmedelsindustrin har dessa sektorer tidigare saknat förutsättningar att exportera sina produkter. Huvudansvaret för export- och marknadsföringsåtgärder ligger alltid på näringen. Regeringen vill emellertid bidra till en positiv utveckling inom sektorn.

Genom en höjning av anslaget vill regeringen stärka konsumenternas ställning och öka konkurrenskraften inom livsmedelssektorn. Detta skall bl.a. ske genom åtgärder i livsmedelskedjans alla led som syftar till att bevara och vidareutveckla en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar livsmedelssektor. Projekt och åtgärder inom livsmedelskedjans alla led bör därför kunna stödjas. Regeringen vill vidare öka konsumenternas kunskaper så att de med utgångspunkt från innehåll, kvalitet och pris kan göra ett medvetet val av livsmedel. Regeringen vill dessutom lyfta fram måltidens betydelse och samtidigt förmedla kunskap om säkra livsmedel och hur dessa skall hanteras.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 30 000 000 kr för år 2000. Anslagsbehoven för åren 2001 och 2002 beräknas till 25 000 000 kr.

1999/2000: MJU2

Motionerna

Enligt motion MJ257 (kd) yrkandena 9 och 19 (delvis) bör anslaget höjas med 20 miljoner kronor. I motion MJ212 (m) betonas att medlen för exportfrämjande åtgärder inte får minskas (yrkande 7). Även motion N299 från samma parti tar upp frågan om exportfrämjande åtgärder. Den svenska konkurrenskraften bör enligt motionärerna stärkas genom ytterligare satsningar på olika exportfrämjande åtgärder. Detta kan ske genom omfördelning inom ramen.

Utskottets överväganden

Med hänvisning till riksdagens beslut om utgiftsram för utgiftsområde 23 (1999/2000:FiU1) avstyrker utskottet motion MJ257 (kd) yrkandena 9 och 19 i motsvarande del.

Utskottet gör samma bedömning som regeringen när det gäller anslaget och tillstyrker regeringens förslag.

Med anledning av två motioner om exportfrämjande åtgärder vill utskottet anföra följande. Den gemensamma marknaden ger nya förutsättningar och möjligheter för svensk livsmedelssektor att utvecklas. Den ökade konkurrensen innebär också krav på ökad effektivitet inom jordbruket och livsmedelsindustrin. Svenska företag måste profilera sig mer än tidigare och större insatser behövs vad gäller marknadsföring. Som regeringen anför bör det finnas utrymme för en expanderande svensk livsmedelssektor inte minst på EU-marknaden. Det svenska jordbruket har i fråga om djurhälsa, produktkrav m.m. varit ett föregångsland på livsmedelsområdet, vilket har skapat en goodwill för svenska livsmedel och utgör en god grund för framtida exportsatsningar för svensk livsmedelsindustri. En ökad export av livsmedel är också viktig för att livsmedelsproduktionen skall finnas kvar i nuvarande omfattning. Huvudansvaret för export- och marknadsåtgärder ligger alltid på näringen. Som anförts i propositionen vill emellertid regeringen genom att främja exportsatsningar bidra till en positiv utveckling inom sektorn. Utskottet finner regeringens förslag om medel för ändamålet väl avvägt. Det bör framhållas att budgetförslaget innebär en dubblering av anslaget för budgetåret 2000 jämfört med budgetåret 1999. Medel inom anslaget fördelas preliminärt så att 10 miljoner kronor används för exportfrämjande åtgärder och 20 miljoner kronor för konsumentstärkande åtgärder. Som anförts i propositionen bör regeringen eller den myndighet som regeringen beslutar få disponera medel under detta anslag. Utskottet konstaterar att motionerna MJ212 och N299 (båda m) innehåller allmänt formulerade krav rörande prioriteringar av vissa ändamål inom anslaget utan någon precisering av beloppen. Utskottet avstyrker motionerna MJ212 yrkande 7 och N299 (båda m) i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen att budgetmedel får användas till att förbättra personskadeskyddet för studenter vid statliga universitet och högskolor. Förbättringen avses ske genom att det tecknas en för högskolorna gemensam personskadeförsäkring som börjar gälla den 1 juli 2000. Enligt regeringens förslag skall, såvitt avser miljö- och jordbruksutskottets beredningsområde, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) få använda en del av de medel som anvisas universitetet under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar.

Utskottets överväganden

Utskottet tillstyrker regeringens förslag i den del förslaget avser utgiftsområde 23 *Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar*. Utskottets ställningstagande innebär att riksdagen bör godkänna att SLU använder medel som anvisas universitetet under anslaget G 1 till personskadeförsäkring för studenter i enlighet med vad som anförs i propositionen.

Utbildning och forskning**Propositionen**

Högre utbildning och forskning inom det område som rör vård och hållbart nyttjande av biologiska resurser ligger inom Jordbruksdepartementets ansvarsområde. Utbildning inom detta område bedrivs vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). SLU erbjuder, förutom långa yrkesinriktade utbildningar till agronom, hortonom, landskapsarkitekt och veterinär, även utbildningar som leder till kandidat/magisterexamen inom områdena skog, bioteknologi, naturresurser samt ekonomi med naturresursinriktning. Därutöver finns kortare yrkesutbildningar.

Medel för forskningen anvisas huvudsakligen via anslag till SLU och Skogs- och jordbrukets forskningsråd (SJFR). Inom utgiftsområdet bedrivs även kollektiva forskningsprogram, dvs. program som finansieras gemensamt av staten och näringen, som rör skogsforskning, jordbruksteknisk forskning och utvecklingsverksamhet inom områdena växtförädling och trädgård.

Utgiftsutveckling

Utfall	Anslag	Utgifts- prognos	Förslag anslag	Beräknat anslag	Beräknat anslag
1998	1999	1999 ¹	2000	2001	2002
1 254	1 290	1 311	1 396	1 432	1 456

¹ Inklusivt ianspråktaga reserverade medel från budgetåret 1998.

Den relativt kraftiga besparing som ålades SLU budgetåret 1995/96 har inneburit indragning av anställningar och koncentration av verksamheten till fyra huvudorter. Som en följd av besparingen har universitetets ekonomiska situation varit ansträngd och uppvisat underskott. Under budgetåret 1998 har emellertid situationen förbättrats och SLU uppvisar ett positivt resultat. Forskningsrådet disponerar nära 200 miljoner kronor för forskning utöver sparade medel från tidigare år.

Prioriteringar

Regeringen prioriterar under år 2000 en fortsatt satsning på grundutbildning inom högskolan. Utbildningsfrågorna är en viktig del av regeringens åtgärder för en ökad sysselsättning. Med anledning av regeringens program för en utökning av antalet studieplatser inom högskolan har beslutats att antalet helårsplatser vid SLU skall utökas med 420 platser fr.o.m. hösten 2000.

För forskning inom de areella näringarna föreslår regeringen en ökning av SJFR:s anslag med 5,2 miljoner kronor. Av dessa skall 2,4 miljoner kronor utgöra en förstärkning av anslaget till den kollektiva forskningen. Utöver detta föreslås 4 miljoner kronor per år att avsättas under tre år för forskning och utveckling inom området växtgenetiska resurser.

Resultatbedömning m.m.

Genom regeringens satsning på en utbyggnad av högskolan har SLU fått ett utökat utbildningsuppdrag. Detta har medfört en tyngdpunktsförskjutning i den anslagsfinansierade verksamheten från forskning mot utbildning. Den totala forskningsvolymen har dock inte minskat på grund av att den externa forskningen har ökat.

Inom ramen för SLU:s ansvar för utbildning och forskning om vård och nyttjande av de biologiska naturresurserna framhåller regeringen särskilt verksamheten med fortlöpande miljöanalys och utvecklingen av denna. SLU har som ett led i denna utveckling tillsatt en professur i miljöanalys och ett samverkansorgan, SLU Miljödata, har inrättats. Regeringens bedömning är att utvecklingen av verksamheten sker enligt regeringens intentioner.

Regeringen har uppdragit åt SJFR att planera och genomföra ett treårigt program inom ekologisk jordbruks- och trädgårdsforskning, vilket har resulterat i ett stort antal projekt. Programverksamheten är under år 1999 inne på sitt sista år, varefter en utvärdering kommer att ske. Vidare har en forskarskola inom området inrättats.

För att vidga och förnya livsmedelsforskningen till stöd för konsumentintresset driver SJFR tillsammans med livsmedelskedjorna och livsmedelsföretagen ett särskilt forskningsprogram, Kunskapsplattform för livsmedelsbranschen (KLIV).

I enlighet med propositionen Vissa forskningsfrågor (prop. 1998/99:94) har en arbetsgrupp tillsatts med uppgift att föreslå en ny myndighetsorganisation för forskningsfinansiering. Arbetsgruppens förslag skall redovisas senast den 1 november 1999. Vidare har universitet, högskolor, forskningsråd och övriga berörda myndigheter fått i uppdrag att utarbeta forsknings-

och kunskapsstrategier, vilka skall utgöra underlag för den kommande forskningspolitiska propositionen. Dessa skall redovisas senast den 31 december 1999.

Regeringen föreslår att 2,5 miljoner kronor per år avsätts under tre år för forskning och utveckling inom området växtgenetiska resurser. Vidare avsätts 1,5 miljoner kronor per år under tre år till Nordiska genbanken (NGB) i första hand för karakterisering och utvärdering av svenskt genbanksmaterial. Den totala kostnaden för treårsperioden skulle därmed uppgå till 12 miljoner kronor.

Arbetet med forskning och utveckling inom området växtgenetiska resurser är av stor vikt och bör prioriteras, liksom förstärkning av NGB:s verksamhet inom området karakterisering och utvärdering av bevarat svenskt material.

Regeringen bedömer det sammanlagda medelsbehovet till 4 miljoner kronor per år under åren 2000–2002. Den totala kostnaden skulle därmed uppgå till 12 miljoner kronor. Medlen bör anslås under anslaget G 3 *Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Forskning och kollektiv forskning*.

Utskottets överväganden

Regeringens redovisning av verksamheten inom området utbildning och forskning föranleder ingen erinran från utskottets sida. Vidare tillstyrker utskottet regeringens förslag att 2,5 miljoner kronor per år avsätts under tre år för forskning och utveckling inom området växtgenetiska resurser och att 1,5 miljoner kronor per år under tre år avsätts till Nordiska genbanken (NGB) med den inriktning som anges i propositionen.

G 1 Sveriges lantbruksuniversitet

Propositionen

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) skall utveckla kunskapen om de biologiska naturresurserna och människans hållbara nyttjande av dessa. Detta sker genom utbildning, forskning, fortlöpande miljöanalyser och information.

En särskild utredare har under år 1998 haft i uppdrag att definiera, kartlägga och analysera sektorsansvaret för SLU. Uppdraget avrapporterades i november 1998 varvid bl.a. redovisades ett stort antal verksamheter, vilka normalt inte hör till ett universitets uppgifter, men vilka ligger inom SLU:s sektorsansvar. Rapporten föranleder inte någon förändring av SLU:s departementstillhörighet.

De åtgärder som styrelsen vidtagit för att komma till rätta med den negativa kapitalförändringen för år 1997 har gett resultat och kapitalförändringen uppvisar ett positivt resultat för budgetåret 1998. SLU fortsätter aktivt att arbeta för en bättre ekonomistyrning och detta torde förbättra möjligheterna att strama upp den finansiella redovisningen.

För forskarutbildningen har 270 examina för perioden 1997–1999 angetts som mål vad gäller lägsta antalet examina. Under åren 1997 och 1998 har 239 examina avlagts, vilket innebär en god prognos för uppfyllelse av målet

för perioden. De preliminärt uppställda mål för kommande treårsperioder, som angetts i regleringsbrevet för SLU, skall preliminärt gälla för perioden 2000–2002 i avvaktan på resultatet av den första treårsperioden. Målet kommer därefter slutligt att fastställas i nästa års budgetproposition/forskningsproposition.

Som ett led i att stärka djurskyddets ställning förstärktes anslaget engångsvis med 3 miljoner kronor för delfinansiering av en professur i djurskydd vid veterinärmedicinska fakulteten vid SLU för kommande femårsperiod. Professuren är under tillsättning.

Regeringen bedömer anslagsbehovet för år 2000 till 1 175 012 000 kr. För åren 2001 och 2002 beräknas anslagsbehoven till 1 206 988 000 kr respektive 1 226 488 000 kr.

Motionerna

Enligt motion MJ257 (kd) yrkande 19 (delvis) bör anslaget höjas med 4 miljoner kronor. Medlen bör användas för utveckling av de ekonomiska kunskaperna inom de områden som är värdefulla för den svenska livsmedelsproduktionen. I motion MJ609 (kd) begärs extra forskningsinsatser inom ramen för befintligt anslag på området livsmedels- och lantbruksekonomi vid SLU.

I motion MJ607 (kd, fp) begärs en utredning om att särkostnaden för den djursjukvård som bedrivs för veterinärutbildningen vid SLU skall täckas på ett tillfredsställande sätt. Motionärerna gör en jämförelse med finansieringen av motsvarande kostnader för bl.a. utbildningen av läkare och tandläkare, som täcks genom särskilda statsanslag utöver de anslag som finansierar grundutbildningen.

Utskottets överväganden

Med hänvisning till riksdagens beslut om utgiftsram för utgiftsområde 23 (1999/2000:FiU1) avstyrker utskottet motion MJ257 (kd) yrkande 19 i motsvarande del.

När det gäller medelsbehovet under anslaget gör utskottet samma bedömning som regeringen och tillstyrker propositionen i denna del.

Med anledning av motion MJ609 (kd) vill utskottet erinra om det särskilda forskningsprogram, Kunskapsplattform för livsmedelsbranschen (KLIV), som SJFR driver tillsammans med livsmedelskedjorna i syfte att vidga och förnya livsmedelsforskningen till stöd för konsumentintresset. Av propositionen framgår att, i enlighet med propositionen Vissa forskningsfrågor (prop. 1998/99:94), en arbetsgrupp har tillsatts med uppgift att föreslå en ny myndighetsorganisation för forskningsfinansiering. Arbetsgruppen har nyligen redovisat sitt förslag. Vidare har universitet, högskolor, forskningsråd och övriga berörda myndigheter fått i uppdrag att utarbeta forsknings- och kunskapsstrategier, vilka skall utgöra ett underlag för den kommande forskningspolitiska propositionen. Strategierna skall redovisas senast den 15 december 1999. Med det anförda avstyrker utskottet motion MJ609 (kd) i den mån den inte kan anses tillgodosedd.

Utskottet förutsätter att regeringen i sin anslagsberäkning har beaktat de särskilda kostnader för veterinärutbildningen som uppmärksammas i motion MJ607 (kd, fp). Utskottet är således inte berett att tillmötesgå motionärernas begäran om en särskild utredning av frågan. Motionen avstyrks.

**G 2 Skogs- och jordbrukets forskningsråd:
Förvaltningskostnader, G 3 Skogs- och jordbrukets
forskningsråd: Forskning och kollektiv forskning och G 4
Bidrag till Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien**

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under anslagen G 2–G 4 Regeringens redovisning av resultatinformation m.m. för SJFR:s och Skogs- och Lantbruksakademiens verksamhet föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Skogsnäring

Propositionen

Inom EU har det i januari i år fattats beslut om en gemensam skogsstrategi. Skogsstrategin som, helt i enlighet med svenska krav, inte innebär någon gemensam skogspolitik betonar subsidiaritetsprincipen och behovet av att åtgärder inom EU som berör skogsbruket samordnas. Inom ramen för Agenda 2000 har EU beslutat om en särskild förordning om stöd för utveckling av landsbygden. I denna förordning ingår de stödformer som tidigare varit ett inslag i den gemensamma jordbrukspolitiken. De har i viss del utvidgats, bl.a. genom miljöåtgärder för skogsbruket.

Utgiftsutveckling

Utfall	Anslag	Utgifts- prognos	Förslag anslag	Beräknat anslag	Beräknat anslag
1998	1999	1999 ¹	2000	2001	2002
328	351	368	394	458	445

¹ Inklusive beslut till följd av förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1999 i samband med den ekonomiska vårpropositionen.

I prop. 1997/98:158 anförde regeringen att skogspolitiken borde utvärderas ungefär vart fjärde år. Skogsstyrelsen har i uppdrag att redovisa en sådan ny utvärdering senast den 31 december 2001.

I början av år 1999 redovisade Skogsstyrelsen sin omfattande inventering av skyddsvärda biotoper och sumpskogar. Inventeringarna kommer att ingå i underlaget för myndighetens och markägarnas planering av skogsbruket. De är även nödvändiga för ställningstaganden till formella skyddsbeslut. Skogsstyrelsen har också reviderat delmålen till de skogspolitiska målen och arbete pågår med att utarbeta förslag till både centrala och regionala delmål till miljökvalitetsmålen.

Regeringen betonar vikten av att Skogsvårdsorganisationen effektivt arbetar för den inriktning av skogspolitiken som beslutades i november 1998. Det innebär aktiva insatser i form av information, rådgivning och tillsyn på produktions- och miljöområdena. I det sammanhanget är kampanjen Grönare skog ett effektivt inslag som ger förutsättningar för en god balans mellan de båda skogspolitiska målen för och arbetet med att nå dem. Kampanjen startades i september i år.

Riksrevisionsverket (RRV) har inom ramen för sin effektivitetsrevision granskat Skogsvårdsorganisationens arbete med att jämställa miljömålet med produktionsmålet (rapport RRV 1999:31). I två avseenden riktas förslag till statsmakterna, nämligen i fråga om behovet av ökade resurser till rådgivning och ändringar i skogsvårdslagen. Sådana resursförstärkningar har dock beslutats för innevarande budgetår och föreslås även för de kommande budgetåren. Vad gäller förslagen om ändringar i skogsvårdslagen bygger de bl.a. på det förbiseendet att miljöbalkens bestämmelser inte uppfattas som skogspolitiska medel och att hänsyn inte har tagits till de skärpningar som riksdagen beslutade år 1998 i fråga om följdlagstiftning till miljöbalken och med anledning av utvärderingen av skogspolitiken. Skogsstyrelsen skall före utgången av år 1999 lämna en redogörelse till RRV för vilka åtgärder som vidtagits med anledning av rapporten.

Regeringen har för avsikt att återkomma till riksdagen i fråga om EU:s landsbygdsprogram, som bl.a. innehåller skogsbruksåtgärder. Landsbygdsprogrammet kommer att beröra vissa av följande anslag.

Utskottets överväganden

Utskottet har inget att erinra mot regeringens resultatbedömning beträffande verksamheten inom området skogsnäring.

H 1 Skogsvårdsorganisationen

Propositionen

Anslaget disponeras av Skogsstyrelsen som är den centrala förvaltningsmyndigheten för skogsvårdsstyrelserna. Under anslaget redovisas all verksamhet hos Skogsvårdsorganisationen.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 280 584 000 kr för år 2000. För åren 2001 och 2002 beräknas anslagsbehoven till 289 999 000 respektive 277 020 000 kr.

Motionen

Behovet av biologisk kompetens vid skogsvårdsstyrelserna betonas i motion MJ304 (mp) yrkande 1.

Enligt regeringen skall Skogsvårdsorganisationen inrikta sin verksamhet på de områden som betonas i 1998 års skogspolitiska och miljöpolitiska beslut. Ytterligare miljöåtgärder inom skogen, t.ex. biotopskydd, anses som angelägna. Utskottet gör samma bedömning. Inom ramen för sin effektivitetsrevision har RRV granskat Skogsvårdsorganisationens arbete med att jämställa miljömålet med produktionsmålet i skogspolitiken (rapport RRV 1999:31). I två avseenden riktar RRV förslag till statsmakterna, nämligen i fråga om behovet av ökade resurser till rådgivning och ändringar i skogsvårdslagen. Sådana resursförstärkningar har dock beslutats för innevarande budgetår och föreslås även för de kommande två åren. Skogsstyrelsen skall före utgången av år 1999 lämna en redogörelse till RRV för vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av rapporten. I sammanhanget vill utskottet erinra om att frågan om ytterligare resurser för biotopskydd och naturvårdsavtal behandlades i 1999 års vårproposition. För att uppnå en bättre balans mellan insatserna för biotopskydd i skog och insatserna för skogsreservat beräknades en ökning med 75 miljoner kronor år 2001 samt med 100 miljoner kronor år 2002. Som anförs i årets budgetproposition bör härutöver under anslaget H 2 Insatser för skogsbruket anvisas ytterligare 20 miljoner kronor för budgetåret 2000. Utskottet delar regeringens uppfattning att det nu är viktigt att Skogsvårdsorganisationen effektivt arbetar för den inriktning av skogspolitiken som beslutades i november 1998. Detta innebär aktiva insatser i form av information, rådgivning och tillsyn på produktions- och miljöområdena. I det sammanhanget är kampanjen Grönare skog ett effektivt inslag som enligt utskottets mening ger goda förutsättningar för en önskvärd balans mellan de båda skogspolitiska målen och för arbetet med att nå dessa mål. Kampanjen startades i september i år. Det bör tilläggas att vid beräkningen av anslaget har hänsyn tagits till den förstärkta rådgivning som redovisades närmare i propositionen Uppföljning av skogspolitiken (prop. 1997/98:158, bet. 1998/99:MJU3). För budgetåret 2000 har sålunda beräknats en förstärkning med ytterligare 7 miljoner kronor i förhållande till innevarande budgetår. För budgetåret 2001 beräknas en ytterligare förstärkning med 5 miljoner kronor. Därmed kommer sammanlagt 34 miljoner kronor att satsas på extra rådgivning under perioden 1999–2001.

Utskottet har inte någon annan uppfattning än motionärerna i motion MJ304 (mp) om vikten av bred kompetens och fördjupade kunskaper för att de av riksdagen fastställda miljöpolitiska målen för skogspolitiken skall kunna uppnås. Skogsvårdsstyrelsens omfattande inventering av skyddsvärda biotoper och sumpskogar tillsammans med de beslutade och aviserade budgetförstärkningar som utskottet redogjort för ovan utgör enligt utskottets mening en god grund för ett framgångsrikt skyddsarbete. Det anförda innebär att syftet med motion MJ304 (mp) yrkande 1 i allt väsentligt kommer att bli tillgodosett utan något särskilt riksdagens uttalande i frågan.

Propositionen

Anslaget som disponeras av Skogsstyrelsen täcker kostnaderna för statsbidrag enligt förordningen (1993:555) om statligt stöd till skogsbruket och förordningen (1997:22) om stöd till skogliga åtgärder inom jordbruket. Anslaget finansierar bidrag till ädellövskogsbruk och vissa natur- och kulturvårdsåtgärder. Vidare täcker det kostnader för biotopskydd, naturvårdsavtal och statens utgifter för försöksverksamhet med skogsmarkskalkning m.m.

Regeringen har i 1999 års ekonomiska vårproposition behandlat frågan om ytterligare resurser för biotopskydd och naturvårdsavtal. Utöver vad som där redovisades bör ytterligare 20 miljoner kronor anvisas för budgetåret 2000.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 105 700 000 kr för år 2000. För åren 2001 och 2002 beräknas anslagsbehoven till 289 999 000 respektive 277 020 000 kr.

Motionen

Enligt motion MJ309 (kd) bör ytterligare medel avsättas för skydd av värdefull skogsmark och statliga ersättningsmedel i högre grad prioriteras till naturvårdsavtal. Stora reservat bör anläggas på statens mark och inte i enskilda skogar (yrkande 6).

Utskottets överväganden

Av propositionen framgår att vid utgången av år 1998 hade beslut fattats om 893 biotopskyddsområden med en sammanlagd areal på 2 424 hektar. 370 naturvårdsavtal hade slutits. Den sammanlagda arealen av dessa var 2 300 hektar. Cirka 960 hektar natur- och kulturvårdsobjekt erhöll ekonomiskt stöd under år 1998. Som utskottet framhållit ovan under anslaget H 1 innebär årets budgetförslag under innevarande anslag en höjning med 20 miljoner kronor för biotopskydd och naturvårdsavtal. Bedömningen som grundar sig på vad Miljövärdsberedningen har föreslagit innebär att insatserna på dessa områden behöver förstärkas kraftigt. I sammanhanget vill utskottet erinra om riksdagens behandling våren 1999 av proposition 1997/98:145 Svenska miljömål (bet. 1998/99:MJU6). I propositionen redogör regeringen för Miljövärdsberedningens bedömning att ytterligare ca 250 000 ha skogsmark avsätts som naturreservat och ca 25 000 ha avsätts som biotopskyddsobjekt eller skyddas genom naturvårdsavtal. Resterande del av skyddsbehovet, ca 600 000 ha, bedömdes av beredningen kunna bevaras inom ramen för de frivilliga åtaganden som näringen beräknas göra framgent. Enligt regeringen bör beredningens bedömningar kunna vara utgångspunkten för ett delmål för den ungefärliga omfattningen av de ytterligare arealer skogsmark som behöver skyddas. Utskottet hade ingen annan uppfattning. Det anförda innebär att utskottet avstyrker motion MJ309 (kd) yrkande 6 i den mån motionsyrkandet inte kan anses tillgodosett.

Propositionen

De utgifter som belastar anslaget är bl.a. alleuropeiskt samarbete, uppföljning av FN:s miljö- och utvecklingskonferens år 1992 och avgifter för och resor vid deltagande i Internationella tropiska timmerorganisationen.

För budgetåret 2000 bedöms anslagsbehovet till 1 405 000 kr. För åren 2001 och 2002 beräknas anslagsbehoven vara oförändrade.

Motionerna

Eftersom det enligt motionärerna i motion MJ257 (kd) är ett nationellt intresse att de svenska skogliga intressena får ökad statlig representation bör anslaget höjas med en miljon kronor (yrkande 19 delvis). Skoglig kompetens och resurser för ändamålet vid Sveriges beskickningar utomlands behandlas i motion MJ309 (kd) yrkande 2. Enligt motion MJ302 (fp) bör ett internationellt skogligt sekretariat inrättas. Sekretariatet bör ledas av en skogsambassadör. Motion MJ306 (m) behandlar frågan om internationell bevakning inom skogsnäringen. Tillräckliga resurser bör avsättas så att svenska intressen vid förhandlingar om internationella överenskommelser som berör skogsbruk eller handel med skogs- och skogsindustriprodukter kan företrädas på ett kraftfullt sätt. Regeringen bör aktivt verka för att klimatkonventionen inte får en sådan utformning att den missgynnar det svenska skogsbruket (yrkande 8).

Utskottets överväganden

Med hänvisning till riksdagens beslut om utgiftsram för utgiftsområde 23 (1999/2000/FiU1) avstyrker utskottet motion MJ257 (kd) yrkande 19 i berörd del.

Utskottet delar uppfattningen i övriga nu aktuella motioner så till vida att det finns ett behov av ökad samordning av skogspolitiken på det internationella planet. Utskottet anser också att ett aktivt svenskt agerande i internationella skogsfrågor är viktigt. Samtidigt bör framhållas att regeringens strävan är att minska antalet specialtjänstemän inom utlandsrepresentationen. Med hänvisning härtill avstyrks motionerna MJ309 (kd) yrkande 2 och MJ302 (fp).

Utskottet har inte heller någon annan uppfattning än motionärerna i motion MJ306 (m) angående vikten av att de frågor som berör skogsbruk eller handel med skogs- och skogsindustriprodukter företräds på ett kraftfullt och för den svenska skogsnäringen gynnsamt sätt. Syftet med motionens yrkande 8 kan emellertid i allt väsentligt anses tillgodosett utan något riksdagens uttalande i frågan.

H 4 Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under anslaget H 4.

Motionerna*Jordbrukspolitikens inriktning m.m.*

Enligt motion MJ213 (v) representerar den ökande användningen av bekämpningsmedel en negativ utveckling i jordbruket. Antalet sålda doser av bekämpningsmedel har ökat med 30 procent och detta kan delvis kopplas till den förändrade strukturen på jordbruken. Gårdarna har blivit större, spannmålsarealen har ökat och vallarealen har minskat. Detta till stor del som en följd av EU:s bidragssystem som aktivt driver på denna strukturomvandling av jordbruket och som dessutom ställer krav på en viss andel träda som oftast bryts med hjälp av bekämpningsmedel. För att utvecklingen skall ta fart i en hållbar riktning krävs politiska beslut. Målsättningen skall vara att användningen av kemiska bekämpningsmedel i jordbruket skall ha upphört till år 2010 (yrkande 5). En satsning på en avveckling av kemiska bekämpningsmedel skulle också vara ett sätt att stärka det svenska jordbrukets konkurrenskraft på en alltmer miljömedveten marknad. För att samordna de olika insatser som krävs skall en avvecklingsplan för användning av kemiska bekämpningsmedel i det svenska jordbruket tas fram (yrkande 6). Ett sätt att politiskt styra relationen mellan djur och växtodling är att ställa krav på arealer för spridning av gödsel. I dag tillåts en alltför liten areal att sprida gödseln på vilket möjliggör en ohållbar djurkoncentration. Därför bör regelverken kring krav på arealer för spridning av gödsel skärpas (yrkande 7). En ytterligare målsättning med jordbrukspolitiken skall vara att ingen jordbruksmark skall tas ur produktion på ett sätt som försvårar möjligheten att återta den i livsmedelsproduktion (yrkande 11). Sverige nettoimporterar livsmedel. Miljöförbundet Jordens vänner har gjort beräkningar på den "skuggareal" som varje svensk har i ett annat land för odling till konsumtion i Sverige. Den är netto över 400 kvm. Det skall ställas mot den jordbruksareal som vi har till vårt förfogande i landet vilket är ca 3 300 kvm/person. Det betyder att vi, som är ett stort land med stora arealer och liten befolkning, ändå använder betydligt mer mark än vi själva har. Detta är orimligt och det borde råda en bättre balans mellan export och import av livsmedel. Vi importerar i första hand råvarugrödor från u-länder och exporterar sedan våra förädlade produkter till dem. De fattiga länderna måste få chansen att både utveckla sitt jordbruk och sin vidareförädling. Enligt motionärerna bör Sverige och EU minska sin skuggareal i u-länderna (yrkande 12). Enligt motion MJ216 (kd) finns det stora brister i den nuvarande svenska jordbrukspolitiken. Regeringens ensidiga strävan mot en avreglering av europeiskt jordbruk och avsikten att låta marknaden helt avgöra var i världen livsmedel kan produceras billigast kommer att leda till ett radikalt förändrat kulturlandskap i Norden. Det kan inte vara långsiktigt riktigt att med en lågprispolitik pressa åkermark ur drift (yrkande 1). I motion MJ222 (c) framhålls att lantbruket är drivkraften och motorn på den svenska landsbygden. Därför är det nödvändigt att Sveriges lantbrukare ges de politiska förutsättningarna att utvecklas som företagare (yrkande 1). I motion MJ257 (kd) förespråkas en inriktning av svensk jordbrukspolitik syftande till att ge möjlighet att bedriva jordbruk i

hela landet och med fullt utnyttjande av befintlig åkermark. Jordbruket är centralt för sysselsättningen på landsbygden och inom livsmedelssektorn i övrigt. Regeringens linje att verka för en snabb och radikal reformering av CAP är felaktig och skulle, om den genomfördes, innebära att stora delar av åkermarken avvecklades vilket i sin tur skulle innebära att tusentals arbetstillfällen försvann från denna sektor. Detta kommer i sin tur att leda till avfolkning av landsbygden och därmed vikande möjligheter för utkomster från en rad binäringar som är beroende av jordbruket som primärproduktion. Detta är en utveckling som går i direkt felaktig riktning i relation till deisen om att Hela Sverige ska leva (yrkande 1). Enligt motion U512 (c) har regeringen visat ointresse för att ta till vara den potential till ersättning för jordbrukets insatser som Sverige förhandlat sig till. Regeringen bär även det yttersta ansvaret för alla de inhemska regler som försvårat hanteringen av ersättningar från EU på jordbruksområdet (yrkande 7). I motion So226 (fp) uppmärksammas att våra matvanor förändras i positiv riktning. Vi äter mer grönsaker och fisk och mindre smör och socker. Jordbruks- och livsmedelspolitiken bör stödja en sådan utveckling (yrkande 13).

Förenklat regelverk

Enligt motion MJ208 (m) måste riksdag och regering genom Jordbruksverket och lantbruksenheterna arbeta för att minska bidrags- och blankettkrånglet. Det gäller både den byråkrati som direkt följer av EU-medlemskapet och de regler och blanketter som är producerade inom landet. Enligt motionärerna behövs det enklare regler för sökande av EG-stöd (yrkande 1). Även i motion MJ222 (c) uppmärksammas den svenska administrationen av EU:s gemensamma jordbrukspolitik. Enligt motionärerna måste den vara utformad så att den medverkar till att uppfylla EU:s och Sveriges mål om ett bärkraftigt och effektivt jordbruk, biologisk mångfald, bibehållet kulturlandskap och regional utveckling. Det är av nationellt intresse att administrationen bidrar till att svenskt jordbruk kan få det stöd som det är berättigat till. Vidare får den inte orsaka onödiga kostnader, vare sig internt eller externt hos t.ex. jordbrukarna. Enkelhet måste prägla utformningen av regelverket kring jordbruksadministrationen (yrkande 7).

Jordbrukets miljö- och energiskatter

I motion MJ202 (m) framhålls att basen för livsmedelsindustrins utveckling finns i jordbruket. För närvarande belastas den svenska primärproduktionen av skatter och avgifter som inte finns i våra konkurrentländer. I och med EU-medlemskapet har konkurrensen ökat. Handeln på EU-marknaden är fri och de svenska livsmedelsföretagen utsätts för en allt hårdare konkurrens från företag i andra EU-länder och från företag utanför EU genom minskade tullar och andra barriärer vilket ökar världshandeln. Friare handel ställer givetvis fokus på villkoren i olika länder. Det innebär att Sverige inte kan ha skatter och avgifter på jordbruket som skiljer sig alltför mycket från konkurrentländernas. Den höga beskattningen av svenskt jordbruk innebär en försämrad lönsamhet i produktionen och en minskad framtidstro i de enskilda jord-

bruksföretagen. Åtgärder behöver genomföras nu för att svenskt jordbruk och livsmedelsnäring skall ges möjlighet att konkurrera på lika villkor. I motion MJ213 (v) yrkas på en översyn av jordbrukets miljöskatter dels för att nå miljömålen, dels för att stärka det svenska jordbrukets konkurrenskraft. Enligt motionärerna är utformningen av jordbrukets miljöskatter avgörande för om miljömålen skall nås och lyckas bidra till en hållbar utveckling av svenskt jordbruk. Miljöskatterna har också på flera sätt en inverkan på svenskt jordbruks konkurrenskraft. De är ett incitament till miljöanpassning, vilket är positivt för konkurrenskraften. Att ligga långt fram i miljöomställning är en marknadsfördel som ökar i betydelse allt eftersom miljöfrågorna blir viktigare. Samtidigt höjer miljöskatterna det svenska jordbrukets kostnadsläge jämfört med jordbruk i andra länder, vilket är en konkurrensnackdel för svenska bönder. Det är därför avgörande, både för jordbrukets konkurrenskraft och för att nå miljömålen, att miljöskatterna utformas på ett sätt som maximerar deras miljönytta utan att tynga det svenska jordbrukets kostnadsläge i onödan (yrkande 9). Även i motion MJ218 (m) betonas vikten av att svenskt jordbruk kan konkurrera på lika villkor med jordbruket i övriga EU-länder. Jordbruket skall jämföras med övriga företag i Sverige när det gäller energiskatt (el- och eldningsoljeskatt). Motionärerna utgår från att regeringens förslag om att sänka dessa skatter är ett första steg för att öka lönsamheten i det svenska jordbruket. Det gäller nu att gå vidare och också sänka övriga skatter, dieselskatt och skatt på gödselmedel. Förslaget att höja dieselskatten som regeringen nu föreslår får förödande konsekvenser för lönsamheten (yrkande 1). Enligt motion MJ222 (c) förbereddes det svenska jordbruket på det kommande svenska EU-medlemskapet genom sänkta kostnader, priser och stöd. Grundtanken var att svenskt jordbruk skulle vara konkurrenskraftigt redan vid inträdet i EU. I dag kan det konstateras att det svenska jordbruket enbart delvis klarat av det nya läget. Det är dock inte EU-medlemskapet som sådant som skapat problemen. Tvärtom kan det konstateras att medlemskapet är en nödvändighet för jordbruksnäringens möjligheter att utvecklas. Det är i stället inhemska beslutade pålagor och outnyttjade ersättningar i kombination med drastiskt försämrade prisnivåer på vissa produkter som skapat problemen. Efter EU-inträdet måste svenskt jordbruk och svensk livsmedelsindustri kunna konkurrera på samma villkor som andra länder inom EU. Det svenska jordbrukets och trädgårdsnäringens konkurrenskraft måste stärkas (yrkande 3).

Övriga frågor

Enligt motion MJ11 (fp) behöver en expertgrupp sammankallas för att utreda vilka negativa effekter och miljökostnader som jordbrukspolitiken genererar (yrkande 2). I motion MJ204 (mp) uppmärksammas vissa problem med de nu gällande trädesreglerna. Enligt motionären får brukaren inte köra ut på trädad mark före den 1 juli. Syftet med denna bestämmelse är att förhindra fusk. Vissa ogräs kan dock inte bekämpas mekaniskt så sent som den 1 juli. Man tvingas då tillgripa totalutrottningsmedel i stället. Sverige bör hos kommissionen begära undantag från trädesreglerna för att möjliggöra mekanisk bekämpning under försommaren. Enligt motion MJ216 (kd) yrkande 3 behö-

ver förändringsarbetet utvecklas med nya former för löpande konsekvensutredningar. I detta sammanhang anser motionären att Skaraborgsområdet bör prövas som prognosområde (yrkande 4). Enligt motion MJ217 (m) bör riksdagen hos regeringen begära att det utreds om det går att medge ”svart träda” i de områden som är lämpliga och som därmed kan bidra till ökade miljövinster. Normalt skall marken vara bevuxen. I vissa fall är det en fördel från miljösynpunkt att tillåta avsteg från denna huvudregel. Mindre totalbekämpningsmedel kommer till användning om möjligheten till mekanisk bekämpning förbättras. I motion MJ224 (m) framförs en rad synpunkter om jordbrukets villkor i Mellansverige. Även i motion MJ231 (m) uppmärksammas trädereglerna. I motionen framhålls bl.a. att trädan bör få brukas redan den 1 juni, både vid mekanisk och kemisk ogräsbekämpning. Med nuvarande regler får trädan ej bearbetas före den 1 juli. Detta innebär att konventionell träda utan kemiska hjälpmedel är omöjlig de flesta år på grund av för kort tid för ogräsbekämpning. I motion MJ240 (c) begärs en översyn av ägofredslagstiftning så att fortsatt fäboddrift kan bedrivas (yrkande 1). Att arealersättningen till spannmål skall läggas ut med samma belopp i hela landet yrkas i motion MJ246 (c) yrkande 1. Vidare anförs att den nya ersättningen till vallensilage också bör läggas ut med samma belopp i hela landet (yrkande 2). Enligt motion MJ252 (fp) yrkande 10 bör riksdagen hos regeringen begära att en ny utredning tillsätts för att med utgångspunkt i EU:s miljömål se över vilka miljöeffekter och miljökostnader som kan kopplas till jordbruket. Enligt motion MJ257 (kd) bör en konsekvensanalys om jordbruksnäringens betydelse genomföras (yrkande 2). Vidare yrkas att frågan om skördekadestydd blir föremål för en utredning (yrkande 10). I motion K322 (m) yrkande 2 betonas behovet av rättvis fördelning av landets EU- och nationella ersättningar till jordbruket i Gävleborgs län. Kravet omfattar bl.a. det s.k. vallensilaget.

Utskottets överväganden

Jordbrukspolitikens inriktning m.m.

Sveriges medlemskap i EU innebär att svenskt jordbruk omfattas av EU:s gemensamma jordbrukspolitik (Common Agricultural Policy, CAP) som också har starka regionalpolitiska inslag. Som utskottet tidigare framhållit i olika sammanhang (senast i bet. 1998/99:MJU7) är det viktigt att det finns ett levande jordbruk i landets alla delar. Miljö- och regionalpolitiska hänsyn samt incitament till en inriktning mot kvalitet skall prioriteras i stället för kvantitet. Därmed skall det svenska jordbrukets ställning på EU-marknaden stärkas och grunden läggas till ett långsiktigt uthålligt jordbruk. Denna syn på den svenska jordbrukspolitikens sammanfaller med den av regeringen i andra sammanhang redovisade bedömningen av det svenska jordbruket och den svenska livsmedelsindustrin som framtidsnäringar. Dessa näringars villkor har stor betydelse för möjligheten att nå viktiga politiska mål som uthållig tillväxt, ekologisk omställning, biologisk mångfald, regional balans, landsbygdsutveckling och ökad sysselsättning. Vidare kan konstateras att EU-medlemskapet har inneburit fördelar för såväl primärproduktionen som

förädlingsledet. Svensk livsmedellexport har ökat betydligt. Livsmedelsindustrins fortsatta konkurrenskraft bygger på möjligheten att vidareutveckla en produktion som bättre möter konsumenternas krav på hög kvalitet, miljöhänsyn och omsorg om djur. En livsmedelspolitik som främjar en sådan utveckling ger därför den svenska livsmedelsproduktionen konkurrensfördelar. Såväl den nationella som den europeiska livsmedelspolitiken måste dessutom ha ett globalt perspektiv. I en värld där de rika länderna dumpar sin överskottsproduktion i bl.a. tredje världens städer kommer urbaniseringen i dessa delar av världen att accelerera och en fortsatt ensidig exportproduktion av specialgrödor att ytterligare utarma landsbygden och jordarna. Ländernas förmåga att försörja sig själva minskar. Den nationella livsmedelspolitiken måste därför inte bara integreras i CAP utan även, liksom EU:s, ses och förstås i sitt globala sammanhang. På längre sikt måste det ekonomiska och ekologiska hållbarhetsperspektivet präglade livsmedelsproduktionen om behoven från en ökande befolkning skall kunna mötas. Inför de kommande WTO-förhandlingarna har knutits förhoppningar om att u-länderna i större utsträckning än i dag skall integreras i det internationella handelssystemet samt att förhandlingsresultatet skall medföra påtagliga fördelar för u-länderna. Jordbruksområdet är av särskilt intresse för u-länderna av flera skäl. Många u-länder har betydande export av eller exportpotential för jordbruksprodukter och en liberalisering av handeln med jordbruksprodukter kan gynna den ekonomiska utvecklingen i dessa länder. I jordbruksavtalets artikel 20, som fastställer målsättningen för de kommande förhandlingarna, finns bl.a. inskrivet att hänsyn skall tas till behovet av särskild och differentierad behandling av u-länderna. Avslutningsvis konstaterar utskottet att den inriktning av den svenska jordbrukspolitik som riksdagen vid flera tillfällen tidigare ställt sig bakom i stort sett sammanfaller med de synpunkter som nu redovisas i aktuella motioner. Enligt utskottets mening finns det därmed ingen anledning att nu förordna något ytterligare uttalande från riksdagens sida i dessa frågor. Motionerna MJ213 (v) yrkandena 7, 11 och 12, MJ216 (kd) yrkande 1, MJ222 (c) yrkande 1, MJ257 (kd) yrkande 1, U512 (c) yrkande 7 och So226 (fp) yrkande 13 avstyrks.

När det gäller användningen av bekämpningsmedel vill utskottet utöver redovisningen ovan om inriktningen av den svenska jordbrukspolitik anför följande. I november 1997 ställde sig riksdagen bakom regeringens förslag om det fortsatta bekämpningsmedelsprogrammet åren 1997–2001 (prop. 1997/98:2, bet 1997/98:JoU9, rskr. 1997/98:116). Därvid framhölls bl.a. att det övergripande målet för det fortsatta arbetet skall vara att ytterligare minska hälso- och miljöriskerna vid användning av bekämpningsmedel i jordbruket och trädgårdsnäringen. Målet att reducera den använda mängden aktiv substans har utgjort en viktig drivkraft i tidigare program och har i kombination med t.ex. substitutionsprincipen bidragit till minskade risker. En minskad användning av aktiv substans behöver dock inte entydigt innebära en riskminskning. Delmålen för det tredje programmet omfattar bekämpningsmedelns egenskaper samt exponering av den yttre miljön, arbetsmiljön och livsmedlen. Vidare ingår delmål för användningen av bekämpningsmedel samt sprutförarens beteende. Utöver dessa åtgärder skall en kartläggning och kvantifiering av riskerna göras i en högre utsträckning än vad som gjorts

tidigare. Under innevarande år utgår medel till försöks- och utvecklingsverksamhet och inom ramen för jordbrukets miljöprogram avsätts medel för informations- och utbildningsinsatser till lantbrukare. Utskottet är, i likhet med motionären, oroad över att användningen av bekämpningsmedel, mätt i doser per hektar, fortsätter att öka trots de insatser som har gjorts. Under våren avser utskottet att ta upp frågan om bl.a. jordbrukets miljöskatter vid en offentlig utfrågning (se nedan) och att i det sammanhanget få frågan om bekämpningsmedelsskattens ändamålsenlighet belyst. Med det anförda förslår utskottet att motion MJ213 (v) yrkandena 5 och 6 lämnas utan riksdagens vidare åtgärd i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

Förenklat regelverk

Den svenska administrationen av EU:s gemensamma jordbrukspolitik måste vara utformad så att den medverkar till att uppfylla EU:s och Sveriges mål om ett bärkraftigt och effektivt jordbruk, biologisk mångfald, bibehållet kulturlandskap och regional utveckling. Samtidigt skall administrationen inte orsaka onödiga kostnader, och enkelhet måste därför vara målet i utformningen av denna. Som redovisas i årets budgetproposition (1999/2000:1, volym 11, utgiftsområde 23, s. 40) presenterades betänkandet Effektivare hantering av EU:s direktstöd till jordbruket (SOU 1998:147) från Utredningen om myndighetsorganisation på jordbrukets område mot bakgrund av det svenska EU-medlemskapet i december 1998. Utredningen konstaterade att det råder stora skillnader i länsstyrelsernas administrativa effektivitet vid hanteringen av EG:s jordbruksstöd. I betänkandet redovisas och föreslås olika rationaliserings- och besparingsåtgärder. För att få till stånd en mer enhetlig och effektivare handläggning beslutade regeringen i juli 1998 en förordningsändring som bl.a. innebär att Jordbruksverket i egenskap av utbetalande myndighet får rätt att meddela föreskrifter om handläggning av stödärenden och om det underlag som krävs för utbetalning av stöd. Jordbruksverket har därefter utarbetat gemensamma rutiner för hanteringen av EG-stödansökningarna i syfte att förenkla handläggningen och bidra till lika behandling av ärendena.

I regeringens skrivelse En hållbar utveckling av landsbygden, m.m. (skr. 1999/2000:14), som utskottet återkommer till längre fram i detta betänkande, uppmärksammas de administrativa förenklingar som följer av Miljöprogramutredningens förslag till ny ersättningsform (SOU 1999:78). Föreslagna förenklingar bedöms uppväga eventuella nackdelar i kontrollarbetet. Mot bakgrund av att kulturmiljöstödet tidigare har varit det mest resurskrävande kommer regeringen dessutom vid utarbetande av det samlade landsbygdsprogrammet att särskilt uppmärksamma de administrativa konsekvenserna av förslaget. Vidare framgår av skrivelsen att regeringen överväger i de fortsatta diskussionerna med kommissionen att ytterligare undersöka möjligheten att sammanföra stödformerna regional vällersättning och kompensationsbidrag. Detta skulle bl.a. bidra till ett för den ansökande enklare stödsystem och en för myndigheten smidigare hantering. Utskottet kan för sin del instämma i de önskemål som framförs i flera motioner om en förenkling av administrationen och regelverket. Enligt utskottets bedömning är syftet med motionerna

MJ208 (m) yrkande 1 och MJ222 (c) yrkande 7 med det anförda i allt väsentligt tillgodosett. Yrkandena påkallar således ingen ytterligare riksdagens åtgärd.

1999/2000:MJU2

Jordbrukets miljö- och energiskatter

Utskottet har tidigare framhållit att en gemensam politik med likartade konkurrensvillkor är en förutsättning för att den inre marknaden också skall fungera när det gäller jordbruksproduktion. Vidare har anförts att det är EG-kommissionens uppgift att bevaka att nationellt utformade åtgärder inte snedvrider konkurrensen på denna marknad. Samtidigt kan olika riktade åtgärder komma i fråga på nationell nivå för att bl.a. möjliggöra insatser för att förbättra eller bevara miljön och främja en god djurhållning (senast i bet. 1998/99: MJU7). Som framgår av årets budgetproposition har regeringen tidigare i regeringsförklaringen och i 1999 års ekonomiska vårproposition uttalat sig för att jordbruket skall ges villkor som är likvärdiga med andra näringars. Regeringen avser att i vårpropositionen 2000 lägga fram ett förslag om att jordbruket skall få tillämpa samma skattereduceringar som finns för tillverkningsindustrins förbrukning av el och bränslen för uppvärmning, dvs. att ingen energiskatt tas ut och att koldioxidskatten är nedsatt till hälften. Förändringarna avses träda i kraft den 1 juli 2000 (prop. 1999/2000:1, volym 1, s. 208). När det gäller jordbrukets miljöskatter är utformningen av dessa avgörande för en hållbar utveckling av svenskt jordbruk samtidigt som de har en betydande inverkan även på svenskt jordbruks internationella konkurrenskraft. Utskottet har för avsikt att under våren år 2000 anordna en offentlig utfrågning bl.a. beträffande möjligheterna att utforma jordbrukets miljöskatter på ett mer ändamålsenligt sätt så att de bidrar till att miljömålen kan nås samtidigt som det svenska jordbrukets konkurrenskraft bibehålls. Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motionerna MJ202 (m), MJ213 (v) yrkande 9, MJ218 (m) yrkande 1 och MJ222 (c) yrkande 3 lämnas utan riksdagens vidare åtgärd.

Övriga frågor

För jordbruksgrödor, exklusive oljeväxter, har Sverige alltsedan medlemskapet varit indelat i fem avkastningszoner där en utjämning av avkastningsskillnaderna över landet har skett genom att endast 55 procent av den faktiska avkastningsskillnaden för de olika zonerna jämfört med medelnivån har slagit igenom i arealersättningen. Som regeringen framhåller i årets budgetproposition (prop. 1999/2000:1, volym 11, utg.omr. 23, s. 38) har beslutet om Agenda 2000 ändrat förutsättningarna för regionaliseringen av arealersättningen för övriga grödor, spannmål, oljelin, proteingrödor och uttagen areal. För att ta hänsyn till detta avser regeringen att senare under hösten genomföra förändringar av nuvarande regionalisering. Med det anförda avstyrker utskottet motion MJ246 (c) yrkandena 1 och 2.

När det gäller synpunkter och önskemål rörande olika jordbrukspolitiska ställningstaganden med utgångspunkt i de förhållanden som råder i vissa angivna län och regioner i landet har utskottet tidigare anfört att dessa frågor

bör behandlas inom ramen för det regelverk som är tillämpligt på jordbruket i hela landet eller i förekommande fall genom tillämpning av sådana stödformer som är begränsade till vissa delar av landet (se bl.a. 1997/98:JoU9, s. 50). Utskottet vidhåller denna uppfattning och avstyrker därmed motionerna MJ224 (m) och K322 (m) yrkande 2.

Utskottet anser inte att riksdagen bör göra ett uttalande i enlighet med det i motion MJ216 yrkandena 3 och 4 framförda förslaget om löpande konsekvensutredningar med anledning av arbetet med reformeringen av den gemensamma jordbrukspolitiken. Motionen avstyrks i berörda delar.

Utskottet är inte heller berett att föreslå något uttalande från riksdagens sida om genomförandet av en konsekvensanalys om jordbruksnäringens betydelse. Motion MJ257 (kd) yrkande 2 avstyrks.

Av regleringsbrevet för innevarande budgetår framgår att Jordbruksverket har att, i samverkan med Naturvårdsverket och Riksantikvarieämbetet, fortlöpande följa och utvärdera miljöeffekterna av den gemensamma jordbrukspolitiken i linje med regeringens beslut den 11 juli 1996 (Jordbruksdepartementet). I detta arbete ingår bl.a. att göra en analys av i vilken grad den gemensamma jordbrukspolitikens olika delar och svenska åtgärder samverkar eller motverkar varandra när det gäller att nå de gällande nationella miljömålen. Vidare skall förslag på åtgärder lämnas som kan möjliggöra en bättre måluppfyllelse t.ex. av gällande nationellt regelverk. Ytterligare en del i uppdraget är att löpande utvärdera miljöersättningsprogrammets måluppfyllelse, kostnadseffektivitet och effekter på miljön. Enligt utskottets bedömning är syftet med motionerna MJ11 (fp) yrkande 2 och MJ252 (fp) yrkande 10 med det anförda i allt väsentligt tillgodosett. Yrkandena påkallar således ingen ytterligare riksdagens åtgärd.

Enligt kommissionens förordning (EG) nr 762/94 av den 6 april 1994 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EEG) nr 1765/92 avseende programmet för arealuttag skall medlemsländerna besluta om lämpliga bestämmelser som motsvarar den särskilda situationen på den uttagna arealen så att skyddet av miljön säkras. Bestämmelserna kan också gälla växttäckte. Av Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 1995:21) följer bl.a. att fånggröda i princip skall etableras för att ett skifte skall godkännas som träda. Om trädan följs av höstsådd gröda eller om energiskog skall etableras året efter trädesåret får jordbearbetning ske under trädesperioden, dock tidigast den 1 juli. Om trädan inte följs av höstsådd eller om energiskog inte skall etableras året efter trädesåret får jordbearbetning ej ske före vissa fastställda dagar, olika för skilda delar av landet. Jordbruksverkets föreskrifter i dessa delar har samordnats med övriga nationella regler för att motverka växtnärläckage. Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motionerna MJ204 (mp), MJ217 (m) och MJ231 (m).

Utskottet är inte berett att i detta sammanhang föreslå något uttalande från riksdagens sida med anledning av det i motion MJ257 (kd) yrkande 10 framförda kravet om en utredning av skördeskadeskyddet. Motionen avstyrks i berörd del.

Enligt vad utskottet erfarit pågår inom Regeringskansliet en översyn av ägofredslagstiftningen. Mot bakgrund härav föreslår utskottet att motion MJ240 (c) yrkande 1 lämnas utan riksdagens vidare åtgärd.

Motionerna

Enligt motion MJ11 (fp) föreligger i samband med utvidgningen unika möjligheter att genomföra reformer i EU:s jordbrukspolitik. För att utvidgningen skall kunna bli möjlig behövs, förutom ändringar av EG:s författningar, ändringar i jordbrukspolitiken (yrkande 1). Sverige bör i EU även verka för att separata miljömål för jordbruket skapas. För närvarande saknar CAP formella miljömål men däremot omfattas jordbruket av EU:s allmänna miljömål. Det är olyckligt att några separata miljömål inte arbetats fram från kommissionen. Enligt motionärerna är de nuvarande åtgärderna inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken för att minimera jordbrukets miljöbelastning otillräckliga (yrkande 3). Enligt motion MJ213 (v) bör i ett ekologiskt hållbart jordbruk en kretsloppsbasead och långsiktigt uthållig jordbruksproduktion eftersträvas. Det som kännetecknar en sådan produktion är att den utgår från lokala förnybara resurser, effektivt utnyttjar solenergin och den levande jorden, bevarar eller förbättrar åkerjordens bördighet, ökar lokal recirkulering av växtnäring och organiskt material, minimerar behovet av ändliga resurser och därmed miljöpåverkan genom näringsläckage, inte använder naturfrämmande ämnen, bidrar till att bevara den genetiska mångfalden i såväl produktionen som jordbrukslandskapet och ger husdjuren förutsättningar för ett naturligt beteende. För att möjliggöra en utveckling mot ett jordbruk som kan uppfylla dessa kriterier krävs en ny samhällsinriktning, med en helhetssyn på produktion och konsumtion. De angivna kriterierna bör utgöra grunden för utvecklingen mot ett ekologiskt hållbart jordbruk (yrkande 1). Vidare framhålls att den gemensamma jordbrukspolitiken måste ha som målsättning att bevara ett jordbruk i hela EU och möjliggöra produktionssystem som kan upprätthålla ekologiska och sociala värden (yrkande 13). Enligt motion MJ216 (kd) kan livsmedelsproduktion inte helt jämföras med annan näringsverksamhet, därför att vi medborgare vill försäkra oss om en nära tillgänglighet av kvalitetslivsmedel för vår basförsörjning. Reformeringen av EU:s jordbrukspolitik måste ske på ett sådant sätt att lika konkurrensvillkor för jordbrukare i olika EU-länder upprätthålls. Likvärdiga regler och principer bör gälla med möjlighet till lokala variationer som näringen själv genererar beroende på anpassningen bl.a. till klimatförhållanden (yrkande 2). I motion MJ238 (m) framhålls att Sverige har ett anseende att försvara och en position som frihandelsvän att slå vakt om när det gäller avveckling av jordbruksstödet. Det ligger med andra ord i Sveriges intresse att driva på avvecklingstakten beträffande EU:s jordbruksstöd. Enligt motion MJ252 (fp) är den viktigaste uppgiften för EU inom den närmaste tiden att östutvidgningen fortsätter. För att en utvidgning skall kunna bli möjlig behöver den gemensamma jordbrukspolitiken reformeras. Härigenom kan EU ge tydliga signaler till de kommande medlemsländerna och undvika obalans och snedvridande effekter av konkurrensen på deras marknader. Många länder i Öst- och Centraleuropa är viktiga jordbruksproducenter med ett jordbruk som är eller kan bli konkurrenskraftigt (yrkande 1). Enligt motionärerna har den gemensamma jordbrukspolitiken (CAP) inte tagit tillräcklig hänsyn till miljön. En felaktig användning av växtnäring och bekämpningsmedel har

skapat problem. Formella miljömål för jordbruket saknas, men däremot omfattas jordbruket av EU:s allmänna miljömål. Det är olyckligt att några separata miljömål inte arbetats fram från kommissionen. CAP:s åtgärder för att minimera jordbrukets miljöbelastning är otillräckliga. Därför bör Sverige i EU verka för att separata miljömål för jordbruket skapas (yrkande 9). Enligt motion N388 (mp) yrkande 18 är det viktigt för Sverige att förändringen av EU:s jordbrukspolitik sker på ett sådant sätt att det blir möjligt att även i framtiden bedriva jordbruk i hela landet. För att jordbruket skall bli ekologiskt hållbart måste dagens konventionella jordbruk ersättas med ekologiska brukningsmetoder. För att minska transporter och öka sysselsättningen skall produkterna förädlas så nära brukarna som möjligt. Enligt motion U505 (fp) fortsätter EU att blunda för alkoholens konsekvenser för folkhälsan trots att folkhälsoaspekten numera skall genomsyra utformningen och genomförandet av all gemenskapspolitik. EU måste börja betrakta alkoholen som en hälsofråga och inte som ett jordbruksproblem (yrkande 18). Vidare framhåller motionärerna att en reformering av den gemensamma jordbrukspolitiken måste komma till stånd så att EU kan ge tydliga signaler till de kommande medlemsländerna. Länderna måste ges tid och förutsättningar att planera för en kraftigt reformerad jordbrukspolitik så att de inte använder jordbrukspolitiken som en referens när de nu genomför stora förändringar i sina respektive jordbrukssektorer (yrkande 19). Enligt motion U513 (mp) skall Sverige inom EU prioritera arbetet med att förändra den gemensamma jordbrukspolitiken så att stöd endast ges till ett ekologiskt hållbart, småskaligt och djurvänligt jordbruk (yrkande 14). Vidare skall Sverige prioritera frågan om att den gemensamma jordbrukspolitiken förändras så att den i hög grad flyttas till nationell nivå (yrkande 15). Vidare yrkas att Sverige som en prioriterad fråga inom EU skall driva att EU:s jordbrukspolitik måste reformeras på ett sätt som garanterar att östländernas jordbruk inte diskrimineras i något avseende (yrkande 28).

Enligt motion MJ206 (m) behöver reglerna för arealersättning inom EU kompletteras. Enligt reglerna kan mark endast räknas som uttagen om den är minst 20 meter bred. Detta borde ändras för att möjliggöra mindre s.k. beträddor som allmänheten kan använda bl.a. till rekreation. I motion MJ257 (kd) framhålls att regelsystemet som skall gynna ekologisk odling behöver förenklas. I dag används inom EU ett system med positivlistor, dvs. det som inte finns upptaget på listan är i princip inte tillåtet. Att få nya produkter godkända för det ekologiska jordbruket kan ta tid, i de flesta fall minst ett år. Reglerna om positivlistor måste bytas ut mot principiella regler för vad som är tillåtet (yrkande 14).

Utskottets överväganden

Utgångspunkten för Sveriges förhandlingar om den gemensamma jordbrukspolitiken är de riktlinjer som lades fast av riksdagen efter förslag från regeringen om riktlinjer för Sveriges arbete med jordbruks- och livsmedelspolitiken inom Europeiska unionen (prop. 1997/98:142, bet. 1997/98:JoU23, rskr. 1997/98:241). Enligt riksdagens beslut skall Sverige verka för en jordbruks- och livsmedelspolitik inom EU vars övergripande mål skall vara att främja

ett brett och varierat utbud av säkra livsmedel till skäligen priser, främja en hållbar jordbruks- och livsmedelsproduktion samt bidra till en global livsmedelssäkerhet. Av beslutet framgår vidare att jordbruks- och livsmedelsföretagens produktion skall styras av konsumenternas efterfrågan och vara långsiktigt hållbar både från ekologiska och ekonomiska utgångspunkter. EU skall också medverka till den globala livsmedelssäkerheten genom att bl.a. hävda frihandelns principer även på livsmedelsområdet.

Av förslaget framgår vidare hur en hållbar jordbruks- och livsmedelsproduktion skall främjas. Detta skall ske bl.a. genom en reform av jordbruks- och livsmedelspolitiken inom EU, särskilt med avseende på successivt borttagande av EG:s marknadsordningar och en avveckling av gränsskyddet med hänsyn till internationella åtaganden. Reformerna skall kompletteras med riktade stöd för anpassningsåtgärder som underlättar övergången från generella pristöd till direktstöd samt möjliggör utvecklingen av konkurrenskraftiga företag. Reformerna av jordbrukspolitiken skall också kompletteras med riktade miljö- och landsbygdsstöd för att bevara och främja den biologiska mångfalden, bevara värdefulla natur- och kulturmiljöer och ett varierat odlingslandskap, minimera miljöbelastningen, beakta behovet av en långsiktig hushållning med naturresurserna samt medverka till landsbygdens utveckling. Genom detta skapas möjligheter för en långsiktigt hållbar och konkurrenskraftig produktion baserad på höga miljökrav och höga etiska krav för djurhållningen. Åtgärderna kan också stärka landsbygdens förutsättningar att skapa attraktiva livs- och arbetsmiljöer för såväl män som kvinnor.

Kommissionens förslag i Agenda 2000 syftar bl.a. till att öka jordbrukets konkurrenskraft genom en ökad marknadsorientering med sänkta administrativa priser. I den överskottssituation som EU befinner sig borde detta också leda till sänkta konsumentpriser. Förslagen syftade också till att minska jordbrukets negativa effekter på miljön och att förenkla det jordbrukspolitiska regelverket. Kompensation skulle lämnas till jordbrukarna för prissänkningen. För att underlätta jordbrukets anpassning och strukturförändring i samband med reformeringen av marknadsordningarna föreslogs en integrerad landsbygdspolitik. Det innebär att nuvarande regional- och strukturstöd inom jordbrukssektorn samt s.k. kompletterande åtgärder (miljöersättningar, förtidspension och skogsplantering) och riktade miljöförbättrande åtgärder sammanförs i en enda förordning för landsbygdsutveckling. Åtgärderna inom landsbygdsförordningen är ett komplement till övriga stödformer i den gemensamma jordbrukspolitiken huvudsakligen finansierade från Jordbrukets fondens garantisektion. Det principiellt nya i det ursprungliga reformförslaget var dels förslaget om nationella kuvert, dels förordningen om horisontella åtgärder. Genom de nationella kuverten i marknadsordningarna för mejeri och nötkött fick medlemsländerna möjlighet att i större utsträckning än tidigare påverka utformningen av marknadsstöden. De horisontella åtgärderna skulle ge medlemsstaterna möjlighet att dels förena nationella miljökrav med utbetalning av direktstöd, dels minska direktstöden och använda pengarna till miljöåtgärder. Den horisontella förordningen gav medlemsstaterna möjlighet att upp till en viss nivå bestämma hur direktstöden skall fördelas mellan inkomststöd och riktade miljöstöd.

Som framhålls i skrivelsen finns det starka miljöskäl för att reformera den gemensamma jordbrukspolitiken i linje med förslagen i Agenda 2000. Marknadsordningarna inom jordbrukspolitiken leder till höga priser vilket gett incitament till en produktion som inte är ekologiskt hållbar. Den förda jordbrukspolitiken har medfört en ökad miljöbelastning, bl.a. genom förluster av växtnäringssämnen till omgivande miljö, avdrift och ökad användning av bekämpningsmedel, och minskad biologisk mångfald i jordbrukslandskapet. Mot bakgrund av beslutet om riktlinjerna för Sveriges arbete med den gemensamma jordbrukspolitiken var förslaget ett steg i rätt riktning men, som regeringen framhåller, var det inte tillräckligt långtgående. Den slutliga reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken blev dock inte så omfattande som kommissionens ursprungliga förslag.

Utskottet vill avslutningsvis understryka att riksdagen i det ovan refererade beslutet har fastställt de principiella riktlinjerna för Sveriges mer långsiktiga arbete med jordbruks- och livsmedelspolitiken inom EU. Enligt utskottets mening innebär de fastställda riktlinjerna att samtliga synpunkter i de redovisade motionerna tillgodoses i större eller mindre utsträckning. Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att motionerna MJ11 (fp) yrkandena 1 och 3, MJ213 (v) yrkandena 1 och 13, MJ216 (kd) yrkande 2, MJ238 (m), MJ252 (fp) yrkandena 1 och 9, N388 (mp) yrkande 18, U505 (fp) yrkandena 18 och 19 samt U513 (mp) yrkandena 14, 15 och 28 lämnas utan riksdagens vidare åtgärd.

Enligt kommissionens förordning (EG) nr 762/94 av den 6 april 1994 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EEG) nr 1765/92 avseende programmet för arealuttag skall ett arealuttag omfatta ett sammanhängande område på minst 0,3 ha och ha en bredd på minst 20 meter. Utskottet är inte berett att göra en sådan detaljprövning av regelsystemet för arealuttag som förutsätts i motion MJ206 (m). Därmed avstyrks motionen.

När det gäller de i motion MJ257 (kd) framförda synpunkterna beträffande ett regelsystem som bättre gynnar den ekologiska odlingen är utskottet inte berett att i detta sammanhang föreslå något riksdagsuttalande. Därmed avstyrker utskottet motion MJ257 yrkande 14.

Ekologisk produktion

Skrivelsen

Enligt regeringens bedömning bör den ekologiskt odlade arealen fördubblas (20 %) till år 2005 och den ekologiska animalieproduktionen bör öka. 10 % av antalet mjölkkor och slaktdjur av nöt och lamm bör finnas i ekologisk produktion till år 2005. Konsumenternas efterfrågan på ekologiska livsmedel är avgörande för om målen kan nås. Regeringen anser vidare att den ekologiska produktionen bör stödjas genom åtgärder i det kommande landsbygdsprogrammet genom försöks- och utvecklingsprojekt samt marknadsstödjande åtgärder.

Enligt motion MJ213 (v) yrkande 2 bör målet för den ekologiska produktionen vara att 20 % av jordbruksarealen odlas ekologiskt år 2005. Vidare framhålls att arealmålet för ekologisk produktion bör kompletteras med mål för ekologisk djurhållning samt för olika grödor (yrkande 3). Enligt motionärerna kommer marknaden för ekologiskt certifierade produkter allteftersom den ökar sannolikt att diversifieras. De senaste årens utveckling har inneburit att de stora livsmedelsindustrierna har börjat utveckla ekologiska produkter, oftast med produktionsmetoder i förädlingen som inte skiljer sig nämnvärt från förädlingen av konventionella jordbruksprodukter. Detta är en helt annan typ av ekologiska livsmedel, och de marknadsförs i större utsträckning som miljövänliga. En ökande ekologisk marknad kommer att öka utrymmet för olika sorters ekologiskt certifierade produkter och regelverken för ekologisk odling och certifiering kan därför behöva anpassas till denna marknad (yrkande 4). I motion MJ241 (mp) framhålls att om det svenska lantbruket skall få de konkurrensfördelar som en omställning till ett ekologiskt lantbruk kan ge måste satsningarna komma nu. Det räcker inte med de i och för sig lovvärda målen för det ekologiska lantbruket. Det gäller att satsa rejält på forskning, marknadsföring m.m. Det räcker inte längre att hävda att det svenska konventionella lantbruket är lite mindre konventionellt än på andra håll. Varje land försöker visa att den egna torvans produkter smakar bäst och är framställda på det bästa sättet. Sverige måste liksom andra länder ta fram en nationell aktionsplan för utvecklingen av det ekologiska lantbruket. Enligt motion U514 (kd) bör Sverige sträva mot att öka andelen jordbruk med ekologisk inriktning. Jordbruket skall också bevara odlingslandskapets mångfald av växter och djur. Det är samtidigt viktigt i ett globalt perspektiv att åkermarken i Sverige och Europa finns tillgänglig för livsmedelsproduktion. Miljöavgifter för jordbruket skall i sin helhet återgå till näringen och användas till att förstärka näringens långsiktiga förmåga till ekologiskt helhetstänkande (yrkande 8).

Utskottets överväganden

Enligt tidigare beslut (prop. 1997/98:2, bet. 1997/98:JoU9, rskr. 1997/98:116) bör den ekologiska produktionen ses som en del i en strategisk satsning för ett hållbart svenskt jordbruk. Eftersom den ekologiska produktionen är en spjutspets i arbetet med att miljöanpassa jordbruket är utvecklingen av den ekologiska produktionen ett prioriterat område. Utskottet ansluter sig till regeringens bedömning att den ekologiskt odlade arealen bör kunna fördubblas (20 %) till år 2005 och att den ekologiska animalieproduktionen bör öka. Som regeringen framhåller bör 10 % av antalet mjölkkor och slaktdjur av nöt och lamm finnas i ekologisk produktion till år 2005. Som framgår av skrivelsen är förslagen baserade på en bedömning av marknadsutvecklingen av den ekologiska produktionen. Konsumenternas efterfrågan på ekologiska livsmedel är avgörande för om målen kan nås. Samtidigt är det viktigt att skapa förutsättningar för en marknadsutveckling där denna efterfrågan på ekologiska livsmedel kan tillgodoses och där produktionen kan ske utan

permanenta produktionsstöd. Enligt utskottets bedömning kan syftet med motionerna MJ213 (v) yrkandena 2, 3 och 4, MJ241 (mp) och U514 (kd) yrkande 8 med det anförda i allt väsentligt anses tillgodosett. Utskottet föreslår därför att berörda motionsyrkanden lämnas utan riksdagens vidare åtgärd.

Landsbygdsprogram för hållbar utveckling

Bakgrund

Enligt rådets förordning (EG) nr 1257/1999 om stöd till utveckling av landsbygden bör miljöåtgärder inom jordbruket spela en framträdande roll under de kommande åren för att stödja en hållbar utveckling på landsbygden och tillmötesgå samhällets ökade behov av tjänster på miljöområdet. Vidare anges i förordningen att politiken för en sådan utveckling bör ha som mål att bl.a. återställa och höja landsbygdsområdenas konkurrenskraft och därigenom bidra till att trygga och skapa ny sysselsättning. Bakgrunden är att jordbruket under de kommande åren måste anpassas till nya förutsättningar och ytterligare förändringar beträffande marknadsutveckling, marknadsåtgärder, handelsregler, konsumenternas krav och val samt utvidgningen av EU. Dessa förändringar kommer inte bara att påverka jordbruksmarknaden utan hela den lokala ekonomin på landsbygden.

Förordningen om utveckling av landsbygden ersätter nio nu gällande rådsförordningar om struktur-, miljö- och landsbygdsåtgärder med anknytning till den gemensamma jordbrukspolitiken. De stödformer som regleras i den nya förordningen är investeringar i jordbruksföretag, startstöd, kompetensutveckling, förtidspensionering, kompensationsbidrag i mindre gynnade områden, miljövänligt jordbruk, förbättrad bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter, skogsbruk samt olika åtgärder för att främja anpassning och utveckling av landsbygden. Endast åtgärder för miljövänligt jordbruk är obligatoriska för medlemsländerna. För att programmet skall kunna godkännas för medfinansiering från EG:s jordbruksfond krävs dock att det finns en balans mellan åtgärderna.

I mål 1-området som består av nuvarande mål 6 och kustområdena i Norrbottens, Västerbottens och Västernorrlands län kommer åtgärder utöver kompensationsbidrag och miljöersättningar att genomföras inom ramen för integrerade mål 1-program. EG-finansieringen för dessa åtgärder kommer att ske från Jordbruksfondens utvecklingssektion.

Regelverk, inriktning m.m.

Skrivelsen

Enligt regeringens bedömning bör ett samlat landsbygdsprogram införas för perioden 2000–2006. Landsbygdsprogrammet bör främja en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av jordbruket, livsmedelsproduktionen, skogsbruket och landsbygden. Lika möjligheter till utveckling för kvinnor och män bör främjas. Åtgärder som syftar till att ta till vara jordbrukets positiva miljöeffekter och minimera dess negativa miljöeffekter bör

spela en framträdande roll i det samlade programmet. Det är samtidigt viktigt med åtgärder som syftar till att förbättra landsbygdens konkurrenskraft genom att underlätta en nödvändig anpassning av jordbrukssektorn till nya förutsättningar.

Motionerna

Enligt motion MJ7 (kd) bör riksdagen få ett större inflytande vid utformningen av program för utvecklingen av landsbygden. Enligt motionärerna vet parlamentarikerna i stora stycken inte vad det slutliga programmet kommer att innehålla och än mindre hur regelverket, som tidigare starkt kritiserats, kommer att se ut. Detta är otillfredsställande varför en ny ordning bör prövas i framtiden (yrkande 1). För de enskilda lantbrukarna som skall tillgodogöra sig landsbygdsprogrammet innebär tidsförseningarna väldiga problem. Enligt motionärerna krävs det en tidsmässigt bättre framförhållning vid utformandet av landsbygdsutvecklingen (yrkande 2). Vidare bör administrationen av landsbygdsutvecklingsprogrammet förenklas (yrkande 16). Enligt motion MJ8 (c) bör miljö- och landsbygdsprogrammen vara skrivna på ett sådant sätt att programmen garanterar att avsatta medel utnyttjas fullt ut (yrkande 1). Vidare framhålls att det byråkratiska krånglet som finns både för myndigheter och företag måste minska (yrkande 7). I motion MJ10 (m) uppmärksammas vikten av ett enkelt och ändamålsenligt regelverk för miljöprogrammet. Detta främjar anslutningsgraden och minskar byråkratin. Strävan bör vara att minska antalet områden och ersättningsformer för att skapa en större flexibilitet för att utnyttja de anslagna medlen fullt ut (yrkande 3). Enligt motionärerna är grunden för en livskraftig landsbygd ett lönsamt och konkurrenskraftigt jordbruk. Basen i det svenska jordbruket är den konventionella produktionen i ett såväl produktions- som miljöperspektiv. Det konventionella jordbrukets konkurrenskraft på den alltmer globaliserade livsmedelsmarknaden är avgörande för en positiv utveckling av den svenska landsbygden (yrkande 4). Enligt motion MJ212 (m) måste nya regler för miljö-, struktur- och regionala åtgärder snabbt arbetas fram. Dessa måste vara enkla och effektiva när det gäller utnyttjandet och samtidigt resultera i goda miljöeffekter (yrkande 6). I motion MJ222 (c) yrkande 4 uppmärksammas att Sverige fick en mycket dålig tilldelning av EG-resurser. Enligt motionärerna kan konsekvensen bli att ambitionen i det svenska miljöprogrammet för jordbruket måste dras ner. Det finns anledning att konstruktivt verka för att hitta lösningar som innebär att eventuella skador minimeras.

Enligt motion MJ8 (c) yrkande 14 bör hästen integreras i den nya landsbygdsförordningen. Vidare yrkas att s.k. uppfödarpremier införs (yrkande 16). I motion MJ201 (c) yrkas att en utredning tillsätts med uppgift att föreslå en sammanhållen svensk politik för utvecklingen av hästnäringen. Även i motion MJ228 (c) efterfrågas en sammanhållen statlig hästpolitik. I motion MJ233 (kd) framförs en rad synpunkter beträffande den svenska halvblodsaveln och uppfödarpremier (yrkande 2), en EU-anpassning av hästen och hästnäringen till det jordbrukspolitiska ansvarsområdet (yrkande 3) och om EU-stöden till den svenska hästaveln och hästnäringen (yrkande 4). Även i motion MJ237 (c) uppmärksammas den svenska halvblodsaveln och ett

eventuellt införande av uppfödarpremier. Enligt motion MJ244 (c) bör en statlig utredning tillsättas med uppgift att föreslå en sammanhållen svensk politik för utvecklingen av hästnäringen (yrkande 1). Vidare anser motionärerna att hästen måste integreras i den nya s.k. landsbygdsförordning som skall träda i kraft år 2000 (yrkande 2) och att uppfödarpremier bör införas (yrkande 4).

Utskottets överväganden

Utskottet har i det föregående föreslagit att riksdagen bemyndigar regeringen att tillämpa ett svenskt landsbygdsprogram enligt rådets förordning (EG) nr 1257/99. Syftet med detta förfarande är att förhandlingarna med EG-kommissionen därmed skall kunna slutföras i sådan tid att ett samlat svenskt landsbygdsprogram skall kunna träda i kraft från den 1 januari år 2000. För att detta skall vara möjligt måste regeringen överlämna ett förslag till landsbygdsprogram till EG-kommissionen redan under hösten 1999. Programmet överlämnas med förbehåll av riksdagens godkännande av ovan nämnda bemyndigande. Med det anförda avstyrks motion MJ7 (kd) yrkandena 1 och 2.

Som framhålls i skrivelsen medger det samlade regelverk som utgör den nya landsbygdsförordningen en större flexibilitet och därmed möjlighet för medlemsländerna att kombinera olika åtgärder för totalt bättre effekt. Miljömålen kan t.ex. uppnås genom att miljöersättningsarna till jordbruket kan kombineras med riktade stöd till investeringar, till utvecklingsprojekt eller för kompetensutveckling. Samtidigt bör uppmärksammas att den nya ordningen också ställer större krav på medlemsländerna att utforma balanserade program där effekterna av åtgärderna löpande skall följas upp och utvärderas. Som regeringen framhåller är de tidigare ramarna för EG-finansiering som avsattes för enskilda åtgärder inte längre aktuella. Fördelningen av EG-finansiering mellan olika åtgärder avgörs av valet av åtgärder samt av medfinansieringsnivån. Regeringen har vidare för avsikt att samlat bedöma ekonomiska och administrativa konsekvenser för myndigheterna efter programets slutliga utformning. När det gäller förslaget till nytt miljöprogram bör även uppmärksammas att detta bedöms leda till förenklingar för såväl lantbrukarna som de myndigheter som administrerar miljöåtgärderna. Förenklingar erhålls genom att bl.a. antalet ersättningsformer minskar, klassificeringen av slätter- och betesmarkernas bevarandevärde överläts till länsstyrelsen och viss administration centraliseras till Jordbruksverket. Vidare föreslås att underlag för och utformning av besluten förenklas. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna MJ7 (kd) yrkande 16, MJ8 (c) yrkandena 1 och 7, MJ10 (m) yrkande 3 och MJ212 (m) yrkande 6 i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

Som regeringen framhåller är ett ekologiskt hållbart jordbruk ett jordbruk som är resursbevarande, miljöanpassat och etiskt godtagbart. Ett grundläggande krav är att det framtida handlingsutrymmet bibehålls för kommande generationer. Kriterier för ett ekologiskt hållbart jordbruk har tidigare redovisats i propositionen Hållbart jordbruk och fiske (prop. 1997/98:2, bet. 1997/98:JoU9, rskr. 1997/98:116). När det gäller den nya skogspolitiken som

beslutades år 1993 (prop. 1992/93:226, bet. 1992/93:JoU15, rskr. 1992/93:352) och utvärderades år 1998 (prop. 1997/98:158, bet. 1998/99:MJU3, rskr. 1998/99:32) kännetecknades denna av två jämställda mål; ett miljömål och ett produktionsmål. Utskottet anser i likhet med regeringen att landsbygdsprogrammet kan bidra till att uppfylla skogspolitikens mål genom skogskapitlets miljöartikel och insatser för kompetensutveckling till skogsägare. Som framhålls i skrivelsen kräver ett ekonomiskt och socialt hållbart jordbruk bl.a. att jordbruket producerar livsmedel med en hög kvalitet till rimliga priser för konsumenterna och ger rimlig ersättning till producenterna. Det är av stor vikt att hela Sverige utvecklas. Därför måste arbetstillfällena skapas där människorna finns, och det är viktigt att det finns ett levande jordbruk i landets alla delar. Jordbruket, skogsbruket och förädlingsindustrin har stor betydelse för möjligheten att nå viktiga politiska mål som uthållig tillväxt, regional balans, landsbygdsutveckling och ökad sysselsättning. Jordbruket i norra Sverige och södra Sveriges skogsbygder har en särskild regionalpolitisk betydelse genom den mångfald av värden som jordbruksnäringen och dess verksamheter förknippas med. Jordbruket och skogsbruket bidrar till att upprätthålla sysselsättning, befolkningsunderlag och samhällsstruktur i dessa delar av landet.

När det gäller det nya landsbygdsprogrammets inriktning delar utskottet regeringens uppfattning att ett samlat landsbygdsprogram kan bidra till viktiga mål som uthållig tillväxt i hela Sverige, landsbygdsutveckling och ökad sysselsättning. En prioritering bör vara miljö- och regionalpolitiska hänsyn samt incitament till en inriktning av livsmedelsproduktionen mot kvalitet före kvantitet. Därmed kan det svenska jordbrukets ställning på EU-marknaden stärkas och grunden till ett långsiktigt hållbart jordbruk läggas. Jordbruket måste också ges möjlighet att utvecklas och anpassas till nya förhållanden och vara en del av en integrerad utveckling av hela landsbygden. Som regeringen framhåller bör omfattningen och inriktningen av åtgärderna styras av de skilda förutsättningar för jordbrukets och landsbygdens utveckling som föreligger i olika delar av landet. Vidare skall åtgärderna inom landsbygdsprogrammet medverka till ett hållbart samhälle och till att miljö kvalitetsmålen och miljömålen för jordbruket och odlingslandskapet uppnås. Utskottet delar också regeringens uppfattning att tyngdpunkten i programmet bör ligga på åtgärder som syftar till att stödja en ekologiskt hållbar utveckling. Landsbygdsprogrammet skall också medverka till en ekologiskt hållbar utveckling inom skogsbruket och till att förstärka jordbrukets och livsmedelsindustrins konkurrensförmåga genom satsningar på kvalitet och miljöanpassning. En större del av tillgängliga medel bör användas till riktade åtgärder som syftar till att stimulera en miljövänlig och konkurrenskraftig kvalitetsproduktion. Enligt utskottets mening kan syftet med motionerna MJ10 (m) yrkande 4 och MJ222 (c) yrkande 4 med det anförda i allt väsentligt anses tillgodosett. Utskottet avstyrker därmed motionerna i berörda delar.

Enligt vad utskottet erfarit pågår inom Regeringskansliet för närvarande ett arbete med att ta fram direktiv för en utredning om en sammanhållen svensk hästnäringspolitik. Avsikten är att resultatet av den kommande utredningen skall kunna presenteras under det svenska ordförandeskapsåret i EU. Mot

bakgrund härav föreslår utskottet att motionerna MJ8 (c) yrkandena 14 och 16, MJ201 (c), MJ228 (c), MJ233 (kd) yrkandena 2, 3 och 4, MJ237 (c) och MJ244 (c) yrkandena 1, 2 och 4 lämnas utan riksdagens vidare åtgärd.

1999/2000: MJU2

Kostnadsram för ett nytt landsbygdsprogram

Skrivelsen

Totalramen för ett förslag till landsbygdsprogram föreslås omfatta ca 3 192 miljoner kronor år 2000. Kostnaderna för miljöersättningarna och miljöinriktad kompetensutveckling inom ramen för landsbygdsprogrammet beräknas för år 2000 uppgå till ca 2 350 miljoner kronor. För att stödja miljöinriktade investeringar avsätts motsvarande ca 100 miljoner kronor år 2000. I enlighet med vad Miljöprogramutredningen framför kommer landsbygdsprogrammet i sin helhet att bidra till att effektivt uppnå miljömålen genom en kombination av olika åtgärder. Enligt regeringen är ytterligare åtgärder som bidrar till att uppnå miljömålen bl.a. investeringstöd och kompensationsbidraget för mindre gynnade områden. Genom förändringar i regelverket får detta stöd en tydligare inriktning mot att stödja hållbara produktionssystem. Åtgärder inom ramen för insatsområdet för en ekologiskt hållbar utveckling beräknas redan under år 2000 uppgå till drygt 3 000 miljoner kronor. Genom att Sverige kan tillgodogöra sig indexeringsmedel kan programbudgeten årligen utökas. Under förutsättning att nya EU-medel tillkommer så skulle detta tillsammans med svensk medfinansiering kunna ge förutsättningar för att nå en omfattning av landsbygdsåtgärderna motsvarande ca 3 530 miljoner kronor år 2003. Inom denna totalram tillförs huvudparten insatsområdet för ekologiskt hållbar utveckling, dvs. åtgärder som syftar till att uppnå jordbrukets och skogsbrukets miljömål. I enlighet med vad som ovan redovisats om den samlade effekten av miljöersättningar, kompetensutveckling och investeringsstöd skulle tillkomna medel kunna möjliggöra en samlad insatsnivå inom programmet som i stort når upp till dagens omfattning av miljöprogrammet. Regeringen avser att under perioden införa landsbygdsåtgärder vilka inledningsvis blir helt nationellt finansierade.

Motionerna

Enligt motion MJ7 (kd) bör regeringen i samband med vårbudgeten återkomma med förslag för att stärka landsbygdsutvecklingsprogrammet (yrkande 3). Enligt motionärerna måste man tillförsäkra Sverige och svenskt lantbruk hela den budgetram som EU medgett. Regelsystemet och tillämpningen måste utvecklas så att dessa inte upplevs som ett hinder utan som möjligheter (yrkande 4). Att tillgodogöra sig indexeringsmedel så att programbudgeten årligen kan utökas måste givetvis också gälla den svenska medfinansieringen och den nationella finansieringen (yrkande 6). Enligt motion MJ8 (c) bör modulering som ett sätt att omfördela medel från en del av jordbruket till en annan avvisas. En sådan åtgärd som t.ex. skulle innebära att medel omfördelas från arealersättning till landsbygdsåtgärder innebär knappast att det svenska jordbrukets konkurrenskraft i förhållande till våra

grannländer förbättras (yrkande 6). I motion MJ10 (m) framhålls att det mot bakgrund av den minskade budgetramen för landsbygdsprogrammet är av stor vikt att den årliga indexuppräknningen utgår från totalbeloppet 3 500 miljoner kronor. De nationella anslagen i budgetramen måste utnyttjas fullt ut även om motsvarande EU-medel minskat (yrkande 1). När det gäller miljöåtgärder i jordbruket förutsätts i motion MJ203 (m) att regeringen ställer de medel till förfogande som avsätts för miljöersättningar i jordbruket. Även i motionerna MJ208 (m) yrkande 2 och MJ218 (m) yrkande 3 framhålls det angelägna i att Sverige utnyttjar hela det framförhandlade miljöstödet till det svenska jordbruket. I motion MJ257 (kd) yrkas att kostnadsramarna för EU-medfinansierade anslag långsiktigt skall ligga på en nivå som innebär att Sverige fullt ut använder de EG-anslag som är möjliga (yrkande 5).

Utskottets överväganden

Som framhålls i skrivelsen kommer landsbygdsprogrammet, genom sin kombination av olika åtgärder, att på ett effektivt sätt bidra till att man uppnår miljömålen. De ytterligare åtgärder som medverkar till att miljömålen uppnås är bl.a. investeringsstödet och kompensationsbidraget för mindre gynnade områden. Genom förändringar i regelverket får dessa stöd en tydligare inriktning mot att stödja hållbara produktionssystem. Genom att tillgodogöra sig indexeringsmedel kan den svenska programbudgeten årligen utökas. Som framgår av skrivelsen skulle detta tillsammans med svensk medfinansiering kunna ge förutsättningar för att nå en omfattning av landsbygdsåtgärderna som motsvarar ca 3 530 miljoner kronor år 2003. Enligt skrivelsen har regeringen för avsikt att efter en översyn av programmet år 2002 överväga en utökning av programmet. Översynen omfattar även en prövning av förutsättningar för utökad EG-finansiering genom tillförsel av ytterligare medel från EG-budgeten eller genom modulering. Som regeringen framhåller bör behovet av åtgärder och utvecklingen av programmet vara avgörande för hur en sådan utbyggnad i sådana fall skall se ut. Utskottet avvaktar fortsatta överväganden angående kostnadsramar och finansieringsformer och är inte berett att nu föreslå något uttalande från riksdagens sida i dessa frågor. Därmed föreslås att motionerna MJ7 (kd) yrkandena 3, 4 och 6, MJ8 (c) yrkande 6, MJ10 (m) yrkande 1, MJ203 (m), MJ208 (m) yrkande 2, MJ218 (m) yrkande 3 och MJ257 (kd) yrkande 5 lämnas utan riksdagens vidare åtgärd.

Stödet till norra Sverige m.m.

Skrivelsen

Regeringens utgångspunkt inför arbetet med att utforma ett landsbygdsprogram är att den tidigare stödnivån i norra Sverige som uppnåtts genom stödformerna kompensationsbidrag, regional miljöersättning och det nationella stödet skall kunna upprätthållas genom motsvarande stödformer i det nya programmet.

Enligt motion MJ5 (kd) yrkande 1 finns ett stort behov av höjd intransportersättning för jordbruket i norra Sverige där kött och ägg ingår i underlaget. Ett höjt intransportstöd skulle sannolikt leda till ökad stabilitet, framtidstro och därmed en ökad investeringsvilja bland lantbrukarna i området. Enligt motionäerna bör kostnaderna för kadaverinsamlingarna ingå i underlaget för merkostnaderna i norra Sverige. Kadaverinsamlingen har medfört att jordbruket i norra Sverige drabbats av högre kostnader än i södra Sverige (yrkande 2). Riksdagen bör besluta om en utformning av Norrlandsstödet i enlighet med vad som anförts samtidigt som ersättningarna förstärks inom ramen för landsbygdsutvecklingsprogrammet (yrkande 3). Enligt motion MJ7 (kd) är intransportstödet med flera för Norrland viktiga särskilda ersättningar betingade av regionens geografiska och klimatiska förutsättningar. Ersättningarna behöver förstärkas vilket bör ske inom ramen för landsbygdsutvecklingsprogrammet (yrkande 12). Även i motion MJ8 (c) framförs krav på en höjd intransportersättning i norra Sverige vilket skulle leda till ökad stabilitet, framtidstro och därmed en ökad investeringsvilja. Jordbrukets struktur i norra Sverige samt områdets stora avstånd gör att kostnaderna för insamling av mjölk, kött och ägg är högre än på andra håll i landet (yrkande 11). Enligt motion MJ235 (kd) finns ett stort behov av höjd intransportersättning för jordbruket i norra Sverige där kött och ägg ingår i underlaget (yrkande 1). Vidare bör kostnaderna för kadaverinsamlingarna ingå i underlaget för merkostnaderna i norra Sverige (yrkande 2). Även i motion MJ246 (c) framhålls att den nationella ersättningen till norra Sverige måste räknas upp för att täcka näringens faktiska merkostnader. Det krävs en höjd intransportersättning för mjölk och återinförande av intransportersättning för kött och ägg. Vidare måste åtgärder vidtas för att upprätthålla lönsamheten i svinproduktionen och kompensation utgå för de högre kostnaderna för kadaverinsamling (yrkande 3). Enligt motion MJ308 (s) bör stödområde 2 B i Jämtlands län överföras till stödområde 2 A.

Utskottets överväganden

Som framhålls i skrivelsen var en av utgångspunkterna vid tillämpningen av miljö-, struktur- och regionalstöden inför perioden 1995–1999 att upprätthålla stödnivån till jordbruket i norra Sverige. Enligt fördraget om Sveriges anslutning till EU har det varit möjligt att lämna ett stöd till jordbruket i norra Sverige motsvarande nivån före det svenska medlemskapet. Genom att utnyttja möjligheten till medfinansierade stödformer inom gemenskapen kunde stödnivån upprätthållas. Det tidigare helt nationella stödet ersattes delvis av stödformerna kompensationsbidrag och den s.k. ersättningen till öppet odlingslandskap inom miljöersättningsprogrammet. Till dessa stödformer kommer ett nationellt stöd vars utformning regleras av ett särskilt beslut av EG-kommissionen. Det nationella stödet är utformat med hänsyn till stödnivåerna i kompensationsbidraget och miljöersättningarna. En utgångspunkt för statsmakterna vid utformningen av stöden var att utnyttja möjligheten till medfinansiering från EG-budgeten. För såväl miljöersätt-

ningen som kompensationsbidraget valdes den högsta möjliga ersättningsnivå som gemenskapen kunde medfinansiera. Det nationella stödet motsvarade sedan mellanskillnaden till den tidigare stödnivån. Utgångspunkt inför arbetet med att utforma ett landsbygdsprogram är att den tidigare stödnivån i norra Sverige, som uppnåtts genom stödformerna kompensationsbidrag, regional miljöersättning och det nationella stödet, skall kunna upprätthållas genom motsvarande stödformer i det nya programmet. Utskottet är inte berett att nu gå närmare in på frågor som rör omfattningen och inriktningen av stödformerna i det nya programmet. Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motionerna MJ5 (kd) yrkandena 1 och 3, MJ7 (kd) yrkande 12, MJ8 (c) yrkande 11, MJ235 (kd) yrkande 1 och MJ246 (c) yrkande 3 delvis lämnas utan riksdagens vidare åtgärd.

Med det anförda avstyrks även motionerna MJ5 (kd) yrkande 2, MJ235 (kd) yrkande 2 och MJ246 (c) yrkande 3 delvis.

Utskottet är inte heller berett att i detta sammanhang föreslå något uttalande från riksdagens sida med anledning av det i motion MJ308 (s) framförda kravet om en överföring av stödområde 2 B i Jämtlands län till stödområde 2 A. Det får i första hand ankomma på regeringen att ta ställning till behovet av eventuella förändringar i stödområdesindelningen. Motionen avstyrks.

Insatsområde 1 – Åtgärder för ett ekologiskt hållbart jordbruk

Allmänna överväganden

Skrivelsen

Enligt regeringens bedömning behöver jordbrukets miljöarbete fördjupas och breddas så att produktionen och utnyttjandet av natur- och kulturresurser kan vidareutvecklas på ekologiskt hållbar grund. Insatsområdet omfattar åtgärder för miljöersättningar, kompensationsbidrag till mindre gynnade områden, kompetensutveckling av jord- och skogsbrukare samt stöd till investeringar som kan stödja en hållbar utveckling. Jordbrukets miljöprogram bör få en fortsättning i landsbygdsprogrammet genom att miljöersättningarna införs i tre delprogram. Vid utformandet bör särskild hänsyn tas till samhällets behov av att säkerställa produktionen av kollektiva nyttigheter, t.ex. bevarandet av den biologiska mångfalden och kulturmiljön. Utöver miljöersättningarna erbjuder EG:s landsbygdsförordning totalt sett en bredare meny av miljöinriktade ersättningar och krav på särskild miljöhänsyn, som t.ex. stöd till icke-produktiva miljöinvesteringar och kompetensutveckling. Sammantaget kan dessa åtgärder komplettera de arealbaserade miljöersättningarna och medverka till att jordbrukets miljömål och de nationella miljö kvalitetsmålen uppnås på ett effektivare sätt. Även kompensationsbidraget bör tillämpas på miljömässiga grunder. Syftet med kompensationsbidraget är att bibehålla jordbruksmarken i produktion i de mindre gynnade områdena och på så sätt bidra till att bibehålla en livskraftig landsbygd och ett öppet odlingslandskap och därmed förutsättningarna för att bevara natur- och kulturvärden.

Införandet av nya miljöersättningar inom ramen för ett nytt landsbygdsprogram och framför allt den övergångsvisa hanteringen av gamla och nya

åtaganden kräver tidsmässigt omfattande och kostnadskrävande administrativa förberedelser hos berörda myndigheter. De nya miljöersättningarna öppnas för nyanslutning först år 2001 med undantag för den nyligen införda åtgärden för bevarande av natur- och kulturmiljöer i renskötselområdet. Regeringen har som målsättning att även hålla ersättningen för den ekologiska produktionen öppen för nyanslutning under år 2000. Regeringen har för avsikt att ge Jordbruksverket i uppdrag att genomföra detta. Övriga åtgärder inom insatsområdet, t.ex. investeringsstöd, kan införas från år 2000.

Motionerna

Enligt motion MJ1 (m) bör regeringen vidta åtgärder som säkerställer det ekologiska jordbruket. Vallersättningen bör inte tas bort utan i stället prioriteras på grund av den breda miljönytta denna odling medför. Gotland kan på så sätt få del av de stimulansåtgärder som det finns utrymme för inom landsbygdsprogrammet (yrkande 1). I motion MJ7 (kd) uppmärksammas behovet av beredskap för nya miljöprograminsatser under programperioden. Framför allt behövs en beredskap för odling av grödor som kan anses ligga utanför huvudfåran. En särskild pott bör därför finnas som möjliggör särskilda insatser under programtiden (yrkande 15). Enligt motion MJ213 (v) yrkande 8 skall miljöstöden utformas så att den biologiska mångfalden inte hotas. I motion MJ218 (m) framhålls att lantbruket måste ges möjligheter att minska sin negativa påverkan på miljön. I dag är det olönsamt att hålla djur på bete. Om djurägare skall kunna fortsätta med detta viktiga arbete krävs miljöersättningar utöver de inkomster djuren inbringar. Det ligger också i lantbrukets intresse att minimera påverkan på miljön av näringsförluster och helt undvika kemikaliepåverkan i vattendrag och sjöar (yrkande 2).

Enligt motion MJ8 (c) skall miljöprogrammet vara öppet i sin helhet år 2000. Regeringen bör verka för ett undantag i regelverket så att de lantbrukare som går in i olika miljöprogram år 2000 gör det på ett års basis. Detta är fullt möjligt eftersom Sverige fått rätt att förlänga nuvarande program med ytterligare ett år. Stängs programmet skulle det riskera att utestänga jordbrukare som vill gå in i programmet (yrkande 2). I motion MJ10 (m) yrkas att nyanslutning när det gäller ängs- och hagmarker skall kunna göras redan år 2000. Redan godkända marker skall kvarstå med ersättning även om länsstyrelserna inte hunnit med den särskilda prövningen enligt det nya systemet (yrkande 8). Enligt motion MJ211 (c) bör gällande miljöstöd till fäbod bete hållas öppet för anslutning under år 2000 (yrkande 2).

Utskottets överväganden

Som framgår av skrivelsen utformas miljöersättningarna i tre delprogram i enlighet med den struktur som Miljöprogramutredningen (SOU 1999:78) föreslagit. Delprogram 1 syftar till att ersätta jordbruket för dess produktion av kollektiva nyttigheter såsom biologisk mångfald, genetisk variation och kulturmiljövärdet. Syftet med delprogram 2, miljövänlig vallodling, renodlas till att huvudsakligen inriktas på att bidra till att upprätthålla ett öppet odlingslandskap. Åtgärden begränsas i huvudsak till stödområdena 1–5.

Delprogram 3 innehåller bl.a. åtgärder för att stimulera en övergång till ekologisk produktion samt åtgärder för att minska växtnärläckaget från jordbruket. Som regeringen framhåller ger EG:s landsbygdsförordning ökade möjligheter att bidra till uppfyllandet av de nationella miljö kvalitetsmålen. Detta har också beaktats genom förslaget att avsätta medel för investeringar som främjar miljöanpassade produktionsformer m.m. i jordbruksföretagen. Sammantaget förväntas åtgärderna bidra till att miljömålen uppnås på ett mer effektivt sätt. Vidare kommer kompensationsbidraget för mindre gynnade områden att tillämpas på ett sådant sätt att ett ekologiskt hållbart jordbruk i dessa områden bibehålls och utvecklas. Avslutningsvis konstaterar utskottet att miljöprogrammet skall medverka till att bl.a. uppfylla de svenska miljömålen för jordbruket och målsättningen att ställa om Sverige till ett ekologiskt hållbart samhälle. Inom ramen för programmet erbjuds jordbrukare att göra miljöåtaganden för vilka de kompenseras för den kostnad eller det inkomstbortfall som åtagandet innebär. Med det anförda föreslår utskottet att motionerna MJ1 (m) yrkande 1, MJ7 (kd) yrkande 15, MJ213 (v) yrkande 8 och MJ218 (m) yrkande 2 lämnas utan riksdagens vidare åtgärd.

Ingångna flerårsåtaganden enligt det nuvarande miljöprogrammet löper perioden ut i enlighet med de bestämmelser som gäller för rådsförordning (EEG) 2078/92 och de kostnadsåtaganden för EU och staten som följer av dessa. För att underlätta övergången till de nya miljöersättningarna har Sverige genom EG-kommissionens beslut fått möjlighet att erbjuda jordbrukare ett års förlängning av åtaganden påbörjade under år 1995. Utskottet ansluter sig till regeringens bedömning beträffande införandet av det nya programmet. Som framhålls i skrivelsen krävs omfattande administrativa förberedelser under år 2000 av berörda myndigheter. När det gäller regeringens målsättning att även ersättningen för den ekologiska produktionen hålls öppen för nyanslutning under år 2000 konstaterar utskottet att detta skulle främja syftet att tillsammans med konsumenternas efterfrågan av ekologiska livsmedel skapa förutsättningar för att nå det nya målet att den ekologiskt odlade arealen fördubblas till år 2005. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna MJ8 (c) yrkande 2, MJ10 (m) yrkande 8 delvis och MJ211 (c) yrkande 2.

Bevarande av biologisk mångfald och kulturmiljövärden i odlingslandskapet (delprogram 1)

Skrivelsen

Enligt regeringens bedömning bör jordbrukets positiva inverkan på natur- och kulturmiljön främjas genom att nya miljöersättningar införs i enlighet med Miljöprogramutredningens förslag. Omfattningen bör vara i princip oförändrad i jämförelse med motsvarande delprogram i det nuvarande miljöprogrammet. Detta innebär en fortsatt hög ambitionsnivå samtidigt som lantbrukarnas ansökningsförfarande och berörda myndigheters administration underlättas.

Enligt motion MJ4 (kd) är det för södra Sveriges skogsbygder angeläget att stödet för öppet odlingslandskap omfattar området och ligger på en sådan nivå att det verksamt bidrar till den utveckling som de flesta torde önska (yrkande 1 delvis). I motion MJ10 (m) framhålls att den biologiska effekten av insatta medel ökar radikalt när det gäller ängs- och hagmarker på grund av dessa markers artrikedom. Uteblivna ersättningar hotar å andra sidan dessa värden. Flexibla lösningar är därför nödvändiga och bedömningar måste göras utifrån områdenas speciella värden. Anslagsnivån bör anpassas så att ytterligare värdefulla områden kan bevaras (yrkande 8 delvis). I motion MJ211 (c) betonas betydelsen av en rimlig ersättningsnivå i ett nytt miljöstöd för fåbodar under perioden 2001–2006 (yrkande 1). Enligt motion MJ240 (c) yrkande 2 krävs nya åtgärder för att möjliggöra bevarandet av ett levande fåbodbruk i Sverige. Bland annat krävs en ökad satsning på vårdplaner, mark- och byggnadsvård på kulturhistoriskt värdefulla fåbodar samt ett bättre juridiskt skydd för att bevara befintliga levande fåbodmiljöer (yrkande 3).

I motion MJ223 (mp) framhålls betydelsen av att bevara samtliga lantraser (yrkande 1). Enligt motionären bör nationellt stöd utgå till de lantraser som i dag inte får stöd via jordbrukets miljöstöd (yrkande 2). I motion MJ240 (c) yrkande 4 framhålls att en genomarbetad avelsplan skall finnas för alla de hotade husdjursraserna som finns listade av Naturvårdsverket och Jordbruksverket. Det bör vara ett riksintresse att lämpliga åtgärder vidtas så att dessa kan bevaras. Situationen för vissa hästraser uppmärksammas i motionerna MJ8 (c) yrkande 15 och MJ244 (c) yrkande 3. Enligt motionärerna behövs ett system som främjar utvecklingen för den nordsvenska hästen, den kallblodiga travaren, den svenska ardenern och gotlandsrusset. Enligt motion MJ233 (kd) yrkande 1 skall den kallblodiga travaren omfattas av stödet till utrotningshotade inhemska hästraser.

Utskottets överväganden

Miljöprogramutredningens förslag innebär beträffande åtgärden för betesmarker och slätterängar en förenkling som innebär att en gemensam ersättningsform införs för dessa markslag i hela landet. En generell grundersättning föreslås införas kombinerad med en tilläggsersättning för särskild skötsel av mark med höga biologiska och kulturhistoriska värden som länsstyrelsen prövar individuellt efter ansökan från jordbrukaren. Programmet för restaurering av slättermarker föreslås utökas även till betesmarker. Inom åtgärden för bevarande av värdefulla natur- och kulturmiljöer föreslås relativt omfattande förändringar av regelverket samtidigt som ersättningsformens grundläggande inriktning och mål bibehålls. Miljöåtgärden för bevarande av värdefulla natur- och kulturmiljöer i renskötselområdet bibehålls i sin nuvarande utformning.

Åtgärderna inom delprogram 1 syftar huvudsakligen till att uppnå miljö kvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap (prop. 1997/98:145, bet. 1998/99:MJU6, rskr. 1998/99:183). Utskottet delar regeringens uppfattning att åtgärderna inom delprogram 1 är av stor vikt då dessa syftar till att ersätta

produktionen av kollektiva nyttigheter. Framtidsutsikterna för ängs- och hagmarker som utnyttjas med traditionellt extensiva brukningsformer bedöms inte vara sådana att miljömålet skall kunna nås utan fortsatta insatser från samhällets sida. Därför bör också den nuvarande omfattningen av delprogram 1 upprätthållas. Utskottet gör samma bedömning som regeringen när det gäller betydelsen av förenklingar av regelverket och att Miljöprogramutredningens förslag om en gemensam ersättningsform för bevarande av biologisk mångfald och kulturhistoriska värden i betesmarker och slåtterängar bör införas. Som utskottet framhållit ovan kan sammanslagningen av de tidigare ersättningsformerna förväntas bidra till en minskad komplexitet samt förenklingar av administrationen. Vidare anser utskottet i likhet med regeringen att förslaget att utvidga restaureringsersättningar för slåttermarker till att även omfatta betesmarker bör införas. Även beträffande ersättningsformen för värdefulla natur- och kulturmiljöer delar utskottet regeringens bedömning att denna bör införas. Syftet är att säkerställa en fortsatt skötsel och vård av landskapselement på eller i anslutning till åkermark för att bevara odlingslandskapets kulturhistoriska dimension och särprägel. Åtgärden syftar vidare till att bevara viktiga livsmiljöer för djur och växter. Vidare kan antas att förslaget leder till att de mest intresserade lantbrukarna kommer att ansöka. Med det anförda föreslår utskottet att motionerna MJ4 (kd) yrkande 1 delvis, MJ10 (m) yrkande 8 delvis, MJ211 (c) yrkande 1 och MJ240 (c) yrkandena 2 och 3 lämnas utan riksdagens vidare åtgärd.

Som framhålls i skrivelsen är miljöersättning för att förbättra förutsättningarna för fortsatt uppfödning av utrotningshotade husdjursraser av stor betydelse för att bevara husdjurens genetiska resurser och den biologiska mångfalden samt det kulturarv som detta representerar. Målet för ersättningen är att uppnå ett tillräckligt stort antal vuxna renrasiga djur av utrotningshotade husdjursraser för att på så sätt säkra rasernas långsiktiga överlevnad. Med det anförda ansluter sig utskottet till regeringens bedömning att målet under programperioden i första hand bör vara att bevara utrotningshotade lokala svenska husdjursraser av nötkreatur, svin, getter och får. Det långsiktiga målet är dock att bevara alla utrotningshotade lokala svenska husdjursraser. Enligt utskottets bedömning är syftet med motionerna MJ223 (mp) yrkandena 1 och 2 samt MJ240 (c) yrkande 4 med det anförda i viss mån tillgodosett. Yrkandena påkallar ingen ytterligare riksdagens åtgärd.

När det gäller utvecklingen för vissa hästraser vill utskottet anföra följande. De grundläggande förutsättningarna för att en art eller ras skall vara berättigande till ersättning är att den bedöms vara hotad. Med detta menas att antalet djur är så få att rasens framtid inte kan anses som säkrad. En sådan bedömning kan göras först efter det att en inventering av beståndet och en dokumentation av rasens ursprung samt individernas härstamning gjorts. Vidare skall de raser som omfattas av miljöprogrammet för jordbruket vara raser som inom EU förekommer endast i Sverige. För närvarande har 15 raser uppfyllt dessa krav och upptagits på EU:s lista över utrotningshotade svenska husdjursraser. Listan kan ändras och kompletteras efter förslag från Sverige. Som framgår av Miljöprogramutredningens betänkande finns för närvarande inte några lokala raser av häst, höna, anka m.fl. djurslag upptagna på EU:s lista. Även om framtiden för vissa hästraser anses som osäker, har

de inte för närvarande bedömts som akut hotade och aktuella att föra upp som ersättningsberättigande raser. Från år 1999 omfattas dock vissa hästraser av UID-verksamheten inom ramen för miljöprogrammet. Regeringens förslag innebär härvidlag inga förändringar. Vidare kommer de arealbaserade miljöersättningarna för betesmarker och miljövänlig vallodling hästågarna till del under förutsättning att villkoren för ersättningsformerna uppfylls. Avslutningsvis konstaterar utskottet att listan över hotade raser bör vara dynamisk i den meningen att raser med god utveckling på sikt kan bevaras utan miljöstödd. Vidare kan nya testmetoder avgöra om djuren uppfyller kraven på renrasighet. Sammantaget skapas därmed ett utrymme för att introducera nya raser i programmet om behov av detta skulle uppstå. Utskottet avstyrker med det anförda motionerna MJ8 (c) yrkande 15, MJ233 (kd) yrkande 1 och MJ244 (c) yrkande 3.

Miljövänlig vallodling (delprogram 2)

Skrivelsen

Enligt regeringens bedömning kan ett öppet odlingslandskap i skogsbygderna och i norra Sverige upprätthållas genom att ett delprogram för miljövänlig vallodling införs. Regeringen anser att syftet med ersättningen för miljövänlig vallodling bör renodlas till att upprätthålla det öppna odlingslandskapet och förhindra fortsatt nedläggning av jordbruksmark i norra Sverige och i södra Sveriges skogs- och mellanbygder. Vallen har en positiv effekt för att minska kväveläckaget. För att åstadkomma denna effekt krävs det dock att odlingen styrs till områden med omfattande kväveläckage och att vallens liggetid är minst två år. Det bör också finnas en möjlighet till avsättning av skörden. Den huvudsakliga delen av de djur som kan tillgodogöra sig vallfoder finns i dag inom stödområdena 1–5. För att erhålla en hög anslutningsgrad och därmed miljönytta i de kustnära och sydliga delarna av Sverige krävs det att ersättningen minst motsvarar arealersättningen för spannmål. Det finns då en risk för att ersättningarna kan leda till en förskjutning av animalieproduktionens tyngdpunkt från skogs- och mellanbygder, där höga bevarandevärden är rikt representerade, till slättbygder med omfattande nedläggning av jordbruk som följd. Regeringen har därför valt att rikta ersättningen för miljövänlig vallodling till områden där vallodlingen i hög grad bidrar till att upprätthålla ett öppet odlingslandskap. I syfte att minska kväveläckaget har regeringen valt att i stället koncentrera dessa insatser inom ramen för delprogram 3.

Motionerna

Enligt motion MJ3 (s) är det inte klart vad regeringen avser beträffande ersättningen för vallodling. Det generella vallstödet upphör och ersättningen koncentreras till den regionala delen av stödet. Det förutsättes att hela Gotland även i fortsättningen omfattas av stöd till vallodling (yrkande 1). I motion MJ4 (kd) yrkande 2 framhålls att det inte minst med tanke på skogs- och mellanbygderna är nödvändigt att landskapet hålls öppet. Därför måste ett

fortsatt vallstöd utgå, och stödet bör ligga kvar på minst nuvarande nivå. I motion MJ7 (kd) yrkas att riksdagen beslutar om fortsatt vallersättning inom landsbygdsutvecklingsprogrammets ram. Enligt motionärerna är det nödvändigt för upprätthållande av mjölkproduktion och öppet landskap, inte minst i skogs- och mellanbygder (yrkande 9). Enligt motion MJ8 (c) bör vallersättningen omfatta en generell grundersättning till vall kombinerad med en regionalt anpassad tilläggsersättning. Vallersättningen skall bidra till ett rikt odlingslandskap, ingen övergödning och en giftfri miljö samt ersätta de nuvarande miljöersättningarna för öppet odlingslandskap och flerårig vall (yrkande 4). Även i motion MJ10 (m) framförs krav på att det generella vallprogrammet bibehålls. Enligt motionärerna bidrar detta till att hålla landskapet öppet, att näringsläckaget minskar samt att markens struktur förbättras (yrkande 5).

Utskottets överväganden

Det finns flera skäl till varför det är viktigt att stödja vallodlingen, både miljömässiga och regionalpolitiska. I slättjordbruket har vallodlingen stor betydelse för att minska växtnärläckage och användning av bekämpningsmedel. Miljöersättning för vallodling bidrar till att uppnå några av de viktigaste politiska målen för jordbruket i norra Sverige, nämligen att bibehålla jordbruksproduktionen och bevara ett öppet odlingslandskap. Agenda 2000 har inneburit en relativ lönsamhetsförbättring för vallodlingen. Utskottet delar därför regeringens bedömning att stöd till vallodling i norra Sverige och södra Sveriges skogs- och mellanbygder, i kombination med andra åtgärder för minskat växtnärläckage i de kustnära och sydliga delarna av landet, kan vara en lämplig inriktning på miljöersättningarna. Utskottet förutsätter också att regeringen noga följer utvecklingen på området. Den nuvarande miljöersättningen för flerårig vallodling gäller till och med år 2002. Den översyn av landsbygdsprogrammet som regeringen avser att göra omfattar även en prövning av möjligheterna att utöka programmet från år 2003. Utskottet utgår från att regeringen även överväger om ett förlängt stöd till vallodling av miljöskäl kan behövas för områden utanför de i skrivelsen föreslagna. Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motionerna MJ3 (s) yrkande 1, MJ4 (kd) yrkande 2, MJ7 (kd) yrkande 9, MJ8 (c) yrkande 4 och MJ10 (m) yrkande 5 i den mån de inte kan anses besvarade.

Miljöanpassat jordbruk (delprogram 3)

Skrivelsen

Enligt regeringens bedömning bör en miljöersättning för ekologisk produktion med en ny utformning införas. Inom ramen för delprogrammet för miljöanpassat jordbruk bör även ersättning ges för sådd av fänggrödor, vårbearbetning av åkermarken, anläggning och skötsel av våtmarker och småvatten samt ersättning för miljövänlig odling av bruna bönor på Öland. En ersättning för miljövänlig odling av sockerbetor på Gotland bör bibehållas.

Miljöprogramutredningen har pekat på vissa brister i den nuvarande ersättningen för ekologisk produktion. Det gäller framför allt den ojämna fördelningen av ekologisk odling i landet. Anslutningen i slättbygder (zon 2) är i genomsnitt endast 4,5 % av åkerarealen medan anslutningen i skogsbygderna och i norra Sverige (zon 1) är 16,5 %. Den anslutna arealen utgörs huvudsakligen av ekologiskt odlad vall (70 %). Delar av dessa grovfoderarealer används för annat än foder i ekologisk produktion och resulterar inte i färdiga produkter. Miljöprogramutredningen har också konstaterat att ersättningen för den ekologiska djurhållningen har upplevts vara för låg för att stimulera till en omläggning av djurhållningen. Det har också framkommit att ytterligare stimulans behövs för att öka den ekologiska odlingen av grönsaker, frukt och bär. Regeringen har för avsikt att överväga möjligheten att genomföra vissa förändringar av Miljöprogramutredningens förslag i syfte att ytterligare stimulera utvecklingen av den ekologiska animalieproduktionen. Miljöprogramutredningens förslag till en särskild miljöersättning som riktas till de delar av landet där det från miljösynpunkt är viktigast att minska kväveutlakningen innebär en väsentligt ökad effektivitet från miljösynpunkt. Regeringen anser därför att utredningens förslag om ersättning för sådd av fånggrödor och ersättning för vårbearbetning av åkermarken bör genomföras i syfte att bidra till att uppnå miljö kvalitetsmålet Ingen övergödning. Regeringen bedömer att anläggning av våtmarker är den åtgärd inom miljöprogrammet som är mest kostnadseffektiv för att reducera växtnäringssläcket. Regeringen stöder Miljöprogramutredningens förslag att dela upp ersättningen till anläggning av våtmarker och småvatten i ett investeringsstöd och en ersättning för skötsel.

Motionerna

Enligt motion MJ1 (m) yrkande 2 bör ett förslag utarbetas som säkerställer fortsatt miljövänlig odling av sockerbetor på Gotland. I motion MJ7 (kd) framhålls att det även i fortsättningen bör vara möjligt att lägga om delar av växtodlingen till ekologisk produktion och/eller betesdrift utan att den övriga andelen påverkas. Den ekologiska vallen och betesdriften skall ej knytas till omlagd djurhållning utan enbart till djurhållning. Djurhållning i betesdrift skall kunna bestå av hästar, och den regionala differentieringen för ersättning bör bibehållas (yrkande 13). Enligt motion MJ10 (m) måste omfattningen av den ekologiska produktionen i huvudsak bestämmas av marknaden. Att genom stöd öka produktionen till en nivå som inte motsvarar konsumenternas efterfrågan leder till ett stort resursslöseri. Risken finns att marknaden för ekologiska produkter mättas och att priserna faller. Stödet bör därför vara utformat som ett start- eller omställningsstöd och inte som ett generellt driftsstöd (yrkande 9). Vidare yrkas att den ekologiska produktionens miljöeffekter i jämförelse med konventionell produktion utvärderas (yrkande 10). Enligt motion MJ748 (m) bör mer medel inom ramen för EU:s miljöstöd riktas till anläggning av dammar, småvatten, våtmarker och skydds zoner i odlingslandskapet (yrkande 4). Vidare framhåller motionärerna att reglerna inte är ändamålsenliga och att de behöver ses över. Som exempel nämns bl.a. att ingen ersättning utgår till anläggningskostnaden och att stöd enbart utbe-

talas för anläggning av småvatten på åkermark. Vidare framhålls att vattnet inte får användas för bevattning och att skyddszoner måste vara av en viss minimilängd (yrkande 6).

Enligt motion MJ7 (kd) yrkande 5 bör riksdagen besluta att REKO-stödet också fortsättningsvis skall utgöra en väsentlig andel av det samlade landsbygdsutvecklingsprogrammet. Enligt motionärerna måste det finnas resurser så att jordbrukarna själva har möjlighet att arbeta vidare med mer miljöanpassad produktion. Vidare bör riksdagen besluta om införandet av ett REKO-stöd för trädgårdsnäringen (yrkande 8). Även i motion MJ8 (c) framförs önskemål om att REKO-programmet skall bibehållas. Genom att nyttja detta program kan man utveckla miljömedvetandet inom det konventionella jordbruket och reducera användningen av bl.a. växtskyddsmedel samt minska växtnäringsläckaget (yrkande 5). Enligt motion MJ10 (m) är det konventionella jordbruket basen för det svenska lantbruket och kommer så att vara även i framtiden. Miljöarbetet inom det konventionella jordbruket är därmed mycket viktigt och har sannolikt större betydelse för uppfyllandet av de nationella miljömålen än vad den ekologiska odlingen har (yrkande 6). Även i motion MJ226 (m) framförs krav om ett utbyggt REKO-stöd till trädgårdsodling (yrkande 2). Enligt motion MJ247 (c) bör ytterligare överväganden göras om åtgärder som krävs för att på ett optimalt sätt medverka till miljöåtgärder i Sydsverige. Därvid bör särskilt beaktas REKO-programmets värde. Beträffande REKO-stöd och stöd till ekologisk odling framhålls i motion MJ253 (kd) att det för trädgårdsnäringen är en rättighet att kunna ha tillgång till samma stöd som jordbruket i övrigt (yrkande 4).

Enligt motion MJ7 (kd) behövs ett ekologiskt program för trädgårdsodlingen. Denna odling utgör en viktig del av vår livsmedelsproduktion. Resurser måste avsättas för växthusodlingen. Det är en förutsättning för att kunna förse marknaden med inhemska, miljöanpassat producerade produkter (yrkande 14). I motion MJ209 (m) framhålls att ett ekologiskt övergångsstöd för yrkesmässig växthusodling behövs. Enligt motionärerna bör Sverige agera för att EU inför ett särskilt övergångsstöd för yrkesmässig ekologisk odling av såväl ätliga produkter som prydnadsväxter. Om inte annat bör Sverige agera för att EU godkänner att ett nationellt övergångsstöd får tillämpas inom ramen för det nya miljöprogrammet. Enligt motion MJ214 (v) bör den ekologiska växthusodlingen ges ett stöd inom ramen för miljöprogrammet (yrkande 1).

I motion MJ1 (m) yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till åtgärder för att säkerställa fortsatt senapsodling och därmed tillförsäkra ytterligare en miljövänlig omväxlingsgröda (yrkande 3). I motion MJ7 (kd) framförs krav om att riksdagen beslutar att införa miljöersättning för avbrottsgrödor inom landsbygdsförordningen (yrkande 7). Enligt motion MJ8 (c) måste regeringens skrivelse innehålla en satsning på att bevara den svenska oljeväxtodlingen. Att med hjälp av miljöstöd uppmuntra till bevarande av en varierad växtföljd är ett bra exempel på stöd till en kollektiv nytta som minskar jordbrukets miljöbelastning. Miljöersättning skall därför utgå för areal där oljeväxter odlas som avbrottsgröda (yrkande 13). Även i motion MJ10 (m) framhålls fördelen med stöd till miljövänliga växtföljder med avbrottsgrödor. De grödor som bör godkännas som avbrottsgrödor är raps,

rybs, lin och ärter (yrkande 7). Enligt motion MJ225 (m) är ett stimulanstöd till en varierad växtföljd ett stort steg i riktning mot de miljömål som betonas i Miljöprogramutredningen. Regeringen måste återkomma med ett förslag om hur problemen med den svenska oljeväxtproduktionen skall lösas. Även i motion MJ242 (c) yrkas att miljöersättning skall utgå för areal där oljeväxter odlas som avbrottsgröda.

Utskottets överväganden

Syftet med miljöersättningen för ekologisk jordbruksproduktion är att miljövänliga produktionsformer skall öka inom jordbruket. Miljöersättningen är också ett medel för att uppnå specifika politiska mål rörande ekologisk produktion. Som utskottet anfört i det föregående är utvecklingen av den ekologiska produktionen ett prioriterat område i arbetet med att miljöanpassa jordbruket, och utskottet har även anslutit sig till regeringens bedömning att den ekologiskt odlade arealen bör fördubblas till år 2005 samt att den ekologiska animalieproduktionen bör öka. Miljöprogramutredningens förslag beträffande ekologisk produktion innebär bl.a. vissa förenklingar av reglerna samt att den nuvarande regionalt differentierade ersättningen tas bort till förmån för en ersättning baserad på val av gröda. Utskottet delar regeringens slutsats att det finns skäl att även under nästa programperiod stödja utvecklingen av den ekologiska produktionen genom en särskild miljöersättning och ansluter sig därmed också till regeringens bedömning att ett nytt stöd baserat på Miljöprogramutredningens förslag bör införas. Med tiden kommer dock behovet av statligt stöd att minska i takt med tillräckliga marknadsandelar för ekologiska produkter som kommer att ge en bättre förmåga att skapa bra villkor för producenterna genom en väl fungerande marknad och stabilare avsättning och priser. Med det anförda föreslår utskottet att motionerna MJ7 (kd) yrkande 13 och MJ10 (m) yrkande 9 lämnas utan riksdagens åtgärd i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

Utskottet delar regeringens bedömning att anläggning av våtmarker är den åtgärd inom miljöprogrammet som är mest kostnadseffektiv för att reducera växtnäringsläckaget. Som regeringen framhåller bör Miljöprogramutredningens förslag att dela upp ersättningen till anläggning av våtmarker och småvatten i ett investeringsstöd och en ersättning för skötsel genomföras. En uppdelning förbättrar jordbrukarnas möjligheter att anlägga våtmarker och småvatten men möjliggör även en bra avvägning mellan ersättning och de verkliga initialkostnaderna. Det anförda tillgodoser enligt utskottets mening syftet med motion MJ748 (m) yrkandena 4 och 6. Motionen avstyrks därmed i berörda delar.

Som framgår av skrivelsen anser regeringen att en ersättning för miljövänlig odling av sockerbetor på Gotland bör bibehållas. Därmed tillgodoses motion MJ1 (m) yrkande 2. Yrkandet kan därmed lämnas utan riksdagens vidare åtgärd.

En stor del av budgeten för delprogram 3 avsätts i syfte att stimulera en ökning av den ekologiska produktionen. Som regeringen anför är det därför viktigt av miljöskäl att noggrant följa utvecklingen vad gäller åtgärdernas bidrag till måluppfyllelsen av miljö kvalitetsmålen, främst Ingen övergöd-

ning. Inom ramen för det löpande utvärderingsarbetet har regeringen för avsikt att till år 2003 särskilt utvärdera åtgärderna inom ramen för delprogrammet. Enligt utskottets bedömning är syftet med motion MJ10 (kd) yrkande 10 med det anförda i allt väsentligt tillgodosett. Yrkandet påkallar således ingen ytterligare riksdagens åtgärd.

Riksdagen har vid behandlingen av propositionen Hållbart fiske och jordbruk (prop. 1997/98:2, bet. 1997/98:JoU9, rskr. 1997/98:116) ställt sig bakom regeringens förslag att miljöersättningen för resurshushållande konventionellt jordbruk skall vara ett tidsbegränsat kompetensutvecklingsprogram som utöver direkta utbildningsinsatser ersätter lantbrukare för vidtagna miljöåtgärder i syfte att uppnå ett mer miljöanpassat jordbruk. Som redovisas i Miljöprogramutredningens betänkande har anslutningen till miljöersättningen för resurshushållande konventionellt jordbruk varit dålig. Måluppfyllelsen jämfört med det uppsatta arealmålet uppges vara ca 33 %. Nya ansökningar om ersättning för resurshushållande konventionellt jordbruk år 1999 har endast inkommit från drygt 1 000 lantbrukare. Mot bakgrund av det anförda delar utskottet regeringens bedömning att de miljömål som ersättningen avsåg att uppnå, dvs. minskad användning av bekämpningsmedel och mindre förluster av växtnäring och biologisk mångfald, kan uppnås på ett mer kostnadseffektivt sätt. Det kan ske bl.a. genom riktade åtgärder för att minska kväveläckaget och genom kompetensutveckling av lantbrukare men också genom näringens egna åtgärder. Därmed avstyrker utskottet motionerna MJ7 (kd) yrkandena 5 och 8, MJ8 (c) yrkande 5, MJ10 (m) yrkande 6, MJ226 (m) yrkande 2, MJ247 (c) och MJ253 (kd) yrkande 4.

Av Miljöprogramutredningens betänkande framgår att Trädgårdsnäringens Riksförbund har föreslagit att stöd borde lämnas till ekologisk växthusodling av såväl ätbara som icke ätbara produkter. Miljöprogramutredningen framhåller att det är fullt möjligt att låta ett sådant stöd bli en del av miljöprogrammet. Enligt utredningen finns ett sådant stöd i Holland på ca 10 000 kr/ha, för övrigt samma stödnivå som för frilandsproduktion. Växthusodlingen omsätter vanligen 200–400 kr/m². Den ekologiska växthusodlingen i Sverige är i dag blygsam, totalt finns ca 10 ha. Den torde på sin höjd komma att tredubblas under programperioden. Administrationskostnaderna för ett separat stöd kan därmed bli stora i förhållande till de belopp som utbetalas. För att minska de administrativa kostnaderna borde ett system som Hollands, med samma arealersättning för gröda på friland som i växthus, vara möjligt att tillämpa även i Sverige. Utskottet har inhämtat att ett sådant stöd övervägs inom regeringskansliet. Mot bakgrund av det anförda avstyrks motionerna MJ7 (kd) yrkande 14, MJ209 (m) och MJ214 (v) yrkande 1 i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

Avbrott i växtföljden är ur miljösynpunkt oftast att föredra, särskilt genom odling av fleråriga vallar. Ett avbrott i ensidiga spannmålsväxtföljder bör som regeringen anför dock vara i jordbrukarens eget intresse, både för att långsiktigt bevara åkermarkens produktionsförmåga och för att minska trycket från skadegörare och därmed bekämpningsinsatserna och kostnaderna för dessa. I detta sammanhang bör även uppmärksammas att Miljöprogramutredningens förslag beträffande ekologisk jordbruksproduktion bl.a. innehåller stöd till oljeväxter. Utskottet delar därmed regeringens bedömning

att det inte bör införas någon miljöersättning för avbrott i växtföljden. Därmed avstyrks motionerna MJ1 (m) yrkande 3, MJ7 (kd) yrkande 7, MJ8 (c) yrkande 13, MJ10 (m) yrkande 7, MJ225 (m) och MJ242 (c).

Kompensationsbidrag i mindre gynnade områden

Skrivelsen

Enligt regeringens bedömning bör kompensationsbidrag till mindre gynnade områden under den kommande programperioden lämnas för aktivt utnyttjade arealer av vall och betesmark inom de mindre gynnade områdena (LFA-områdena) i norra och södra Sverige. Kompensationsbidraget bör även i fortsättningen riktas till jordbruksföretag med mjölk och köttproduktion. Ett stöd till spannmålsodling och potatisodling i norra Sverige behålls. Kompensationsbidraget bör bibehållas på dagens budgeterade nivå. Om denna nivå överskrids bör i första hand kompensationsbidraget till spannmålsodlingen reduceras. I den slutliga utformningen av ett nytt landsbygdsprogram kommer det att övervägas om det är möjligt att förenkla stödadministrationen genom en närmare samordning av de olika stöd som är geografiskt begränsade till de mindre gynnade områdena. De nuvarande gränserna för mindre gynnade områden bör i princip förbli oförändrade. Inom stödområdena 1–3 i norra Sverige bör inga förändringar av nuvarande gränser för olika stödnivåer ske. Inom stödområde 4 sker en gränsjustering genom att några områden i södra Värmlands län flyttas till ett stödområde med lägre ersättningsnivå.

Motionerna

I motion MJ1 (m) yrkas att riksdagen beslutar att se över indelningen i LFA-områden på så sätt att hela Gotland blir LFA-område (yrkande 4). Enligt motion MJ3 (s) bör man hos EG-kommissionen begära att hela Gotland blir LFA-område. Produktionsförhållandena varierar starkt på Gotland, även på församlingsnivå. Gotlands geografiska läge innebär att marknaden för livsmedel är relativt svårtillgänglig. Det finns därför starka skäl för att hela Gotland blir godkänt som LFA-område (yrkande 2). I motion MJ4 (kd) framhålls att det för södra Sveriges skogsbygder är angeläget att LFA-stödet omfattar området och ligger på en sådan nivå att det ger full kompensation för naturgivna kostnadsnackdelar (yrkande 1 delvis). När det gäller kött- och mjölkproduktionen på småländska höglandet framhåller motionärerna att denna är avgörande för familjejordbrukets överlevnad. Lönsamheten är pressad och den levande landsbygden och den biologiska mångfalden är allvarligt hotad (yrkande 3). I motion MJ6 (kd) yrkas att södra Värmland även fortsättningsvis skall tillhöra stödområde 4. Ett särskilt stöd för mjölkproduktion i skogs- och mellanbygder bör enligt motion MJ7 (kd) införas. Detta kan motiveras utifrån behovet av att ha en fortsatt näringsverksamhet i dessa bygder som bl.a. bidrar till ett öppet odlingslandskap. Enligt motionärerna bör en modell för detta stöd utarbetas (yrkande 10). När det gäller utformningen av LFA-stödet framhålls i motionen att de felaktigheter som funnits

från början vad gäller LFA-stödet nu bör rättas till. De församringar som föreslås för Värmlands del bör ej genomföras (yrkande 11). Enligt motion MJ8 (c) bör i samband med det nya landsbygdsprogrammet en översyn av den nuvarande stödområdesindelningen påbörjas. Enligt Jordbruksverkets utvärdering finns vissa produktionsmässiga problem med dagens områdesgränser. Produktionsförutsättningarna varierar kraftigt bl.a. inom område 4. Dessutom har alltsedan område 5 bildades kritik riktats mot indelningen i delområden (yrkande 12). I motion MJ9 (m) yrkas att de gränsjusteringar som föreslås i stödområdena i Värmland ej genomförs (yrkande 1). Att flytta gränser för stödområden inom jordbruket i södra Värmland innebär negativa effekter. Jordbruket i Vänerbygden är en motor för hela länets lantbruk. En neddragning, med sänkt konkurrenskraft som följd, kommer att drabba övriga delar av länet hårt (yrkande 2). I motion MJ10 (m) framhålls beträffande förändringar av de södra delarna av stödområde 4 att regeringen måste komma med förslag till hur ersättningarna inom LFA-syd skall kunna utnyttjas full ut. Vidare avvisas förslaget till förändringar vad gäller södra delarna av stödområde 4 (yrkande 11). Enligt motion MJ11 (fp) bör stödområdesgränserna bli föremål för en översyn. Inom område 4 varierar produktionsförutsättningarna kraftigt. Förslaget att flytta delar av stödområde 4 till område 5 i södra Värmland avvisas (yrkande 5). I motion MJ215 (c) framhålls att delar av Dalarna vid EU-inträdet hamnade i olika stödområden. För de delar av länet som hamnade i stödområde 4 har indelningen varit olycklig. Stödområde 4 är i dess nuvarande utformning heterogent. Bl.a. har södra Dalarna sämre förutsättningar för jordbruk än andra delar av stödområdet. Detta aktualiserar frågan om inte stödområde 4 bör delas (yrkande 1). Enligt motion MJ219 (m) bör Gullspångs och Karlsborgs kommuner införlivas i stödområde 4. I motion MJ222 (c) yrkas att nuvarande områdesindelning blir föremål för en utvärdering (yrkande 8). Stödområde 4 bör enligt motion MJ227 (c) även omfatta Tiveden. Enligt motion MJ232 (s) bör den norra delen av stödområde 4 föras över till område 3 samtidigt som områdets södra del bör bli kvar i område 4. En delning av stödområdet enligt Jordbruksverkets förslag skulle ge helt felaktiga signaler till ett område där antalet djurhållare är vikande och där samhället vill se öppna och varierande landskap.

Utskottets överväganden

Sverige är jämte Finland det land inom EU som har den kortaste vegetationsperioden och lägsta andelen jordbruksmark och permanenta betesmarker av den totala landarealen. I de mindre gynnade områdena pågår en nedläggning av åker och betesmark. Takten i nedläggningen har dock bromsats upp sedan kompensationsbidrag och miljöersättningar infördes.

Utskottet delar regeringens uppfattning att kompensationsbidrag behövs även i fortsättningen för att säkerställa att de ekonomiska förutsättningarna för jordbruksproduktionen finns kvar i de mindre gynnade områdena trots de naturgivna nackdelar som följer av klimat, nordligt läge, höjd över havet och en av naturen betingad dålig arrondering av jordbruksmarken. Med hänsyn till flera av de nationella miljö kvalitetsmålen bör en ytterligare beskogning av jordbruksmark i dessa regioner motverkas. Kompensationsbidraget med-

verkar till att odlingslandskapet i de mindre gynnade områdena brukas på ett sådant sätt att negativa miljöeffekter minimeras, och det öppna odlingslandskapet skapar förutsättningar för att bevara biologisk mångfald och kulturmiljövärden. Vid den detaljerade utformningen av en djurkoppling av stödet bör, som regeringen framhåller, utgångspunkten vara att stödet i första hand riktas till aktiva jordbrukare med mjölk- och köttproduktion. I likhet med regeringen anser utskottet att endast mindre förändringar av stödet nu bör genomföras som kan ske inom ramen för den nuvarande budgeterade kostnadsnivån och utan betydande omfördelningseffekter. Kompensationsbidraget bör således under år 2000 omfatta ca 570 miljoner kronor, dvs. i paritet med den för år 1999 budgeterade nivån. Vidare bör stödnivåerna per hektar stödberättigad vall och betesmark avvägas så att stödet för olika typer av företag i respektive stödområde nära ansluter till den som nuvarande utformning av stödet ger. Med det anförda föreslår utskottet att motionerna MJ4 (kd) yrkandena 1 delvis och 3, MJ7 (kd) yrkandena 10 och 11 delvis och MJ10 (m) yrkande 11 delvis lämnas utan riksdagens vidare åtgärd.

Regeringen gav i december 1996 Jordbruksverket i uppdrag att genomföra en samlad utvärdering och översyn av de regionala stöden till jordbruket. I uppdraget ingick bl.a. att göra en genomgång av stödområdesgränserna, och förslag till eventuella förändringar skulle rymmas inom befintliga budgetramar. Jordbruksverket redovisade resultatet av utvärderingen våren 1998 (Rapport 1998:2). Jordbruksverkets analys har, med undantag för vissa förändringar i stödområde 4 (se nedan), inte visat att det nu är motiverat att genomföra några förändringar i stödområdesindelningen. I detta sammanhang bör även observeras att inget av hittills framförda förslag beträffande stödområdesindelningen avsett flyttning av församlingar till stödområde med lägre stödnivå. Att flytta en eller flera församlingar till ett stödområde med högre stödnivå skulle innebära att andra församlingar måste flyttas till ett område med lägre stödnivå. Alternativet är att sänka stödnivån i hela stödområdet eller minska budgeten för något annat stöd. Mot bakgrund av det anförda, och då utskottet saknar underlag för att göra någon annan bedömning än den som redovisas i skrivelsen och i Jordbruksverkets rapport, avstyrks motionerna MJ1 (m) yrkande 4, MJ3 (s) yrkande 2, MJ8 (c) yrkande 12, MJ11 (fp) yrkande 5 delvis, MJ215 (c) yrkande 1, MJ219 (m), MJ222 (c) yrkande 8 och MJ227 (c).

Vid sin utvärdering har Jordbruksverket särskilt studerat förhållandena inom stödområde 4. Bl.a. konstaterar man att skillnaden i förutsättningar är stor mellan de sämre regionerna i norra delen och områdena kring Vänerkusten där produktionsförutsättningarna mer liknar det mindre gynnade område som omfattar det sydsvenska skogs- och mellanbygden (stödområde 5). Jordbruksverkets analys grundar sig bl.a. på skördenivåer, utvecklingen beträffande antalet mjölkkor och förändringar av åkerarealen. Mot bakgrund av det anförda ansluter sig utskottet till regeringens bedömning när det gäller de föreslagna förändringarna i stödområde 4. Som regeringen framhåller gynnas dessutom stödområdena 4 och 5 genom att kompensationsbidraget blir ett arealbaserat stöd. Därigenom försvinner den tidigare s.k. 20 kogränsen som gällde utanför områden som klassas som bergsjordbruk. Motionerna MJ6 (kd), MJ7 (kd) yrkande 11 delvis, MJ9 (m) yrkandena 1 och 2,

Stöd till investeringar i jordbruksföretag

Skrivelsen

Enligt regeringens bedömning bör stöd lämnas till investeringar för att påskynda omställningen till ett hållbart och miljöanpassat jordbruk och en ekologiskt hållbar produktion. Stödet bör också medverka till att öka jordbruksföretagens konkurrensförmåga. Särskild prioritet bör ges stöd för att påskynda miljöinvesteringar med syfte att utöver de generella kraven förbättra djurens välfärd, livsmedelshygienen, natur- och kulturmiljön och arbetsmiljön. Investeringsstödet kan även användas för att främja en sådan diversifiering av lantbruksföretagen att jordbrukets och landsbygdens ekonomiska konkurrensförmåga förbättras. Kvinnornas möjlighet till egenföretagande skall särskilt beaktas. Hänsyn bör tas till kulturmiljön och den bebyggelse som är karaktäristisk för varje bygd och landskapsbild. Stödberättigade företag är jordbruks-, trädgårds- och renskötsel företag. Åtgärden kan bidra till att uppfylla målen under insatsområde 2.

Motionerna

Enligt motion MJ1 (m) bör möjligheten till etableringsstöd prövas. Investeringsstödet på gårdsnivå har stor betydelse för att tillräckligt med råvaror för rationell livsmedelsförädling skall finnas tillgängliga på Gotland framöver. Investeringsstöd bör därför utgå efter samma grunder på Gotland som i Norrland. Den relativt småskaliga livsmedelsförädlingen på ön bör inom landsbygdsprogrammet bli aktuell för särskilt etableringsstöd (yrkande 5). Inom arbetet med tillväxtavtal på Gotland har åtgärder markerats inom jordbruk, livsmedelsindustri och ekologisk produktion. Avgörande för den gotländska livsmedelsindustrins överlevnad är att det produceras tillräckligt med råvaror på ön samt att ett utvecklingsarbete inriktat mot framtagande av nischade livsmedelsprodukter med särskild gotlandsprofil kan komma till stånd. Det samarbete som de gotländska lantbrukarna har med lantbrukare i övriga landet i större koncerner bör inte utestänga stöd till de relativt småskaliga anläggningarna på Gotland (yrkande 6). Enligt motion MJ8 (c) bör man undvika svenska speciallösningar och i stället använda sig av de befintliga regler som gäller inom EU. Dagens stöd måste bli mer offensivt, och villkoren bör förbättras i områdena 4 och 5. Vidare framhålls betydelsen av en generell ambitionshöjning och av att Sverige skall ha samma regler som våra grannländer (yrkande 10). Enligt motion MJ214 (v) bör ett stöd till investeringar som minskar användningen av fossil energi i växthusodling införas. Enligt motionärerna finns det möjligheter att, inom ramen för EG:s landsbygdsförordning, ge stöd till sådana investeringar. Sverige borde använda sig av den möjligheten (yrkande 3). När det gäller investeringsstöd för svensk trädgårdsnäring framhålls i motion MJ253 (kd) att detta under den

Utskottets överväganden

Som framhålls i skrivelsen behöver investeringsstödet, för att det skall vara offensivt, dvs. få styrande eller stimulerande effekt, vara relativt högt sett i förhållande till slaget av investering. Om en investering med miljöinriktning som främst syftar till att förbättra miljö, djurmiljö och arbetsmiljö sker utan samtidig ökning av befintlig produktionsstorlek blir investeringen ofta olönsam och stödandelen behöver då vara hög. Utskottet delar regeringens bedömning när det gäller inriktningen av investeringsstödet och att detta bör kunna främja omställningen till en hållbar jordbruksproduktion. Ett investeringsstöd kan vara ett effektivt sätt att påskynda förbättringar av miljön och djurmiljön samt övergången till ekologisk produktion. För att nå en hög kostnadseffektivitet hos stödet bör detta kunna lämnas i hela landet till investeringar för miljö, djurmiljö, arbetsmiljö, kulturmiljövården och diversifierande åtgärder som småskalig förädling, jordbruksanknuten entreprenadverksamhet och investeringar i turism och hantverk. Stödet kan därmed också bidra till att uppfylla målen under insatsområde 2. Såvitt utskottet kan bedöma finns det goda förutsättningar att inom ramen för de angivna riktlinjerna tillgodose önskemålen i de här aktuella motionerna. Med det anförda föreslår utskottet att motionerna MJ1 (m) yrkandena 5 och 6, MJ8 (c) yrkande 10, MJ214 (v) yrkande 3 och MJ253 (kd) yrkande 2 lämnas utan riksdagens vidare åtgärd.

Kompetensutveckling m.m.

Skrivelsen

Enligt regeringens bedömning bör stöd kunna lämnas för att organisera och genomföra kompetensutvecklingsåtgärder i syfte att motivera och utbilda lantbrukare och andra personer verksamma inom jord- och skogsbruket till att använda långsiktigt hållbara produktionsmetoder. Huvuddelen av åtgärderna skall genomföras inom regionala kompetensutvecklingsprogram som skall utformas utifrån regionala miljömål, kulturmiljömål och andra regionala förutsättningar. Enligt regeringens bedömning är artikel 32 i landsbygdsförordningen om bevarande och förbättring av den ekologiska stabiliteten i skogen en ny artikel som stämmer väl överens med intentionerna i den svenska skogspolitiken. Skogspolitikens miljömål uppnås i det aktiva skogsbruket genom tillämpning av ett antal miljöåtgärder som kompletterar varandra.

Motionerna

Enligt motion MJ11 (fp) är kompetensutveckling en nödvändig åtgärd inte bara för att klara omställningen av jordbruket utan också för att klara den framtida konkurrensen. En åtgärd är att förbättra företag utbildningen. Detta

kan ske genom att bl.a. nuvarande lantbruksskolor ändras till företagargymnasier och genom en ökad satsning på entreprenörutbildning vid högskolor och universitet (yrkande 4). I motion MJ212 (m) framhålls betydelsen av ökade insatser för forskning, information och kunskapsutbyggnad för att förbättra miljösituationen inom jordbrukssektorn (yrkande 4).

Utskottets överväganden

En hög kunskapsnivå och successivt förbättrad kompetens hos lantbrukarna är enligt utskottets uppfattning en grundläggande förutsättning för att jord- och skogsbruket skall kunna bibehålla och utveckla en konkurrenskraftig och miljövänlig produktion. Stöd till kompetensutveckling är enligt tidigare erfarenheter ett verksamt medel för att uppfylla de jord- och skogsbrukspolitiska målen inklusive miljömålen. Kompetensutvecklingen bidrar också till att öka effektiviteten och måluppfyllelsen av miljöåtgärderna. Utskottet delar således regeringens bedömning att ersättning inom ramen för landsbygdsprogrammet bör lämnas för att organisera och genomföra kompetensutvecklingsåtgärder i syfte att motivera och utbilda lantbrukare och andra personer verksamma inom jord- och skogsbruket att praktisera långsiktigt hållbara produktionsmetoder. Kompetensutvecklingen skall komplettera övriga åtgärder för att uppnå jordbrukspolitikens och skogspolitikens miljömål och andra mål för landsbygdsprogrammet. Som framhålls i skrivelsen skall kompetensutveckling med miljöinriktning inom jordbruket även genomföras för att bevara och utveckla odlingslandskapets biologiska mångfald och kulturvärden inklusive bebyggelsens kulturvärden, minska förlusterna av växtnäring, minska hälso- och miljöriskerna med användning av kemiska bekämpningsmedel, främja det ekologiska lantbruket samt i övrigt understödja utvecklingen mot ett långsiktigt hållbart jordbruk. Särskild vikt bör läggas vid sådan utbildning och rådgivning som underlättar för jordbrukarna att fullgöra miljöåtaganden enligt Miljöprogramutredningens förslag. Flera av miljöersättningarna föreslås innehålla obligatorisk utbildning eller rådgivning. Kompetensutvecklingen till skogsbruket skall leda till att skogsbrukarna motiveras till att bedriva ett skogsbruk som tillgodoser de skogspolitiska målen. Det innebär att den biologiska mångfalden bevaras och utvecklas, värdefulla kulturmiljöer samt sociala och estetiska värden värnas samtidigt som skogen utnyttjas effektivt och ger en uthålligt god avkastning. Huvuddelen av åtgärderna skall genomföras inom regionala kompetensutvecklingsprogram som skall utformas utifrån regionala miljömål, kulturmiljömål och andra regionala förutsättningar. Respektive länsstyrelse och skogsvårdsstyrelse skall ha ansvaret för genomförandet och för att engagera andra aktörer i verksamheten. Jordbruksverket skall i samarbete med Skogsstyrelsen ansvara för den nationella samordningen av kompetensutvecklingsåtgärderna. Enligt utskottets bedömning är syftet med motionerna MJ11 (fp) yrkande 4 och MJ212 (m) yrkande 4 med det anförda i allt väsentligt tillgodosett. Yrkandena påkallar således ingen ytterligare riksdagens åtgärd.

Skrivelsen

Enligt regeringens bedömning följer ändrade ekonomiska och sociala förutsättningar som berör jord- och skogsbruket och hela landsbygdens sociala ekonomi av nu beslutade och nödvändiga kommande förändringar i den gemensamma jordbrukspolitiken samt av nya marknadsförutsättningar, handelsregler och konsumenternas efterfrågan på nya kvalitetsprodukter. De åtgärder som regeringen avser tillämpa har som syfte att underlätta landsbygdens anpassning till de nya förutsättningarna och att förstärka konkurrenskraften och skapa sysselsättning för både kvinnor och män i den jordbruksanknutna delen av landsbygdens näringsliv.

När det gäller startstödet till unga jordbrukare framhåller regeringen att detta bör tillämpas inom landsbygdsprogrammet. Den övre åldersgränsen, 35 år, bör höjas till den av EU tillåtna och av de flesta andra medlemsländer tillämpade gränsen, 40 år. Syftet med stödet till unga brukare är att underlätta och påskynda generationsväxling i jordbruket och därmed en förnyring av jordbrukarkåren.

Stödet till förbättrad bearbetning och saluföring bör riktas till innovativa satsningar på nya marknader och produkter samt mot den småskaliga livsmedelsförädlingen.

Viktiga instrument för att gynna en positiv utveckling och medverka till nya arbetstillfällen för kvinnor och män på landsbygden är åtgärderna för att främja anpassning och utveckling av landsbygden. Åtgärder som marknadsföring av kvalitetsprodukter från lantbruket, diversifiering, främjande av landsbygdsturism, utveckling av infrastruktur samt bytveckling och bevarande av kulturarvet på landsbygden bör enligt regeringen kunna ingå i landsbygdsprogrammet.

Motionerna

Enligt motion MJ2 (fp) bör det kommande landsbygdsprogrammet ges en sådan inriktning att hänsyn tas till behovet av mångfald, alternativ och ökad tillgänglighet. Enligt motionären är detta en förutsättning för en levande landsbygd. I motion MJ8 (c) yrkas att startstödet höjs till det maximala stödbeloppet som EG-förordningen anger eftersom antalet nystartade företag för närvarande är lågt (yrkande 8). Vidare framhålls att de s.k. släktlånen bör kunna redovisas till 100 % och att denna form av lån bör likställas med vanliga banklån (yrkande 9). Enligt motion MJ213 (v) bör jordbrukspolitiken stimulera alternativa sätt att skapa lönsamhet i jordbruket såsom t.ex. olika samverkansformer, nischproduktion, lokala marknader och alternativa produktionsmetoder (yrkande 10).

Utskottets överväganden

Som framhålls i skrivelsen finns tillväxtpotentialer för många jord- och skogsbruksföretag liksom för andra landsbygdsföretag inom andra branscher

än produktionen och förädlingen av jord- och skogsbruksråvaror. Därför är åtgärder som medverkar till att underlätta och främja vidareförädlingen av råvaror som produceras inom jordbruket och trädgårdsnäringen samt produktionen av andra varor och tjänster samt kollektiva nyttigheter en viktig del av landsbygdsprogrammet. De synpunkter beträffande olika sätt att stimulera utvecklingen på landsbygden som förs fram i motionerna MJ2 och MJ213 sammanfaller till stor del med de överväganden som redovisas i skrivelsen. Åtgärder som kommer att underlätta landsbygdens anpassning är bl.a. marknadsföring av kvalitetsprodukter från lantbruket, diversifiering, främjande av landsbygdsturism, utveckling av infrastruktur samt byutveckling. De nu redovisade övervägandena tillgodoser i allt väsentligt syftet med motionerna MJ2 (fp) och MJ213 (v) yrkanden 10. Utskottet föreslår därför att yrkandena lämnas utan riksdagens vidare åtgärd.

Utskottet delar regeringens bedömning när det gäller tillämpningen av startstöd inom ramen för landsbygdsprogrammet. Som framhålls i skrivelsen har stödformen en begränsad betydelse i stort men för den enskilde jordbrukaren kan stödet vara avgörande. Stödet medverkar till att jordbrukarkåren förnyngas och underlättar finansieringen av unga jordbrukares etablering. I anslutning till yrkande 9 i motion MJ8 om de s.k. släktlånen har utskottet inhämtat att Jordbruksverket uppställt ett antal krav för att startstöd till yngre företagare skall beviljas enligt rådsförordningen (EG) 950/97 om förbättring av jordbruksstrukturens effektivitet. I fråga om skuldsättningskravet har Jordbruksverket föreskrivit att sökanden får ha högst 40 % eget kapital enligt en given beräkningsmodell för att få fullt startstöd. Om det egna kapitalet utgör mellan 40 och 60 % kan reducerat startstöd utgå. Lån från närstående särbehandlas genom att bara hälften av lånebeloppet räknas som skuld. Utskottet konstaterar att dessa bestämmelser utformats som nationella tillämpningsföreskrifter och att den aktuella förordningen inte innehåller någon motsvarande reglering. Däremot innehåller artikel 34 ett allmänt bemyndigande för medlemsstaterna att fastställa ytterligare villkor vad gäller tillämpningen av stödåtgärderna i förordningen. Utskottet utgår från att den nationella regleringen motiverats av ett önskemål att startstöd kan utgå till så många företagare som möjligt inom ramen för ett begränsat totalbelopp. Enligt utskottets mening finns det emellertid anledning att ifrågasätta den särbehandling som bedömningen av släktlånen utgör. Som framgår av regeringens överväganden kommer ålderskravet för att erhålla startstöd nu att omprövas. Utskottet utgår från att regeringen också omprövar den i motionen angivna skuldsättningsregeln när tillämpningsföreskrifter utfärdas till den nya landsbygdsförordningen. Utskottet är emellertid inte för närvarande berett att föreslå något särskilt riksdagsuttalande i frågan. Med det anförda avstyrks motion MJ8 (c) yrkandena 8 och 9.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *anslag inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar*

att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motionerna 1999/2000:MJ210, 1999/2000:MJ250 yrkandena 2 och 3, 1999/2000:MJ251, 1999/2000:MJ252 yrkande 12, 1999/2000:MJ257 yrkandena 6, 8, 9, 11 och 19, 1999/2000:MJ309 yrkande 2, 1999/2000:MJ609 och 1999/2000:Fi212 yrkande 19 delvis anvisar anslag för budgetåret 2000 under utgiftsområdet enligt utskottets förslag i bilaga 1,

2. beträffande *svenskt landsbygdsprogram*

att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motionerna 1999/2000:MJ8 yrkande 3 och 1999/2000:MJ10 yrkande 2 bemyndigar regeringen att tillämpa ett svenskt landsbygdsprogram enligt förordning (EG) nr 1257/99,

3. beträffande *handel med mjölkkvoter*

att riksdagen godkänner regeringens riktlinjer för systemet för handel med mjölkkvoter,

4. beträffande *möjlighet att flytta mjölkkvot*

att riksdagen avslår motion 1999/2000:MJ248,

5. beträffande *Jordbruksverkets tillgång till kredit*

att riksdagen godkänner att Statens jordbruksverk får tillgång till en kredit på myndighetens särskilda räntekonto för EU-verksamhet i Riksgäldskontoret på 5 500 000 000 kr,

6. beträffande *vissa bemyndiganden*

att riksdagen

a) bemyndigar regeringen att under år 2000, i fråga om ramanslaget B 8 Miljö-, struktur- och regionala åtgärder, fatta beslut om stöd som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 2 555 000 000 kr efter år 2000,

b) bemyndigar regeringen att under år 2000, i fråga om ramanslaget B 9 Från EG-budgeten finansierade miljö-, struktur- och regionala åtgärder, fatta beslut som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 2 769 000 000 kr efter år 2000,

c) bemyndigar regeringen att under år 2000, i fråga om ramanslaget B 10 Arealersättning och djurbidrag m.m., fatta beslut som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 3 800 000 000 kr efter år 2000,

d) bemyndigar regeringen att under år 2000, i fråga om ramanslaget B 11 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter, fatta beslut som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 1 600 000 kr under år 2001,

e) bemyndigar regeringen att under år 2000, i fråga om ramanslaget E 3 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder, fatta beslut som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 1 600 000 kr under år 2001,

f) bemyndigar regeringen att under år 2000, i fråga om ramanslaget G 3 Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Forskning samt kollektiv forskning, fatta beslut om stöd som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 155 000 000 kr efter år 2000,

7. beträffande *Jordbruksverkets organisation*
att riksdagen avslår motion 1999/2000: MJ531 yrkande 2,
res. 1 (m)
8. beträffande *djurregistrets avgiftsfinansiering*
att riksdagen avslår motion 1999/2000: MJ257 yrkande 7 delvis,
res. 2 (kd)
9. beträffande *stöd till information om ekologiskt odlade livsmedel*
att riksdagen avslår motion 1999/2000: L714 yrkande 8,
10. beträffande *utbetalningen av arealstöd*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000: MJ212 yrkande 5 och
1999/2000: MJ222 yrkandena 5 och 6,
res. 3 (m, kd)
res. 4 (c)
11. beträffande *kartavgiften*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000: MJ205 och 1999/2000:
MJ257 yrkande 7 delvis,
res. 5 (m, kd)
12. beträffande *ersättning för skador till följd av dumpade kemiska stridsmedel m.m.*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000: MJ404, 1999/2000: MJ410
yrkande 4 och 1999/2000: MJ780,
res. 6 (m)
res. 7 (kd)
13. beträffande *utvärdering av anslaget D 2*
att riksdagen avslår motion 1999/2000: MJ906 yrkande 4,
14. beträffande *program för överföring av resurser från traditionell till alternativ forskning*
att riksdagen avslår motion 1999/2000: MJ532,
15. beträffande *resurser för exportfrämjande åtgärder*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000: MJ212 yrkande 7 och
1999/2000: N299,
res. 8 (m, kd, c)
16. beträffande *proposition 1999/2000:5 Personskadeskydd för studenter*
att riksdagen godkänner att Sveriges lantbruksuniversitet använder
medel som anvisas universitetet under utgiftsområde 23 *Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar* till personskadeförsäkring
för studenter,
17. beträffande *särkostnader för djursjukvård inom veterinärutbildningen*
att riksdagen avslår motion 1999/2000: MJ607,
res. 9 (kd, fp)
18. beträffande *biologisk kompetens vid skogsvårdsstyrelserna*
att riksdagen avslår motion 1999/2000: MJ304 yrkande 1,
19. beträffande *skydd av skogsmark*
att riksdagen avslår motion 1999/2000: MJ309 yrkande 6,
20. beträffande *internationella skogsfrågor m.m.*

att riksdagen avslår motionerna 1999/2000: MJ302 och 1999/2000: MJ306 yrkande 8, 1999/2000: MJU2

res. 10 (m)

res. 11 (fp)

21. beträffande *inriktningen av svensk jordbrukspolitik*

att riksdagen avslår motionerna 1999/2000: MJ213 yrkandena 7, 11 och 12, 1999/2000: MJ216 yrkande 1, 1999/2000: MJ222 yrkande 1, 1999/2000: MJ257 yrkande 1, 1999/2000: U512 yrkande 7 och 1999/2000: So226 yrkande 13,

res. 12 (v)

res. 13 (kd)

res. 14 (c)

22. beträffande *bekämpningsmedel*

att riksdagen avslår motion 1999/2000: MJ213 yrkandena 5 och 6,

res. 15 (v, mp)

23. beträffande *förenklat regelverk*

att riksdagen avslår motionerna 1999/2000: MJ208 yrkande 1 och 1999/2000: MJ222 yrkande 7,

24. beträffande *lika konkurrensvillkor*

att riksdagen avslår motionerna 1999/2000: MJ202, 1999/2000: MJ213 yrkande 9, 1999/2000: MJ218 yrkande 1 och 1999/2000: MJ222 yrkande 3,

res. 16 (m, kd, c, fp)

25. beträffande *regionalisering av arealstödet*

att riksdagen avslår motion 1999/2000: MJ246 yrkandena 1 och 2,

26. beträffande *vissa regionalpolitiska ställningstaganden*

att riksdagen avslår motionerna 1999/2000: MJ224 och 1999/2000: K322 yrkande 2,

27. beträffande *vissa konsekvensutredningar m.m.*

att riksdagen avslår motionerna 1999/2000: MJ216 yrkandena 3 och 4 samt 1999/2000: MJ257 yrkande 2,

res. 17 (kd)

28. beträffande *jordbrukets miljöeffekter och miljökostnader*

att riksdagen avslår motionerna 1999/2000: MJ11 yrkande 2 och 1999/2000: MJ252 yrkande 10,

res. 18 (fp)

29. beträffande *vissa trädesregler*

att riksdagen avslår motionerna 1999/2000: MJ204, 1999/2000: MJ217 och 1999/2000: MJ231,

res. 19 (m)

res. 20 (mp)

30. beträffande *skördeskadeskydd*

att riksdagen avslår motion 1999/2000: MJ257 yrkande 10,

res. 21 (kd)

31. beträffande *ägofredslagstiftningen*

att riksdagen avslår motion 1999/2000: MJ240 yrkande 1,

32. beträffande *lagförslagen*

att riksdagen

a) antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1708) om EG:s förordningar om miljö- och strukturstöd,

b) antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1710) om EG:s förordningar om jordbruksprodukter,

33. beträffande *den gemensamma jordbrukspolitiken*

att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:MJ11 yrkandena 1 och 3, 1999/2000:MJ213 yrkandena 1 och 13, 1999/2000:MJ216 yrkande 2, 1999/2000:MJ238, 1999/2000:MJ252 yrkandena 1 och 9, 1999/2000:N388 yrkande 18, 1999/2000:U505 yrkandena 18 och 19 samt 1999/2000:U513 yrkandena 14, 15 och 28,

res. 22 (mp)

res. 23 (fp)

34. beträffande *reglerna för arealstöd*

att riksdagen avslår motion 1999/2000:MJ206,

res. 24 (m)

35. beträffande *ett gynnande system för ekologisk odling*

att riksdagen avslår motion 1999/2000:MJ257 yrkande 14,

res. 25 (kd)

36. beträffande *ekologisk produktion*

att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:MJ213 yrkandena 2, 3 och 4, 1999/2000:MJ241 och 1999/2000:U514 yrkande 8,

res. 26 (mp)

37. beträffande *utarbetandet av landsbygdsprogrammet*

att riksdagen avslår motion 1999/2000:MJ7 yrkandena 1 och 2,

res. 27 (kd)

38. beträffande *landsbygdsprogrammets regelverk m.m.*

att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:MJ7 yrkande 16, 1999/2000:MJ8 yrkandena 1 och 7, 1999/2000:MJ10 yrkande 3 och 1999/2000:MJ212 yrkande 6,

res. 28 (m, kd, c)

39. beträffande *landsbygdsprogrammets inriktning*

att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:MJ10 yrkande 4 och 1999/2000:MJ222 yrkande 4,

res. 29 (m, c)

40. beträffande *en sammanhållen svensk hästnäringspolitik m.m.*

att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:MJ8 yrkandena 14 och 16, 1999/2000:MJ201, 1999/2000:MJ228, 1999/2000:MJ233 yrkandena 2, 3 och 4, 1999/2000:MJ237 och 1999/2000:MJ244 yrkandena 1, 2 och 4,

res. 30 (kd, c)

41. beträffande *kostnadsram för ett nytt landsbygdsprogram*

att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:MJ7 yrkandena 3, 4 och 6, 1999/2000:MJ8 yrkande 6, 1999/2000:MJ10 yrkande 1, 1999/2000: MJ203, 1999/2000:MJ208 yrkande 2, 1999/2000:MJ218 yrkande 3 och 1999/2000:MJ257 yrkande 5,

res. 31 (m)

res. 32 (kd)

res. 33 (c)

42. beträffande *stödet till norra Sverige*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:MJ5 yrkandena 1 och 3,
1999/2000:MJ7 yrkande 12, 1999/2000:MJ8 yrkande 11, 1999/2000:
MJ235 yrkande 1 och 1999/2000:MJ246 yrkande 3 delvis,

res. 34 (kd)

res. 35 (c)

43. beträffande *merkostnader för kadaverinsamling*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:MJ5 yrkande 2,
1999/2000:MJ235 yrkande 2 och 1999/2000:MJ246 yrkande 3 delvis,

res. 36 (kd, c)

44. beträffande *stödområde 2 b i Jämtlands län*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:MJ308,

45. beträffande *åtgärder för ett ekologiskt hållbart jordbruk*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:MJ1 yrkande 1,
1999/2000:MJ7 yrkande 15, 1999/2000:MJ213 yrkande 8 och
1999/2000:MJ218 yrkande 2,

res. 37 (kd)

46. beträffande *införandet av de nya miljöersättningarna*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:MJ8 yrkande 2,
1999/2000:MJ10 yrkande 8 delvis och 1999/2000:MJ211 yrkande 2,

res. 38 (m)

res. 39 (c)

47. beträffande *bevarande av biologisk mångfald och kulturmiljö-
värden i odlingslandskapet*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:MJ4 yrkande 1 delvis,
1999/2000:MJ10 yrkande 8 delvis, 1999/2000:MJ211 yrkande 1 och
1999/2000:MJ240 yrkandena 2 och 3,

res. 40 (m)

res. 41 (kd)

res. 42 (c)

48. beträffande *utrotningshotade raser*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:MJ223 och 1999/2000:
MJ240 yrkande 4,

res. 43 (mp)

49. beträffande *utvecklingen för vissa hästraser*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:MJ8 yrkande 15,
1999/2000:MJ233 yrkande 1 och 1999/2000:MJ244 yrkande 3,

res. 44 (kd)

res. 45 (c)

50. beträffande *miljövänlig vallodling*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:MJ3 yrkande 1,
1999/2000:MJ4 yrkande 2, 1999/2000:MJ7 yrkande 9, 1999/2000:
MJ8 yrkande 4 och 1999/2000:MJ10 yrkande 5,

51. beträffande *miljöersättning för ekologisk produktion*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:MJ7 yrkande 13 och
1999/2000:MJ10 yrkande 9,

res. 46 (m)

52. beträffande *anläggning av våtmarker*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:MJ748 yrkandena 4 och 6,
53. beträffande *odling av sockerbetor på Gotland*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:MJ1 yrkande 2,
54. beträffande *utvärdering av delprogram 3*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:MJ10 yrkande 10,
res. 47 (m)
55. beträffande *det s.k. REKO-stödet*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:MJ7 yrkandena 5 och 8, 1999/2000:MJ8 yrkande 5, 1999/2000:MJ10 yrkande 6, 1999/2000: MJ226 yrkande 2, 1999/2000:MJ247 och 1999/2000:MJ253 yrkande 4,
res. 48 (m, kd, c)
56. beträffande *ekologisk växthusodling*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:MJ7 yrkande 14, 1999/2000:MJ209 och 1999/2000:MJ214 yrkande 1,
res. 49 (kd)
57. beträffande *miljöersättning för avbrottsgrödor*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:MJ1 yrkande 3, 1999/2000:MJ7 yrkande 7, 1999/2000:MJ8 yrkande 13, 1999/2000: MJ10 yrkande 7, 1999/2000:MJ225 och 1999/2000:MJ242,
res. 50 (m, kd, c)
58. beträffande *stöd till mindre gynnade områden*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:MJ4 yrkandena 1 delvis och 3, 1999/2000:MJ7 yrkandena 10 och 11 delvis och 1999/2000: MJ10 yrkande 11 delvis,
res. 51 (m)
res. 52 (kd)
59. beträffande *stödområdesindelningen*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:MJ1 yrkande 4, 1999/2000:MJ3 yrkande 2, 1999/2000:MJ8 yrkande 12, 1999/2000: MJ11 yrkande 5 delvis, 1999/2000:MJ215 yrkande 1, 1999/2000: MJ219, 1999/2000:MJ222 yrkande 8 och 1999/2000:MJ227,
res. 53 (c)
res. 54 (fp)
60. beträffande *förändringar i stödområde 4*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:MJ6, 1999/2000:MJ7 yrkande 11 delvis, 1999/2000:MJ9, 1999/2000:MJ10 yrkande 11 delvis, 1999/2000:MJ11 yrkande 5 delvis och 1999/2000:MJ232,
res. 55 (m, kd, c, fp)
61. beträffande *stöd till investeringar i jordbruksföretag*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:MJ1 yrkandena 5 och 6, 1999/2000:MJ8 yrkande 10, 1999/2000:MJ214 yrkande 3 och 1999/2000:MJ253 yrkande 2,
res. 56 (kd)
res. 57 (c)

62. beträffande *kompetensutveckling*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000: MJ11 yrkande 4 och
1999/2000: MJ212 yrkande 4,

res. 58 (m)

res. 59 (fp)

63. beträffande *åtgärder för att främja anpassning och utveckling
på landsbygden*

att riksdagen avslår motionerna 1999/2000: MJ2 och 1999/2000:
MJ213 yrkande 10,

res. 60 (fp)

64. beträffande *startstöd*

att riksdagen avslår motion 1999/2000: MJ8 yrkandena 8 och 9,

res. 61 (c)

65. beträffande *skrivelse 1999/2000:14*

att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

Stockholm den 25 november 1999

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Dan Ericsson

I beslutet har deltagit: Dan Ericsson (kd), Sinikka Bohlin (s), Göte Jonsson (m), Inge Carlsson (s), Kaj Larsson (s), Ingvar Eriksson (m), Alf Eriksson (s), Carl G Nilsson (m), Ingemar Josefsson (s), Kjell-Erik Karlsson (v), Caroline Hagström (kd), Catharina Elmsäter-Svärd (m), Gudrun Lindvall (mp), Eskil Erlandsson (c), Harald Nordlund (fp), Michael Hagberg (s) och Jonas Ringqvist (v).

1. Jordbruksverkets organisation (mom. 7)

Göte Jonsson, Ingvar Eriksson, Carl G Nilsson och Catharina Elmsäter-Svärd (alla m) anför:

Det är enligt vår mening olämpligt att Jordbruksverket i egenskap av kontrollmyndighet även bedriver affärsverksamhet som innebär att med hjälp av statliga subventioner konkurrera med bl.a. de veterinärer som verket är satt att övervaka. Mot den bakgrunden bör en översyn göras av Jordbruksverkets organisation i syfte att skilja myndighetsutövning från affärsverksamhet.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 7 bort ha följande lydelse:

7. beträffande *Jordbruksverkets organisation*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ531 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

2. Djurregistrets avgiftsfinansiering (mom. 8)

Dan Ericsson och Caroline Hagström (båda kd) anför:

Jordbrukarna bör inte belastas med kostnader för hållande av djurregister som är föranledda av EU-krav, såsom avgiften för djur databasen. Sådana avgifter bör i stället belasta statens budget. Avgiften bör tas bort varför vi på intäktssidan redovisar en minskning som motsvarar en budgeterad årskostnad om 18 500 000 kr. Regeringen bör utforma budgetförslag för budgetåret 2001 i enlighet med det anförda.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 8 bort ha följande lydelse:

8. beträffande *djurregistrets avgiftsfinansiering*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ257 yrkande 7 delvis som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

3. Utbetalningen av arealstöd (mom. 10)

Dan Ericsson (kd), Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Carl G Nilsson (m), Caroline Hagström (kd) och Catharina Elmsäter-Svärd (m) anför:

Vi är mycket kritiska till regeringens förslag att senarelägga utbetalningen av arealersättningarna. Åtgärden medför en försämring av jordbrukssektorns likviditet med mellan 20 och 40 miljoner kronor beroende på hur lång fördröjningen blir. För att göra skadan så liten som möjligt bör utbetalningen av arealersättningen ske den första arbetsdagen efter årsskiftet 1999/2000.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 10 bort ha följande lydelse:

10. beträffande *utbetalningen av arealstöd*

att riksdagen med anledning av motion 1999/2000: MJ212 yrkande 5 och med avslag på motion 1999/2000: MJ222 yrkandena 5 och 6 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

1999/2000: MJU2

4. Utbetalningen av arealstöd (mom. 10)

Eskil Erlandsson (c) anför:

Med hänsyn till det ansträngda läget för svenskt jordbruk är det enligt min mening helt oacceptabelt att förskjuta utbetalningarna av arealstödet. Varje månads försening innebär ett avbräck som omräknat i ränteinkomster motsvarar drygt 20 miljoner kronor. Utformningen av den statliga budgetprocessen gör det svårt att förändra regeringens förslag. En statlig lånegaranti bör därför införas för de jordbrukare som på grund av försenade utbetalningar får problem med likviditeten. Vidare bör compensation utgå för de uteblivna ränteinkomster som de jordbrukare som drabbas av förseningen kommer att kännas vid.

Mot bakgrund av det anförda anser jag att utskottets hemställan under 10 bort ha följande lydelse:

10. beträffande *utbetalningen av arealstöd*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000: MJ222 yrkandena 5 och 6 och med avslag på motion 1999/2000: MJ212 yrkande 6 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

5. Kartavgiften (mom. 11)

Dan Ericsson (kd), Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Carl G Nilsson (m), Caroline Hagström (kd) och Catharina Elmsäter-Svärd (m) anför:

Enligt vår mening är kartavgiften för de digitala kartor som används för att identifiera jordbruksmark att betrakta som en ansökningsavgift och får därför enligt EG-rätten inte tas ut av medlemsländerna. Vi anser det angeläget att lantbrukarna inom EU kan konkurrera på lika villkor, och de skall därför inte heller i övrigt belastas med kostnader för hållande av register föranledda av EU-krav. Sådana avgifter skall betalas av staten och inte av lantbruksföretagen. Kartavgiften bör därför avskaffas.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 11 bort ha följande lydelse:

11. beträffande *kartavgiften*
att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000: MJ205 och 1999/2000: MJ257 yrkande 7 delvis som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

6. Ersättning för skador till följd av dumpade kemiska stridsmedel m.m. (mom. 12)

1999/2000:MJU2

Göte Jonsson, Ingvar Eriksson, Carl G Nilsson och Catharina Elmsäter-Svärd (alla m) anför:

Vi anser att det bör ankomma på staten att hålla de fiskare skadeslösa som drabbas av skador på fiskefartyg och fiskeredskap till följd av dumpade kemiska stridsmedel och liknande produkter. Staten har dessutom ett övergripande och långsiktigt ansvar för skador och miljöfarligt avfall på havsbotten. Antalet sådana skador per år har hittills varit litet, varför ersättningarna inte torde medföra några betungande utgifter för staten. Den enskilde fiskaren drabbas däremot hårt. Det är därför nödvändigt att frågan om ersättning på grund av detta slags skador löses snarast.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 12 bort ha följande lydelse:

12. beträffande *ersättning för skador till följd av dumpade kemiska stridsmedel m.m.*

att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ780 och med avslag på motionerna 1999/2000:MJ404 och 1999/2000:MJ410 yrkande 4 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

7. Ersättning för skador till följd av dumpade kemiska stridsmedel m.m. (mom. 12)

Dan Ericsson och Caroline Hagström (båda kd) anför:

I mars 1995 antog Helsingforskommissionen (HELCOM) gemensamma riktlinjer för skyddsåtgärder när fiskare drabbas av skador på grund av senapsgas eller nervgas. Risker för skador ökar i takt med att de stridsmedel som innehåller sådana ämnen blir äldre och faller sönder. Eftersom beredskaperna för denna typ av olyckor är bristfälliga, har den drabbade fiskaren inte möjlighet att gå i land innan saneringsåtgärder inleds, vilket alltid medför inkomstbortfall. Ersättningssystemet fungerar således dåligt. Vid en frågestund våren 1999 uppmärksammades statsministern på detta förhållande. Han utfärdade då ett löfte att skyndsamt vidta åtgärder för att komma till rätta med problemet. Vi förutsätter att statsministern håller sitt löfte.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 12 bort ha följande lydelse:

12. beträffande *ersättning för skador till följd av dumpade kemiska stridsmedel m.m.*

att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ410 yrkande 4 och med avslag på motionerna 1999/2000:MJ404 och 1999/2000: MJ780 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

8. Resurser för exportfrämjande åtgärder (mom. 15)

1999/2000:MJU2

Dan Ericsson (kd), Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Carl G Nilsson (m), Caroline Hagström (kd), Catharina Elmsäter-Svärd (m) och Eskil Erlandsson (c) anför:

Sedan Sverige blev medlem i EU har vår livsmedelsexport ökat. Ännu finns dock stora outnyttjade resurser på området. De medel som regeringen föreslår för exportfrämjande åtgärder är emellertid mycket mindre än vad som avsätts i våra grannländer Danmark och Finland. Totalt arbetar ca 400 000 personer inom svensk livsmedelssektor, varav ca 150 000 är sysselsatta inom jordbruk och livsmedelsindustri. För att sysselsättningen inom sektorn skall kunna bibehållas och på sikt öka måste regeringen, tillsammans med exportfrämjande organisationer och branschorganisationer, genom ytterligare satsningar på olika exportfrämjande åtgärder, öka Sveriges konkurrenskraft. Detta kan ske genom omfördelning av medel inom befintlig ram.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 15 bort ha följande lydelse:

15. beträffande *resurser för exportfrämjande åtgärder*
att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000:MJ212 yrkande 7 och 1999/2000:N299 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

9. Särkostnader för djursjukvård inom veterinärutbildningen (mom. 17)

Dan Ericsson (kd), Caroline Hagström (kd) och Harald Nordlund (fp) anför:

Genom att utöver anslagen för grundutbildning tillföras särskilda statliga medel kompenseras landstingen för de merkostnader den kliniska utbildningen av bl.a. läkare och tandläkare medför. Så är emellertid inte fallet för motsvarande utbildning av veterinärer vid SLU. För perioden 1996–1998 uppgick dessa kostnader till ca 15 miljoner kronor per år eller 25 % av djursjukvårdens omslutning vid SLU. Särkostnaden, som i realiteten kan anses som ”underskott i djursjukvården”, har hittills täckts genom ianspråktagande av de statsanslag som egentligen är avsedda för forskning och forskarutbildning. Härigenom har dessa verksamheter fått stå tillbaka, vilket har medfört negativa effekter på såväl grundforskning, tillämpad forskning som utbildning av forskare. Vi anser att en utredning bör tillsättas för att undersöka om inte särkostnaden för den djursjukvård som bedrivs inom veterinärutbildningen bör täckas genom ett särskilt statligt anslag.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 17 bort ha följande lydelse:

17. beträffande *särkostnader för djursjukvård inom veterinärutbildningen*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ607 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

10. Internationella skogsfrågor m.m. (mom. 20)

1999/2000:MJU2

Göte Jonsson, Ingvar Eriksson, Carl G Nilsson och Catharina Elmsäter-Svärd (alla m) anför:

Det är ett statligt ansvar att inom EU och i andra internationella sammanhang främja den svenska skogsbruksmodellen, baserad på dokumenterad uthållighet och likställda mål för produktion och miljö. För att svenska intressen vid förhandlingar om internationella överenskommelser som berör skogsbruk eller handel med skogs- och skogsindustriprodukter skall kunna företrädas på ett kraftfullt sätt bör tillräckliga resurser avsättas för internationell bevakning inom skogsnäringen. Regeringen bör även verka aktivt för att klimatkonventionen inte får en sådan utformning att den missgynnar det svenska skogsbruket.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 20 bort ha följande lydelse:

20. beträffande *internationella skogsfrågor m.m.*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ306 yrkande 8 och med avslag på motion 1999/2000:MJ302 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

11. Internationella skogsfrågor m.m. (mom. 20)

Harald Nordlund (fp) anför:

I internationella skogsfrågor måste Sverige visa upp en mer enad front gentemot omvärlden. För att stärka Sveriges medverkan i de internationella diskussionerna på det skogliga området bör ett internationellt skogligt sekretariat inrättas. Sekretariatet bör ledas av en skogsambassadör.

Mot bakgrund av det anförda anser jag att utskottets hemställan under 20 bort ha följande lydelse:

20. beträffande *internationella skogsfrågor m.m.*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ302 och med avslag på motion 1999/2000:MJ306 yrkande 8 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

12. Inriktningen av svensk jordbrukspolitik (mom. 21)

Kjell-Erik Karlsson och Jonas Ringqvist (båda v) anför:

Enligt vår mening är det av stor betydelse att ett jordbruk kan bibehållas i hela landet för att bevara den resurs som den odlade jorden är. På sikt kommer vi att behöva all jordbruksmark för att föda jordens växande befolkning. I dag används jordbruksmark för bebyggelse och det är svårt att återta mark som bebyggt och återigen odla livsmedel på den. Jordbruksmark används också alltmer för annan produktion än livsmedel. Att då gödsla den marken med slam eller andra gödselmedel med alltför stort innehåll av tungmetaller kan omöjliggöra en senare livsmedelsproduktion. En målsättning för jord-

brukspolitiken skall vara att ingen jordbruksmark skall tas ur produktion på ett sätt som försvårar möjligheten att återta den i livsmedelsproduktion.

1999/2000:MJU2

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 21 bort ha följande lydelse:

21. beträffande *inriktningen av svensk jordbrukspolitik*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000: MJ213 yrkande 11 och med avslag på motionerna 1999/2000: MJ213 yrkandena 7 och 12, 1999/2000: MJ216 yrkande 1, 1999/2000: MJ222 yrkande 1, 1999/2000: MJ257 yrkande 1, 1999/2000: U512 yrkande 7 och 1999/2000: So226 yrkande 13 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

13. Inriktningen av svensk jordbrukspolitik (mom. 21)

Dan Ericsson och Caroline Hagström (båda kd) anför:

Det finns stora brister i dagens svenska jordbrukspolitik. Regeringens ensidiga strävan mot en avreglering av europeiskt jordbruk och avsikt att låta marknaden helt avgöra var i världen livsmedel kan produceras billigast kommer att leda till ett radikalt förändrat kulturlandskap i Norden. Det kan på lång sikt inte vara försvarbart att med en lågprispolitik framtvinga att åkermark tas ur drift. Vi anser att inriktningen av svensk jordbrukspolitik skall vara att skapa möjligheter för jordbruksdrift i hela landet och med fullt utnyttjande av tillgänglig åkermark. Jordbruket är centralt för sysselsättningen på landsbygden och inom livsmedelssektorn i övrigt. Regeringens linje att verka för en snabb och radikal reformering av CAP är felaktig och skulle, om den genomfördes, innebära att stora delar av åkermarken avvecklades, vilket i sin tur skulle medföra att tusentals arbetstillfällen försvann från denna sektor. Detta kommer i sin tur att leda till avfolkning av landsbygden och därmed försämrade möjligheter till utkomst från en rad binärningar som är beroende av jordbruket som primärproduktion. Detta är en utveckling som går i direkt felaktig riktning i relation till deisen om att Hela Sverige ska leva.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 21 bort ha följande lydelse:

21. beträffande *inriktningen av svensk jordbrukspolitik*
att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000: MJ216 yrkande 1 och 1999/2000: MJ257 yrkande 1 och med avslag på motionerna 1999/2000: MJ213 yrkandena 7, 11 och 12, 1999/2000: MJ222 yrkande 1, 1999/2000: U512 yrkande 7 och 1999/2000: So226 yrkande 13 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

14. Inriktningen av svensk jordbrukspolitik (mom. 21)

Eskil Erlandsson (c) anför:

Lantbruket är drivkraften för den svenska landsbygden. Därför är det nödvändigt att Sveriges lantbrukare ges politiska förutsättningar att utvecklas

som företagare. Enligt min mening har regeringen dessutom visat ointresse för att ta till vara den potential till ersättning för jordbrukets insatser som Sverige förhandlat sig till. Regeringen bär även det yttersta ansvaret för alla de inhemska regler som försvårar hanteringen av ersättningar från EU på jordbruksområdet. Regeringen bör utforma en jordbrukspolitik med utgångspunkt i de i motionerna MJ222 yrkande 1 och U512 yrkande 7 redovisade synpunkterna.

Mot bakgrund av det anförda anser jag att utskottets hemställan under 21 bort ha följande lydelse:

21. beträffande *inriktningen av svensk jordbrukspolitik*
att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000:MJ222 yrkande 1 och 1999/2000:U512 yrkande 7 och med avslag på motionerna 1999/2000:MJ213 yrkandena 7, 11 och 12, 1999/2000:MJ216 yrkande 1, 1999/2000:MJ257 yrkande 1 och 1999/2000:So226 yrkande 13 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

15. Bekämpningsmedel (mom. 22)

Kjell-Erik Karlsson (v), Gudrun Lindvall (mp) och Jonas Ringqvist (v) anför:

En negativ utveckling i jordbruket är den ökande användningen av bekämpningsmedel. Antalet sålda doser av bekämpningsmedel har ökat med 30 % mellan åren 1990 och 1997. Ökningen kan delvis förklaras av den förändrade strukturen på jordbruket. Gårdarna har blivit större, spannmålsarealen har ökat och vallarealen har minskat. Detta beror till stor del på EG:s bidragssystem som påskyndar denna strukturomvandling av jordbruket och som dessutom ställer krav på en viss andel träda som oftast bryts med hjälp av bekämpningsmedel. Undersökningar av grundvatten och ytvatten visar att vattnet på många håll innehåller glyfosat (det aktiva ämnet i bekämpningsmedlet RoundUp). Detta trots att tillverkarna av glyfosat hävdar att det är biologiskt nedbrytbart. Användningen av bekämpningsmedel i jordbruket är en tickande bomb som kan få allvarliga konsekvenser dels på miljön, dels på människors hälsa. Erfarenheterna från den snabbt ökande ekologiska odlingen visar att biologiska och mekaniska åtgärder för att begränsa ogräs och angrepp av skadeinsekter kan ersätta kemiska bekämpningsmedel. Ett jordbruk utan kemiska bekämpningsmedel är fullt möjligt. För att nå miljömålen räcker det inte med att det ekologiska jordbruket ökar. Det krävs också en miljöanpassning av det konventionella jordbruket som under överskådlig tid kommer att vara det dominerande. Med en fortsatt utveckling av mekaniska och biologiska metoder för bekämpning av ogräs och skadeinsekter skulle dessa metoder kunna spela en allt större roll även inom det konventionella jordbruket. På sikt vore en avveckling av användningen av kemiska bekämpningsmedel fullt möjlig. En satsning på en avveckling av kemiska bekämpningsmedel skulle också vara ett sätt att stärka det svenska jordbrukets konkurrenskraft på en alltmer miljömedveten marknad. För att samordna de olika insatser som krävs bör en avvecklingsplan för användning av kemiska bekämpningsmedel i det svenska jordbruket tas fram.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 22 bort ha följande lydelse:

22. beträffande *bekämpningsmedel*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000: MJ213 yrkande 6 och med avslag på motion 1999/2000: MJ213 yrkande 5 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

1999/2000: MJU2

16. Lika konkurrensvillkor (mom. 24)

Dan Ericsson (kd), Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Carl G Nilsson (m), Caroline Hagström (kd), Catharina Elmsäter-Svärd (m), Eskil Erlandsson (c) och Harald Nordlund (fp) anför:

Det svenska jordbruket förbereddes på det kommande svenska EU-medlemskapet genom sänkta kostnader, priser och stöd. Grundtanken var att svenskt jordbruk skulle vara konkurrenskraftigt redan vid inträdet i EU. I dag kan det konstateras att det svenska jordbruket enbart delvis klarat av det nya läget. I och med EU-medlemskapet har konkurrensen ökat. Handeln på EU-marknaden är fri och de svenska livsmedelsföretagen utsätts för en allt hårdare konkurrens från företag i andra EU-länder och från företag utanför EU genom minskade tullar och minskning av andra barriärer, vilket ökar världshandeln. Friare handel ställer givetvis fokus på villkoren i olika länder. Enligt vår mening finns basen för livsmedelsindustrins framtida utveckling i jordbruket. För närvarande belastas den svenska primärproduktionen av skatter och avgifter som inte finns i våra konkurrentländer. Det innebär att Sverige inte kan ha skatter och avgifter på jordbruket som skiljer sig alltför mycket från konkurrentländernas. Den höga beskattningen av svenskt jordbruk innebär en försämrad lönsamhet i produktionen och en minskad framtidstro i de enskilda jordbruksföretagen. Åtgärder behöver genomföras nu för att svenskt jordbruk och svensk livsmedelsnäring skall ges möjlighet att konkurrera på lika villkor. Jordbruket bör snarast jämföras med övriga företag i Sverige när det gäller energiskatt (el- och eldningsolja). Regeringen måste också omgående presentera förslag vad gäller dieselbeskattningen och avgiften på handelsgödsel, som innebär ökad konkurrensneutralitet med omvärlden.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 24 bort ha följande lydelse:

24. beträffande *lika konkurrensvillkor*
att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000: MJ202, 1999/2000: MJ218 yrkande 1 och 1999/2000: MJ222 yrkande 3 samt med avslag på motion 1999/2000: MJ213 yrkande 9 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

17. Vissa konsekvensutredningar m.m. (mom. 27)

Dan Ericsson och Caroline Hagström (båda kd) anför:

Jord- och skogsbruket är en förutsättning för en levande landsbygd och tu-sentals arbetstillfällen i livsmedels- och skogsindustri. För att få en helhets-bild av jordbrukets betydelse borde en särskild konsekvensanalys genomfö-ras. Denna skulle belysa jordbrukets betydelse för sysselsättning, försörj-ningsberedskap, bevarandet av det öppna landskapet, boende och service på landsbygden etc. Regeringen bör snarast återkomma till riksdagen med en sådan konsekvensanalys att ha som underlag för det fortsatta beslutsfattan-det.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 27 bort ha följande lydelse:

27. beträffande *vissa konsekvensutredningar m.m.*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ257 yrkande 2
och med avslag på motion 1999/2000:MJ216 yrkandena 3 och 4 som
sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

18. Jordbrukets miljöeffekter och miljökostnader (mom. 28)

Harald Nordlund (fp) anför:

Eftersom själva syftet med jordbruket är att maximera jordens förmåga att ge så stor avkastning som möjligt har jordbruket en stor inverkan på miljön, både i positiv och negativ bemärkelse. Enligt min mening bör en utredning tillsättas för att med utgångspunkt i EU:s miljömål se över vilka miljöeffek-ter och miljökostnader som kan kopplas till jordbruket.

Mot bakgrund av det anförda anser jag att utskottets hemställan under 28 bort ha följande lydelse:

28. beträffande *jordbrukets miljöeffekter och miljökostnader*
att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000:MJ11 yrkande
2 och 1999/2000:MJ252 yrkande 10 som sin mening ger regeringen
till känna vad ovan anförts,

19. Vissa trädesregler (mom. 29)

Göte Jonsson, Ingvar Eriksson, Carl G Nilsson och Catharina Elmsäter-Svärd (alla m) anför:

Enligt gällande huvudregel för träda skall marken i normalfallet vara be-vuxen. I vissa fall är det emellertid en fördel från miljösynpunkt att tillåta avsteg från denna huvudregel. Mindre totalbekämpningsmedel kommer till användning om möjligheten till mekanisk bekämpning förbättras. Vi anser att regeringen bör låta utreda om det är möjligt att medge s.k. svart träda i de områden som är lämpliga härför och som därmed kan bidra till ökade miljö-vinster. Vidare bör reglerna utformas så att trädan, både vid mekanisk och kemisk ogräsbekämpning, kan börja brukas redan från den 1 juni i stället för, enligt gällande regler, den 1 juli. I dag är konventionell träda utan kemiska hjälpmedel omöjlig under flertalet år på grund av för kort tid för ogräsbe-kämpning.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 29 bort ha följande lydelse:

29. *beträffande vissa träderegler*
att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000: MJ217 och 1999/2000: MJ231 och med avslag på motion 1999/2000: MJ204 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

20. Vissa träderegler (mom. 29)

Gudrun Lindvall (mp) anför:

Enligt min mening orsakar nu gällande träderegler vissa problem. Exempelvis är det inte tillåtet för brukaren att köra ut på trädad mark före den 1 juli. Syftet med denna bestämmelse är att förhindra fusk. Vissa ogräs kan dock inte bekämpas mekaniskt så sent som den 1 juli. Man tvingas att i stället tillgripa totalutrottningsmedel vilket givetvis är otillfredsställande. Enligt uppgift har användningen av glyfosatpreparat i Sverige ökat med 40 % mellan åren 1997 och 1998. Dessa preparat bryts inte ner, som i varmare jordar, utan förorenar omgivningen. Det finns därför särskild anledning att ändra trädereglerna i Sverige. Sverige bör därför hos kommissionen begära undantag från trädereglerna för att möjliggöra mekanisk bekämpning under försommaren.

Mot bakgrund av det anförda anser jag att utskottets hemställan under 29 bort ha följande lydelse:

29. *beträffande vissa träderegler*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000: MJ204 och med avslag på motionerna 1999/2000: MJ217 och 1999/2000: MJ231 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

21. Skördeskadeskydd (mom. 30)

Dan Ericsson och Caroline Hagström (båda kd) anför:

För många lantbruksföretag har de två senaste årens väderlek inneburit dels stora svårigheter att bärga skörden, dels avsevärt sämre ekonomiskt utbyte av den skörd som kunnat bärgas. Nu uppkommer frågan om det är de enskilda företagen som skall bära de förluster som uppkommer på grund av väderrelaterade katastrofsituationer. Trots att EG:s regler medger detta slag av nationella katastrofinsatser blev regeringens arbete med att undersöka förutsättningarna för ersättning för de skördeskador som uppstod år 1998 resultatlöst. Vi anser att det nu finns anledning att närmare utreda förutsättningarna för skördeskadeskydd, genom försäkringar eller på annat sätt.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 30 bort ha följande lydelse:

30. *beträffande skördeskadeskydd*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000: MJ257 yrkande 10 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

Gudrun Lindvall (mp) anför:

Det är viktigt för Sverige att förändringen av EU:s jordbrukspolitik sker på ett sådant sätt att det blir möjligt att även i framtiden bedriva jordbruk i hela landet. För att jordbruket skall bli ekologiskt hållbart måste dagens konventionella jordbruk ersättas med ekologiska brukningsmetoder. För att minska transporter och öka sysselsättningen skall produkterna förädlas så nära brukarna som möjligt. Sverige bör vidare inom EU prioritera arbetet med att förändra den gemensamma jordbrukspolitiken så att stöd endast ges till ett ekologiskt hållbart, småskaligt och djurvänligt jordbruk. Vidare skall Sverige prioritera frågan om att den gemensamma jordbrukspolitiken förändras så att den i hög grad flyttas till nationell nivå. Som en prioriterad fråga bör Sverige inom EU även driva att EU:s jordbrukspolitik måste reformeras på ett sådant sätt att den garanterar att östlänernas jordbruk inte diskrimineras i något avseende.

Mot bakgrund av det anförda anser jag att utskottets hemställan under 33 bort ha följande lydelse:

33. beträffande *den gemensamma jordbrukspolitiken* att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000:N388 yrkande 18 och 1999/2000:U513 yrkandena 14, 15 och 28 samt med avslag på motionerna 1999/2000:U513 yrkandena 1 och 3, 1999/2000:U513 yrkande 2, 1999/2000:U513 yrkandena 1 och 13, 1999/2000:U513 yrkandena 1 och 9 samt 1999/2000:U505 yrkandena 18 och 19 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

23. Den gemensamma jordbrukspolitiken (mom. 33)

Harald Nordlund (fp) anför:

Den viktigaste uppgiften för EU inom den närmaste tiden är att östutvidgningen fortsätter. För att en utvidgning skall kunna bli möjlig behöver den gemensamma jordbrukspolitiken reformeras. Härigenom kan EU ge tydliga signaler till de kommande medlemsländerna och undvika obalans och snedvridande effekter av konkurrensen på deras marknader. Många länder i Öst- och Centraleuropa är viktiga jordbruksproducenter med ett jordbruk som är eller kan bli konkurrenskraftigt.

Den gemensamma jordbrukspolitiken (CAP) har inte tagit tillräcklig hänsyn till miljön. En felaktig användning av växtnäring och bekämpningsmedel har skapat problem. Formella miljömål för jordbruket saknas men däremot omfattas jordbruket av EU:s allmänna miljömål. Det är olyckligt att några separata miljömål inte arbetats fram från kommissionen. CAP:s åtgärder för att minimera jordbrukets miljöbelastning är otillräckliga. Därför bör Sverige i EU verka för att separata miljömål för jordbruket skapas.

När det gäller alkoholens konsekvenser fortsätter EU att blunda för folkhälsan trots att folkhälsoaspekten numera skall genomsyra utformningen och

genomförandet av all gemenskapspolitik. EU måste börja betrakta alkoholen som en hälsofråga och inte som ett jordbruksproblem.

1999/2000:MJU2

Mot bakgrund av det anförda anser jag att utskottets hemställan under 33 bort ha följande lydelse:

33. beträffande *den gemensamma jordbrukspolitiken*
att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000: MJ11 yrkandena 1 och 3, 1999/2000: MJ252 yrkandena 1 och 9 samt 1999/2000: U505 yrkandena 18 och 19 samt med avslag på motionerna 1999/2000: MJ213 yrkandena 1 och 13, 1999/2000: MJ216 yrkande 2, 1999/2000: MJ238, 1999/2000: N388 yrkande 18 och 1999/2000: U513 yrkandena 14, 15 och 28 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

24. Reglerna för arealstöd (mom. 34)

Göte Jonsson, Ingvar Eriksson, Carl G Nilsson och Catharina Elmsäter-Svärd (alla m) anför:

Enligt vår mening behöver reglerna för arealersättning inom EU kompletteras. Enligt reglerna kan mark endast räknas som uttagen om den är minst 20 meter bred. Detta borde ändras för att möjliggöra mindre s.k. beträdor som allmänheten kan använda bl.a. till rekreation.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 34 bort ha följande lydelse:

34. beträffande *reglerna för arealstöd*
att riksdagen med anledning av 1999/2000: MJ206 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

25. Ett gynnande system för ekologisk odling (mom. 35)

Dan Ericsson och Caroline Hagström (båda kd) anför:

Vi anser att regelsystemet som skall gynna ekologisk odling behöver förenklas. I dag används inom EU ett system med positivlistor, dvs. det som inte finns upptaget på listan är i princip inte tillåtet. Att få nya produkter godkända för det ekologiska jordbruket kan ta tid, i de flesta fall minst ett år. Reglerna om positivlistor måste bytas ut mot principiella regler för vad som är tillåtet.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 35 bort ha följande lydelse:

35. beträffande *ett gynnande system för ekologisk odling*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000: MJ257 yrkande 14 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

Gudrun Lindvall (mp) anför:

Efterfrågan på ekologiska produkter har aldrig varit större än i dag och marknaden växer hela tiden. Sedan år 1994 har marknaden mer än tredubbats i landet. I dag är ca 3 300 lantbrukare anslutna till KRAV och antalet produkter är ca 2 800. Eftersom det svenska lantbruket inte ställer om i takt med den ökande efterfrågan på ekologiska produkter tillgodoses behovet genom ökad import från bl.a. Danmark. Där har utvecklingen när det gäller den ekologiska produktionen gått väldigt fort. Som ett första steg satsade man för några år sedan 100 miljoner danska kronor på forskning om ekologiskt lantbruk. I dag gör man sig beredd att inleda steg två – Aktionsplan II för ekologi i utveckling – som innebär en ytterligare satsning med ca 500 miljoner danska kronor på forskning. Därtill kommer insatser för marknadsföring och s.k. ekostöd, totalt 2,2 miljarder danska kronor under de kommande fem åren. Tanken är att Danmark skall exportera ekoprodukter till de stora marknaderna i Tyskland, England och Sverige. Utvecklingen när det gäller den ekologiska produktionen i Danmark kan givetvis få konsekvenser för det svenska jordbruket. Även i Sverige måste ytterligare och förstärkta insatser göras för att utveckla det ekologiska lantbruket. I dag är forskningsanslagen mycket blygsamma i jämförelse med forskningssatsningarna på det konventionella jordbruket. Danmark satsar stort på marknadsföring av ekologiska produkter. Som jämförelse kan nämnas att Sverige år 1997 satsade 2 miljoner kronor medan Danmark satsade 46 miljoner danska kronor på marknadsföring av ekoprodukter.

För att det svenska lantbruket skall få de konkurrensfördelar som en omställning till ett ekologiskt lantbruk kan ge måste satsningarna komma nu. Det räcker inte med de i och för sig lovvärda målen för det ekologiska lantbruket. Det gäller att satsa rejält på forskning, marknadsföring m.m. Det räcker inte längre att hävda att det svenska konventionella lantbruket är lite mindre konventionellt än på andra håll. Varje land försöker visa att de egna produkterna smakar bäst och är framställda på det bästa sättet. Sverige måste liksom andra länder ta fram en nationell aktionsplan för utvecklingen av det ekologiska lantbruket.

Mot bakgrund av det anförda anser jag att utskottets hemställan under 36 bort ha följande lydelse:

36. beträffande *ekologisk produktion*

att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ241 och med avslag på motionerna 1999/2000:MJ213 yrkandena 2–4 och 1999/2000:U514 yrkande 8 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

27. Utarbetandet av landsbygdsprogrammet (mom. 37)

Dan Ericsson och Caroline Hagström (båda kd) anför:

Enligt vår mening bör riksdagen få ett större inflytande vid utformningen av program för utvecklingen av landsbygden. För närvarande vet parlamentari-

kerna inte vad det slutliga programmet i stora stycken kommer att innehålla och än mindre hur regelverket, som tidigare starkt kritiserats, kommer att se ut. Detta är otillfredsställande varför en ny ordning bör prövas i framtiden. För de enskilda lantbrukarna som skall tillgodogöra sig landsbygdsprogrammet innebär tidsförseeningarna väldiga problem. I fortsättningen krävs det en tidsmässigt bättre framförhållning vid utformandet av landsbygdsutvecklingen.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 37 bort ha följande lydelse:

37. beträffande *utarbetandet av landsbygdsprogrammet*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ7 yrkandena 1 och 2 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

28. Landsbygdsprogrammets regelverk m.m. (mom. 38)

Dan Ericsson (kd), Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Carl G Nilsson (m), Caroline Hagström (kd), Catharina Elmsäter-Svärd (m) och Eskil Erlandsson (c) anför:

Enligt vår mening bör administrationen av landsbygdsutvecklingsprogrammet förenklas. Programmen måste vara skrivna på ett sådant sätt att de garanterar att avsatta medel utnyttjas fullt ut och att det byråkratiska krånglet som finns både för myndigheter och företag minskar. Strävan bör vara att minska antalet områden och ersättningsformer för att skapa en större flexibilitet när det gäller möjligheterna att utnyttja de anslagna medlen.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 38 bort ha följande lydelse:

38. beträffande *landsbygdsprogrammets regelverk m.m.*
att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000:MJ7 yrkande 16, 1999/2000:MJ8 yrkandena 1 och 7, 1999/2000:MJ10 yrkande 3 och 1999/2000:MJ212 yrkande 6 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

29. Landsbygdsprogrammets inriktning (mom. 39)

Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Carl G Nilsson (m), Catharina Elmsäter-Svärd (m) och Eskil Erlandsson (c) anför:

Enligt vår mening fick Sverige, när det gäller det nya landsbygdsprogrammet, en mycket dålig tilldelning av EG-resurser. Konsekvensen kan bli att ambitionen i det svenska miljöprogrammet för jordbruket måste dras ner. Det finns anledning att konstruktivt verka för att hitta lösningar som innebär att eventuella skador minimeras. Vidare anser vi att grunden för en livskraftig landsbygd alltid är ett lönsamt och konkurrenskraftigt jordbruk. Basen i det svenska jordbruket är den konventionella produktionen i ett såväl produktions- som miljöperspektiv. Det konventionella jordbrukets konkurrenskraft på den alltmer globaliserade livsmedelsmarknaden är avgörande för en positiv utveckling av den svenska landsbygden.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 39 bort ha följande lydelse:

39. beträffande *landsbygdsprogrammets inriktning*
att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000:MJ10 yrkande 4 och 1999/2000:MJ222 yrkande 4 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

30. En sammanhållen svensk hästnäringsspolitik m.m. (mom. 40)

Dan Ericsson (kd), Caroline Hagström (kd) och Eskil Erlandsson (c) anför:

Enligt vår mening bör hästen integreras i den nya landsbygdsförordningen. För att detta skall kunna genomföras fordras en sammanhållen svensk politik för utvecklingen av hästnäringen. I arbetet med en sådan politik bör man bl.a. uppmärksamma den svenska halvblodsaveln och möjligheterna att införa s.k. uppfödarpremier.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 40 bort ha följande lydelse:

40. beträffande *en sammanhållen svensk hästnäringsspolitik m.m.*
att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000:MJ8 yrkandena 14 och 16, 1999/2000:MJ201, 1999/2000:MJ228, 1999/2000:MJ233 yrkandena 2–4, 1999/2000:MJ237 och 1999/2000:MJ244 yrkandena 1, 2 och 4 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

31. Kostnadsram för ett nytt landsbygdsprogram (mom. 41)

Göte Jonsson, Ingvar Eriksson, Carl G Nilsson och Catharina Elmsäter-Svärd (alla m) anför:

Enligt vår mening är det angeläget att Sverige utnyttjar hela det framförhandlade miljöstödet till det svenska jordbruket och att regeringen verkligen ställer de medel till förfogande som avsätts för miljöersättningar i jordbruket. Mot bakgrund av den minskade budgetramen för landsbygdsprogrammet anser vi vidare att det är av stor vikt att den årliga indexuppräknningen utgår från totalbeloppet 3 500 miljoner kronor.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 41 bort ha följande lydelse:

41. beträffande *kostnadsram för ett nytt landsbygdsprogram*
att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000:MJ10 yrkande 1, 1999/2000:MJ203, 1999/2000:MJ208 yrkande 2 och 1999/2000: MJ218 yrkande 3 samt med avslag på motionerna 1999/2000:MJ7 yrkandena 3, 4 och 6, 1999/2000:MJ8 yrkande 6 och 1999/2000: MJ257 yrkande 5 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

32. Kostnadsram för ett nytt landsbygdsprogram (mom. 41)

1999/2000:MJU2

Dan Ericsson och Caroline Hagström (båda kd) anför:

Enligt vår mening skall kostnadsramarna för EG-medfinansierade anslag långsiktigt ligga på en nivå som innebär att Sverige fullt ut använder de EG-anslag som är möjliga. Sverige och svenskt lantbruk måste tillförsäkras hela den budgetram som EU medgivit. Regelsystemet och tillämpningen måste utvecklas så att dessa inte upplevs som ett hinder utan som möjligheter. Att tillgodogöra sig indexeringsmedel så att programbudgeten årligen kan utökas måste givetvis också gälla den svenska medfinansieringen och den nationella finansieringen. Regeringen bör i samband med vårbudgeten återkomma med förslag för att stärka landsbygdsutvecklingsprogrammet.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 41 bort ha följande lydelse:

41. beträffande *kostnadsram för ett nytt landsbygdsprogram*
att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000: MJ7 yrkandena 3, 4 och 6 samt 1999/2000: MJ257 yrkande 5 och med avslag på motionerna 1999/2000: MJ8 yrkande 6, 1999/2000: MJ10 yrkande 1, 1999/2000: MJ203, 1999/2000: MJ208 yrkande 2 och 1999/2000: MJ218 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

33. Kostnadsram för ett nytt landsbygdsprogram (mom. 41)

Eskil Erlandsson (c) anför:

Modulering som ett sätt att omfördela medel från en del av jordbruket till en annan bör avvisas. En sådan åtgärd, som t.ex. skulle innebära att medel omfördelas från arealersättning till landsbygdsåtgärder, innebär knappast att det svenska jordbrukets konkurrenskraft i förhållande till våra grannländer förbättras.

Mot bakgrund av det anförda anser jag att utskottets hemställan under 41 bort ha följande lydelse:

41. beträffande *kostnadsram för ett nytt landsbygdsprogram*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000: MJ8 yrkande 6 och med avslag på motionerna 1999/2000: MJ10 yrkande 1, 1999/2000: MJ203, 1999/2000: MJ208 yrkande 2, 1999/2000: MJ218 yrkande 3, 1999/2000: MJ7 yrkandena 3, 4 och 6 och 1999/2000: MJ257 yrkande 5 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

34. Stödet till norra Sverige (mom. 42)

Dan Ericsson och Caroline Hagström (båda kd) anför:

Intransportstödet med flera för Norrland viktiga särskilda ersättningar är betingade av regionens geografiska och klimatiska förutsättningar. Enligt vår mening finns det ett stort behov av höjd intransportersättning för jordbruket i

norra Sverige där kött och ägg också ingår i underlaget. En sådan höjning skulle sannolikt leda till ökad stabilitet, framtidstro och därmed en ökad investeringsvilja bland lantbrukarna i området. Samtidigt bör ersättningarna förstärkas inom ramen för landsbygdsutvecklingsprogrammet.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 42 bort ha följande lydelse:

42. *beträffande stödet till norra Sverige*
att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000:MJ5 yrkandena 1 och 3, 1999/2000:MJ7 yrkande 12 och 1999/2000:MJ235 yrkande 1 samt med avslag på motionerna 1999/2000:MJ8 yrkande 11 och 1999/2000:MJ246 yrkande 3 delvis som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

35. Stödet till norra Sverige (mom. 42)

Eskil Erlandsson (c) anför:

Den nationella ersättningen till norra Sverige måste räknas upp för att täcka näringens faktiska merkostnader. Intransportersättningen i norra Sverige måste höjas. Detta skulle leda till ökad stabilitet, framtidstro och därmed en ökad investeringsvilja. Jordbrukets struktur i norra Sverige samt områdets stora avstånd gör att kostnaderna för insamling av mjölk, kött och ägg är betydligt högre än på andra håll i landet. Vidare måste åtgärder vidtas för att upprätthålla lönsamheten i svinproduktionen.

Mot bakgrund av det anförda anser jag att utskottets hemställan under 42 bort ha följande lydelse:

42. *beträffande stödet till norra Sverige*
att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000:MJ8 yrkande 11 och 1999/2000:MJ246 yrkande 3 delvis samt med avslag på motionerna 1999/2000:MJ5 yrkandena 1 och 3, 1999/2000:MJ7 yrkande 12 och 1999/2000:MJ235 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

36. Merkostnader för kadaverinsamling (mom. 43)

Dan Ericsson (kd), Caroline Hagström (kd) och Eskil Erlandsson (c) anför:

Enligt vår mening bör kostnaderna för kadaverinsamlingarna ingå i underlaget för merkostnaderna i norra Sverige. Kadaverinsamlingen har medfört att jordbruket i norra Sverige drabbats av högre kostnader än i södra delarna av landet.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 43 bort ha följande lydelse:

43. *beträffande merkostnader för kadaverinsamling*
att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000:MJ5 yrkande 2, 1999/2000:MJ235 yrkande 2 och 1999/2000:MJ246 yrkande 3 delvis som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

Dan Ericsson och Caroline Hagström (båda kd) anför:

Enligt vår mening behövs en beredskap för nya miljöprograminsatser under programperioden. Framför allt behövs en beredskap för odling av grödor som kan anses ligga utanför huvudfåran. En särskild pott bör därför finnas som möjliggör särskilda insatser under programtiden.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 45 bort ha följande lydelse:

45. *beträffande åtgärder för ett ekologiskt hållbart jordbruk*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ7 yrkande 15 och med avslag på motionerna 1999/2000:MJ1 yrkande 1, 1999/2000:MJ213 yrkande 8 och 1999/2000:MJ218 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

38. Införandet av de nya miljöersättningarna (mom. 46)

Göte Jonsson, Ingvar Eriksson, Carl G Nilsson och Catharina Elmsäter-Svärd (alla m) anför:

Enligt vår mening måste nyanslutning när det gäller ängs- och hagmarker kunna göras redan år 2000. Redan godkända marker skall kvarstå med ersättning även om länsstyrelserna inte hunnit med den särskilda prövningen enligt det nya systemet.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 46 bort ha följande lydelse:

46. *beträffande införandet av de nya miljöersättningarna*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ10 yrkande 8 delvis och med avslag på motionerna 1999/2000:MJ8 yrkande 2 och 1999/2000:MJ211 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

39. Införandet av de nya miljöersättningarna (mom. 46)

Eskil Erlandsson (c) anför:

Miljöprogrammet skall vara öppet i sin helhet år 2000. Regeringen bör verka för ett undantag i regelverket så att de lantbrukare som går in i olika miljöprogram år 2000 gör det på ettårsbasis. Detta är fullt möjligt eftersom Sverige fått rätt att förlänga nuvarande program med ytterligare ett år. Stängs programmet skulle det riskera att utestänga jordbrukare som vill gå in i programmet. Vidare bör gällande miljöstöd till fäbodbeta hållas öppet för avslutning under år 2000.

Mot bakgrund av det anförda anser jag att utskottets hemställan under 46 bort ha följande lydelse:

46. *beträffande införandet av de nya miljöersättningarna*

att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000:MJ8 yrkande 2 och 1999/2000:MJ211 yrkande 2 samt med avslag på motion 1999/2000:MJ10 yrkande 8 delvis som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

1999/2000:MJU2

40. Bevarande av biologisk mångfald och kulturmiljövärden i odlingslandskapet (mom. 47)

Göte Jonsson, Ingvar Eriksson, Carl G Nilsson och Catharina Elmsäter-Svärd (alla m) anför:

Medel som riktas till ängs- och hagmarker ger en radikalt ökad biologisk effekt på grund av dessa markers artrikedom. Uteblivna ersättningar hotar å andra sidan dessa värden. Flexibla lösningar är därför nödvändiga och bedömningar måste göras utifrån områdenas speciella värden. Anslagsnivån bör anpassas så att ytterligare värdefulla områden kan bevaras.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 47 bort ha följande lydelse:

47. beträffande *bevarande av biologisk mångfald och kulturmiljövärden i odlingslandskapet*

att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ10 yrkande 8 delvis och med avslag på motionerna 1999/2000:MJ4 yrkande 1 delvis, 1999/2000:MJ211 yrkande 1 och 1999/2000:MJ240 yrkandena 2 och 3 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

41. Bevarande av biologisk mångfald och kulturmiljövärden i odlingslandskapet (mom. 47)

Dan Ericsson och Caroline Hagström (båda kd) anför:

När det gäller södra Sveriges skogs- och mellanbygder är det nödvändigt att landskapet hålls öppet. För detta krävs bl.a. ett fortsatt vallstöd. Det är således angeläget att stödet för öppet odlingslandskap omfattar södra Sveriges skogsbygder och ligger på en sådan nivå att det verksamt bidrar till en önskvärd utveckling av kulturlandskap och miljö.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 47 bort ha följande lydelse:

47. beträffande *bevarande av biologisk mångfald och kulturmiljövärden i odlingslandskapet*

att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ4 yrkande 1 delvis och med avslag på motionerna 1999/2000:MJ10 yrkande 8 delvis, 1999/2000:MJ211 yrkande 1 och 1999/2000:MJ240 yrkandena 2 och 3 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

42. Bevarande av biologisk mångfald och kulturmiljövärden i odlingslandskapet (mom. 47)

1999/2000:MJU2

Eskil Erlandsson (c) anför:

För att arbetet med att bevara den levande fåbodkulturen skall kunna fortsätta krävs en rimlig ersättningsnivå i ett nytt miljöstöd för fåbodan under perioden 2001–2006. Det behövs nya åtgärder för att möjliggöra bevarandet av ett levande fåbodbruk såsom utarbetandet av vårdplaner, mark- och byggnadsvård på kulturhistoriskt värdefulla fåbodan samt ett bättre juridiskt skydd för att bevara befintliga levande fåbodmiljöer.

Mot bakgrund av det anförda anser jag att utskottets hemställan under 47 bort ha följande lydelse:

47. *beträffande bevarande av biologisk mångfald och kulturmiljövärden i odlingslandskapet*

att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000:MJ211 yrkande 1 och 1999/2000:MJ240 yrkandena 2 och 3 samt med avslag på motionerna 1999/2000:MJ4 yrkande 1 delvis och 1999/2000:MJ10 yrkande 8 delvis som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

43. Utrotningshotade raser (mom. 48)

Gudrun Lindvall (mp) anför:

Enligt min mening är det av stor betydelse att samtliga lantraser kan bevaras. Ett nationellt stöd bör utgå till de lantraser som i dag inte får stöd via jordbrukets miljöstöd.

Mot bakgrund av det anförda anser jag att utskottets hemställan under 48 bort ha följande lydelse:

48. *beträffande utrotningshotade raser*

att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ223 och med avslag på motion 1999/2000:MJ240 yrkande 4 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

44. Utvecklingen för vissa hästraser (mom. 49)

Dan Ericsson och Caroline Hagström (båda kd) anför:

Riksdagen beslutade tidigare i år om insatser för bevarande av de utrotningshotade raserna gotlandsruss, ardenner och nordsvensk brukshäst (bet. 1997/98:JoU9, skr. 1997/98:116). Särskilda medel avsätts inom miljöersättningsprogrammets delprogram för utbildning, information och demonstrationsobjekt för att främja bevarandet av dessa raser. Dessvärre innefattades inte den utrotningshotade kallblodiga travaren i denna bevarandeinsats. Enligt vår mening bör den kallblodiga travaren självfallet också ingå i denna statliga insats. Populationen och antal betäckta ston är i stort sett i nivå med

de andra nu nämnda raserna. Regeringen bör därför ges i uppdrag att föreslå bevarandeinsatser även för den kallblodiga travaren.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 49 bort ha följande lydelse:

49. beträffande *utvecklingen för vissa hästraser*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ233 yrkande 1 och med avslag på motionerna 1999/2000:MJ8 yrkande 15 och 1999/2000:MJ244 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

45. Utvecklingen för vissa hästraser (mom. 49)

Eskil Erlandsson (c) anför:

Det finns delar inom hästnäringen som är i farozonen och som det av flera skäl finns anledning att stödja från samhällets sida inom ramen för de riktlinjer som nu gäller för den gemensamma jordbrukspolitiken. Det gäller framför allt den nordsvenska hästen, kallblodstravaren, den svenska ardenern och gotlandsrusset. Gemensamt för dessa raser är att individantalet är litet och minskar samt att de är en del av vårt kulturarv. Ett system som främjar utvecklingen för nämnda raser bör därför utvecklas.

Mot bakgrund av det anförda anser jag att utskottets hemställan under 49 bort ha följande lydelse:

49. beträffande *utvecklingen för vissa hästraser*
att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000:MJ8 yrkande 15 och 1999/2000:MJ244 yrkande 3 samt med avslag på motion 1999/2000:MJ233 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

46. Miljöersättning för ekologisk produktion (mom. 51)

Göte Jonsson, Ingvar Eriksson, Carl G Nilsson och Catharina Elmsäter-Svärd (alla m) anför:

Omfattningen av den ekologiska produktionen måste i huvudsak bestämmas av marknaden. Att genom stöd öka produktionen till en nivå som inte motsvarar konsumenternas efterfrågan leder till ett stort resursslöseri. Risken finns att marknaden för ekologiska produkter mättas och att priserna faller. Stödet bör därför vara utformat som ett start- eller omställningsstöd och inte som ett generellt driftsstöd.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 51 bort ha följande lydelse:

51. beträffande *miljöersättning för ekologisk produktion*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ10 yrkande 9 och med avslag på motion 1999/2000:MJ7 yrkande 13 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

Göte Jonsson, Ingvar Eriksson, Carl G Nilsson och Catharina Elmsäter-Svärd (alla m) anför:

Enligt vår mening är en utvärdering av den ekologiska odlingens miljöförde-
lar jämfört med konventionella odlingsmetoder nödvändig. I många fall antas
att den ekologiska odlingen i ett miljöperspektiv alltid är bättre. Det är viktigt
att kunskaperna om dessa samband förbättras så att väl underbyggda beslut
kan fattas. Det behöver också klargöras huruvida den ekologiska produktion-
en ger positiva effekter vad gäller människors hälsa och den biologiska
mångfalden.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 54 bort
ha följande lydelse:

54. beträffande *utvärdering av delprogram 3*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ10 yrkande 10
som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

48. Det s.k. REKO-stödet (mom. 55)

Dan Ericsson (kd), Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Carl G Nilsson
(m), Caroline Hagström (kd), Catharina Elmsäter-Svärd (m) och Eskil Er-
landsson (c) anför:

Det konventionella jordbruket är basen för det svenska lantbruket och kom-
mer så att vara även i framtiden. Miljöarbetet inom det konventionella jord-
bruket är därmed mycket viktigt och har sannolikt större betydelse för upp-
fyllandet av de nationella miljömålen än vad den ekologiska odlingen har.
Enligt vår mening bör REKO-stödet därför även fortsättningsvis utgöra en
väsentlig andel av det samlade landsbygdsutvecklingsprogrammet. Genom
att nyttja detta program kan man utveckla miljömedvetandet inom det kon-
ventionella jordbruket och reducera användningen av bl.a. växtskyddsmedel
samt minska växtnärläckaget. REKO-programmets särskilda betydelse
för miljöåtgärderna i Sydsverige bör också uppmärksammas. Vidare bör ett
REKO-stöd införas för trädgårdsnäringen.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 55 bort
ha följande lydelse:

55. beträffande *det s.k. REKO-stödet*
att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000:MJ7 yrkandena
5 och 8, 1999/2000:MJ8 yrkande 5, 1999/2000:MJ10 yrkande 6,
1999/2000:MJ226 yrkande 2, 1999/2000:MJ247 och 1999/2000:
MJ253 yrkande 4 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan
anförts,

Dan Ericsson och Caroline Hagström (båda kd) anför:

Det behövs ett ekologiskt program för växthusodling och resurser måste avsättas för detta ändamål. Växthusodlingen utgör en viktig del av vår livsmedelsproduktion och är en förutsättning för att marknaden skall kunna förses med inhemska miljöanpassat producerade produkter.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 56 bort ha följande lydelse:

56. beträffande *ekologisk växthusodling*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000: MJ7 yrkande 14 och med avslag på motionerna 1999/2000: MJ209 och 1999/2000: MJ214 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

50. Miljöersättning för avbrottsgrödor (mom. 57)

Dan Ericsson (kd), Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Carl G Nilsson (m), Caroline Hagström (kd), Catharina Elmsäter-Svärd (m) och Eskil Erlandsson (c) anför:

Enligt vår mening bör en miljöersättning för avbrottsgrödor inom ramen för landsbygdsförordningen införas. Att med hjälp av miljöstöd uppmuntra till bevarande av en varierad växtföljd är ett bra exempel på stöd till en kollektiv nytthet som minskar jordbrukets miljöbelastning. En sådan miljöersättning skulle också ha stor betydelse för den svenska oljeväxtodlingens framtid. De grödor som bör godkännas som avbrottsgrödor är raps, rybs, lin och ärter. Även senapsodling bör kunna ingå i ett system för avbrottsgrödor.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 57 bort ha följande lydelse:

57. beträffande *miljöersättning för avbrottsgrödor*
att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000: MJ1 yrkande 3, 1999/2000: MJ7 yrkande 7, 1999/2000: MJ8 yrkande 13, 1999/2000: MJ10 yrkande 7, 1999/2000: MJ225 och 1999/2000: MJ242 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

51. Stöd till mindre gynnade områden (mom. 58)

Göte Jonsson, Ingvar Eriksson, Carl G Nilsson och Catharina Elmsäter-Svärd (alla m) anför:

Sedan EU-inträdet har ersättningen till de mindre gynnade områdena i södra Sverige inte utnyttjats i sin helhet. Enligt vår mening måste regeringen nu komma med förslag om hur ersättningarna inom område LFA-syd skall kunna utnyttjas fullt ut.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 58 bort ha följande lydelse:

58. beträffande *stöd till mindre gynnade områden*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ10 yrkande 11 delvis och med avslag på motionerna 1999/2000:MJ4 yrkandena 1 delvis och 3 samt 1999/2000:MJ7 yrkandena 10 och 11 delvis som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

52. Stöd till mindre gynnade områden (mom. 58)

Dan Ericsson och Caroline Hagström (båda kd) anför:

De felaktigheter som funnits från början vad gäller LFA-stöden bör nu rättas till. På det småländska höglandet minskar antalet bönder. Utslagningen har pågått under lång tid men har under senare år accelererat och sker nu i en takt som inger stor oro för framtiden. Antalet betesdjur reduceras snabbt och så är även fallet med ungdjur och kalvar. Det är angeläget att LFA-stödet omfattar södra Sveriges skogsbygder och ligger på en sådan nivå att det ger full kompensation för naturgivna kostnadsnackdelar. Härigenom ges förutsättningar för en livskraftig näring i området. I skogs- och mellanbygd är det dessutom särskilda bekymmer med att upprätthålla mjölkproduktionen. Det finns därför anledning att överväga en särskild stödsats utifrån behovet av att ha fortsatt näringsverksamhet i dessa bygder, en verksamhet som även bidrar till öppna landskap. En modell för detta bör utarbetas.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 58 bort ha följande lydelse:

58. beträffande *stöd till mindre gynnade områden*
att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000:MJ4 yrkandena 1 delvis och 3 samt 1999/2000:MJ7 yrkandena 10 och 11 delvis och med avslag på motion 1999/2000:MJ10 yrkande 11 delvis som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

53. Stödområdesindelningen (mom. 59)

Eskil Erlandsson (c) anför:

Enligt Jordbruksverkets utvärdering finns vissa produktionsmässiga problem med dagens områdesgränser. Produktionsförutsättningarna varierar kraftigt bl.a. inom område 4. Dessutom har allt sedan område 5 bildades kritik riktats mot indelningen i delområden. Enligt Centerpartiet finns det anledning att i samband med introduktionen av det nya landsbygdsprogrammet ytterligare se över den nuvarande stödområdesindelningen.

Mot bakgrund av det anförda anser jag att utskottets hemställan under 59 bort ha följande lydelse:

59. beträffande *stödområdesindelningen*
att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000:MJ8 yrkande 12 och 1999/2000:MJ222 yrkande 8 samt med avslag på motionerna 1999/2000:MJ1 yrkande 4, 1999/2000:MJ3 yrkande 2, 1999/2000: MJ11 yrkande 5 delvis, 1999/2000:MJ215 yrkande 1, 1999/2000:

MJ219 och 1999/2000:MJ227 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

1999/2000:MJU2

54. Stödområdesindelningen (mom. 59)

Harald Nordlund (fp) anför:

Jordbruksverket har i sin utvärdering av de regionala stöden till jordbruket konstaterat att det finns vissa produktionsmässiga problem med dagens stödområdesgränser. Bland annat varierar produktionsförutsättningarna kraftigt inom område 4. Mot bakgrund härav bör stödområdesindelningen bli föremål för en fortsatt översyn.

Mot bakgrund av det anförda anser jag att utskottets hemställan under 59 bort ha följande lydelse:

59. beträffande *stödområdesindelningen*

att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ11 yrkande 5 delvis och med avslag på motionerna 1999/2000:MJ1 yrkande 4, 1999/2000:MJ3 yrkande 2, 1999/2000:MJ8 yrkande 12, 1999/2000: MJ215 yrkande 1, 1999/2000:MJ219, 1999/2000:MJ222 yrkande 8 och 1999/2000:MJ227 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

55. Förändringar i stödområde 4 (mom. 60)

Dan Ericsson (kd), Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Carl G Nilsson (m), Caroline Hagström (kd), Catharina Elmsäter-Svärd (m), Eskil Erlands-son (c) och Harald Nordlund (fp) anför:

Enligt vår mening bör de gränsjusteringar som föreslås i stödområdena i Värmland ej genomföras. Berörda områden bör även fortsättningsvis tillhöra stödområde 4. Att flytta aktuella gränser innebär negativa effekter för jordbruket i Vänerbygden som är en motor för hela länets lantbruk. En neddragning, med sänkt konkurrenskraft som följd, kommer att drabba även övriga delar av länet hårt.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 60 bort ha följande lydelse:

60. beträffande *förändringar i stödområde 4*

att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000:MJ6, 1999/2000:MJ7 yrkande 11 delvis, 1999/2000:MJ9, 1999/2000:MJ10 yrkande 11 delvis och 1999/2000:MJ11 yrkande 5 delvis samt med avslag på motion 1999/2000:MJ232 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

56. Stöd till investeringar i jordbruksföretag (mom. 61)

Dan Ericsson och Caroline Hagström (båda kd) anför:

De svenska trädgårdsföretagen har haft en svag lönsamhetsutveckling under 1990-talet, vilket bl.a. inneburit en eftersläpning i strukturutveckling och förnyelse av produktionsbyggnader och produktionsteknik. I Sverige infördes fr.o.m. den 1 januari 1997 ett begränsat, delvis EG-finansierat, investeringsstöd till näringen. Erfarenheterna under den snart avslutade programperioden av investeringsstödet för växthusodling visar att detta på intet sätt kunnat förändra den negativa struktursituationen. För att den svenska växt-husnäringen skall kunna öka sin konkurrenskraft, och genomgå en välmotiverad och önskvärd strukturomvandling, är det angeläget att investeringsstödet under den kommande programperioden fram till år 2006 förstärks både vad gäller det maximala stödbeloppet och den maximala stödprocenten för en investering. Regeringen bör få i uppdrag att till riksdagen återkomma med förslag i enlighet härmed.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 61 bort ha följande lydelse:

61. beträffande *stöd till investeringar i jordbruksföretag*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ253 yrkande 2 och med avslag på motionerna 1999/2000:MJ1 yrkandena 5 och 6, 1999/2000:MJ8 yrkande 10 och 1999/2000:MJ214 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

57. Stöd till investeringar i jordbruksföretag (mom. 61)

Eskil Erlandsson (c) anför:

Investeringsstöd i jordbruksföretag skall medverka till bl.a. minskade produktionskostnader, förbättrad kvalitet samt bevarande och förbättring av miljön. För att lyckas med ovanstående målsättningar måste dagens stöd bli mer offensivt. En generell ambitionshöjning är av största vikt med förbättrade villkor i områdena 4 och 5. Sverige bör ha regler som överensstämmer med våra grannländers och svenska speciallösningar bör undvikas. De befintliga regler som gäller inom EU bör tillämpas i stället.

Mot bakgrund av det anförda anser jag att utskottets hemställan under 61 bort ha följande lydelse:

61. beträffande *stöd till investeringar i jordbruksföretag*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ8 yrkande 10 och med avslag på motionerna 1999/2000:MJ1 yrkandena 5 och 6, 1999/2000:MJ214 yrkande 3 och 1999/2000:MJ253 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

58. Kompetensutveckling (mom. 62)

Göte Jonsson, Ingvar Eriksson, Carl G Nilsson och Catharina Elmsäter-Svärd (alla m) anför:

För att förbättra miljösituationen inom jordbrukssektorn krävs enligt vår mening ökade insatser för forskning, information och kunskapsutbyggnad. Det kan bl.a. gälla att utveckla metoder för miljö- och energibalanser i jord-

bruket baserade på olika odlingsmetoder. En intensifierad och utvecklad forskning kräver även ökade medel bl.a. till Sveriges lantbruksuniversitet.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att utskottets hemställan under 62 bort ha följande lydelse:

62. *beträffande kompetensutveckling*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ212 yrkande 4 och med avslag på motion 1999/2000:MJ11 yrkande 4 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

59. Kompetensutveckling (mom. 62)

Harald Nordlund (fp) anför:

Kompetensutveckling är en nödvändig åtgärd, inte bara för att klara omställningen av jordbruket utan också för att klara den framtida konkurrensen, som blir allt hårdare i takt med jordbrukets avreglering. I regeringens skrivelse framgår inte tillräckligt tydligt hur den erforderliga kompetensutvecklingen skall kunna åstadkommas. Enligt Folkpartiets mening är det nödvändigt att förbättra företag utbildningen. Detta kan bl.a. ske genom att nuvarande lantbruksskolor ändras till företagargymnasier och genom en ökad satsning på entreprenörutbildning inom högskolor och universitet.

Mot bakgrund av det anförda anser jag att utskottets hemställan under 62 bort ha följande lydelse:

62. *beträffande kompetensutveckling*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ11 yrkande 4 och med avslag på motion 1999/2000:MJ212 yrkande 4 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

60. Åtgärder för att främja anpassning och utveckling på landsbygden (mom. 63)

Harald Nordlund (fp) anför:

Enligt Folkpartiets mening bör det kommande landsbygdsprogrammet ges en sådan inriktning att hänsyn tas till behovet av mångfald, alternativ och ökad tillgänglighet. Detta är en förutsättning för en levande landsbygd.

Mot bakgrund av det anförda anser jag att utskottets hemställan under 63 bort ha följande lydelse:

63. *beträffande åtgärder för att främja anpassning och utveckling på landsbygden*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ2 och med avslag på motion 1999/2000:MJ213 yrkande 10 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

61. Startstöd (mom. 64)

Eskil Erlandsson (c) anför:

Startstödet bör höjas till det maximala stödbeloppet som EG-förordningen anger eftersom antalet nystartade företag för närvarande är lågt. Vidare bör de s.k. släktlånen kunna redovisas i sin helhet och likställas med vanliga banklån.

Mot bakgrund av det anförda anser jag att utskottets hemställan under 64 bort ha följande lydelse:

64. beträffande *startstöd*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000: MJ8 (c) yrkandena 8 och 9 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts.

Särskilda yttranden

1. Anslag inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Göte Jonsson, Ingvar Eriksson, Carl G Nilsson och Catharina Elmsäter-Svärd (alla m) anför:

Den 18 november 1999 beslutade riksdagens majoritet bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister att fastställa ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena i den statliga budgeten och göra en beräkning av statens inkomster avseende år 2000. Samtidigt beslutades om preliminära utgiftstak för åren 2001 och 2002.

Moderata samlingspartiet har i parti- och kommittémotioner förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Vi redovisar här vår syn på utgiftsområde 23.

Anslagen

Förslag har lagts om förenklingar i tillämpningen av den gemensamma jordbrukspolitiken, bl.a. miljöstödsprogrammen. Genomförs dessa förslag är det möjligt att sänka kostnaderna för Jordbruksverkets administration. Med anledning av detta anser vi att anslaget B 1 Statens jordbruksverk kan reduceras med 5 000 000 kr.

Livsmedelsekonomiska institutet, som bildades den 1 juli 1999, skall bedriva verksamhet och utföra analyser med ekonomisk inriktning inom livsmedelsområdet. Vi ifrågasätter behovet av ytterligare en myndighet inom detta område. Såväl Jordbruksverket som, i viss mån, Sveriges lantbruksuniversitet besitter erforderlig kompetens för att utföra detta slag av arbetsuppgifter. Jordbruksverket arbetar redan med flera av dessa frågor, och risken för onödigt dubbelarbete är uppenbar. Vi föreslår därför att de uppgifter som ankommer på Livsmedelsekonomiska institutet överförs till Jordbruksverket och att anslaget F 2 Livsmedelsekonomiska institutet minskas med 4 000 000 kr jämfört med regeringens förslag.

2. Anslag inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

1999/2000: MJU2

Dan Ericsson och Caroline Hagström (båda kd) anför:

Den 18 november 1999 beslutade riksdagen om ramar för de olika utgiftsområdena. Vi kan av formella skäl inte vidhålla våra anslagsyrkanden i en reservation och väljer därför att i ett särskilt yttrande redovisa vår politik som berör utgiftsområde 23.

Nya anslag

Enligt vår mening är avbytarverksamheten helt nödvändig för mjölkgårdarna. Den gör det möjligt att komma ifrån arbete vid någon eller några tidpunkter per år. Eftersom olika system för avbyttjänst nu växer fram i landet är det rimligt att ett statligt stöd går direkt till den som använder sig av avbytare och att ersättning utgår för uttagen ledig tid med ett maximum som kan höjas i takt med att avbytarstödet byggs ut. För den inhemska växthusodlingen är den svenska koldioxidskatten en betydande konkurrensnackdel. Med hänsyn till de befintliga energikostnads- och energiskattenivåerna i våra viktigaste konkurrentländer Danmark och Holland bör regeringen snarast återkomma till riksdagen med förslag på koldioxidbeskattning som ger de svenska växthusodlarna samma produktionsvillkor som odlarna i dessa länder. Det är från samhällets utgångspunkter värdefullt att även trädgårdsnäringen kan omfattas av de samhälleliga åtgärder som vidtas för att främja utvecklingen mot ett miljömässigt mer hållbart jordbruk. För trädgårdsnäringen är det en rättighet att ha tillgång till samma stöd som jordbruket i övrigt. På samma sätt som jordbruket omfattas trädgårdsföretagen av Sveriges höga miljöskatter på energi, gödselmedel och bekämpningsmedel. Det är då rimligt att man på ett rättvist sätt också får del av de återföringar av miljöstödsmedel som är möjliga inom miljöstödsprogrammet. Ett bibehållet och justerat REKO-stöd liksom justerade arealbelopp inom stödet till ekologisk odling samt inrättandet av ett nationellt stödprogram för ekologisk växthusodling bör ingå i ett miljöstödsprogram för den yrkesmässiga trädgårdsodlingen. Det är angeläget att man i det nya landsbygdsutvecklingsprogrammet tillgodoser trädgårdsnäringens behov av särskilt anpassade miljöstöd i den omfattning som här redogjorts för. För detta ändamål bör 13 000 000 kr anvisas. Ett nytt anslag bör inrättas för avbytarverksamheten och inledningsvis bör 15 000 000 kr anslås. För nedsättning av växthusnäringens koldioxidavgift bör i ett första steg 8 000 000 kr anvisas för kostnadsnedsättning.

Övriga anslag

Enligt vår mening kan Jordbruksverkets verksamhet effektiviseras bl.a. genom förenklade miljöstöd och övriga EU-ersättningar samt enkla clearingsystem. En tioprocentig minskning av Jordbruksverkets kostnader bör vara möjlig att genomföra. Därmed kan anslaget B 1 Statens jordbruksverk reduceras med 25 000 000 kr. Vidare bör anslaget B 8 Miljö-, struktur- och reg-

ionala åtgärder tillföras ytterligare 545 000 000 kr för att kompensera det bortfall som kommissionens beslut innebär när det gäller miljöprogram och landsbygdsutveckling. För kompensation till jordbruket i Norrland för de extra kostnader som belastar näringen i denna region, t.ex. de långa transporterna vid kadaverhantering, bör anslaget härutöver tillföras 6 000 000 kr. För de räntekostnader som kommer att belasta lantbruksföretagen för den förse- nade utbetalningen av arealstödet bör anslaget B 12 Räntekostnader för för- skotterade arealersättningar m.m. tillföras 25 000 000 kr utöver regeringens förslag. Regeringens förslag under anslaget C 1 Fiskeriverket innebär en kraftig anslagshöjning. Vi anser att anslaget bör begränsas till 62 514 000 kr, vilket är 3 000 000 kr mindre än regeringens förslag. Även anslaget E 2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen bör minskas. Vi föreslår en minskning med 15 000 000 kr. För ökad beredskap för kontrollåtgärder och för bevakning av genmanipulerade livsmedel bör anslaget F 1 Statens livs- medelsverk tillföras ytterligare 4 000 000 kr. Det är enligt vår mening ange- läget att exporten av svenska livsmedel ökar. Under anslaget F 6 Exportfräm- jande åtgärder föreslår vi en höjning med 20 000 000 kr utöver regeringens förslag. Forskning och utveckling av ett resurseffektivt jordbruk måste ges hög prioritet. För ändamålet bör anslaget G 1 Sveriges lantbruks- universitet tillföras ytterligare 4 000 000 kr. Vi anser det vara ett nationellt intresse att de svenska skogliga intressena får en ökad statlig representation. Anslaget H 3 Internationellt skogssamarbete bör enligt vår mening höjas med 1 000 000 kr utöver regeringens förslag.

3. Anslag inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Eskil Erlandsson (c) anför:

Den 18 november 1999 beslutade riksdagen om ramar för de olika utgiftsom- rådena. Jag kan av formella skäl inte vidhålla mina anslagsyrkanden i en reservation och väljer därför att i ett särskilt yttrande redovisa Centerpartiets politik som berör utgiftsområde 23.

I enlighet med det moratorium för reala anslagsökningar till statliga myn- digheter som Centerpartiet föreslår i sin budgetmotion Fi211 anser jag att anslagen B 1 Statens jordbruksverk bör minskas med 7 000 000 kr, C 1 Fis- keriverket med 2 000 000 kr och F 1 Statens livsmedelsverk med 5 000 000 kr. För att mildra konsekvenserna av den uteblivna EU-finan- sieringen om 500 000 000 kr för miljöstöden bör anslaget B 8 Miljö-, struk- tur- och regionala åtgärder tillföras 700 000 000 utöver regeringens förslag. En statlig lånegaranti bör införas för de jordbrukare som på grund av förse- nade utbetalningar av arealersättningarna får likviditetsproblem. Varje må- nads försening innebär ett ekonomiskt avbräck som omräknat i ränteintäkter motsvarar drygt 20 miljoner kronor. Normal utbetalning bör vara den 1 de- cember varje år, varför man kan räkna med två månaders fördröjning. Staten måste kompensera jordbrukarna för eventuella kostnader orsakade av den försenade utbetalningen, varför anslaget B 10 Arealersättningar och djurbi- drag m.m. bör tillföras 40 000 000 kr utöver regeringens förslag. Eftersom

Centerpartiet anser att ersättningen för produktionsbortfall vid epizootiebrott skall höjas väsentligt bör för ändamålet anslaget E 5 Bekämpande av smittsamma djursjukdomar tillföras 35 000 000 kr utöver regeringens förslag.

1999/2000: MJU2

4. Anslag inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Harald Nordlund (fp) anför:

Från Folkpartiets sida anser vi att Jordbruksverkets myndighetsanslag B 1 kan reduceras med 50 000 000 kr. I syfte att vidmakthålla en god djurhållning bör anslaget E 1 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen tillföras 7 000 000 kr utöver regeringens förslag. Även anslaget E 3 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder behöver förstärkas. Vi har föreslagit en höjning av anslaget med 4 000 000 kr. Då riksdagen numera har fattat beslut om utgiftsramarna för budgetåret 2000 som överensstämmer med regeringens förslag har jag inte ansett det meningsfullt att fullfölja Folkpartiets förslag i en reservation.

5. Utvärdering av viltskador

Gudrun Lindvall (mp) anför:

Gråsälén är i Artdatabankens lista klassad som sårbar. Denna sälstam är således fortfarande hotad och miljösituationen i Östersjön alls inte löst. Dessutom drunknar många sälar, främst årsungar, i olika fiskeredskap. Konflikten mellan sälstammens bevarande och yrkesfiskets intressen måste lösas, men på ett annat sätt än genom jakt. Miljöpartiet anser att bevarande av den biologiska mångfalden är allas intresse och det är därför naturligt att samhället – vi alla – ersätter dem som på något sätt ”drabbas” av de arter vi vill värna. Det gäller inte bara säl utan även de stora rovdjuren och vissa fåglar som tranor och gäss. I statsbudgeten återfinns denna typ av ersättningar inom utgiftsområde 23 på anslaget Ersättningar för viltskador m.m. (D 2). Hela anslaget för år 2000 uppgår till 63 miljoner kronor. Av dessa är 25 miljoner kronor avsedda för skador på annat än ren. Eftersom bl.a. skadorna av säl ökat har denna del av anslaget i jämförelse med föregående budgetår förstärks med 7 miljoner kronor. Från Miljöpartiets sida är vi mycket nöjda med denna budgetförstärkning.

I texten står att läsa: ”Naturvårdsverket fördelar medel på samtliga länsstyrelser om bidrag för att förebygga eller ersätta skada. Inriktningen är att viltskador så långt möjligt skall förebyggas. Under åren har såväl skador av säl som annat vilt ökat som en följd av ökande populationer. Med anledning av detta bör engångsvis ytterligare 7 miljoner kronor anvisas på anslaget.”

Det är nödvändigt att finna metoder som gör det möjligt att ha kvar de hotade djurarterna trots att dessa kan orsaka problem för människan. Det är också nödvändigt för att visa att talet om att värna den biologiska mångfalden är uppriktigt menat. Huruvida årets förstärkning i budgeten kommer att vara en engångssatsning eller inte får erfarenheterna från år 2000 utvisa. Om

det visar sig att konflikterna kan elimineras eller starkt minska har anslaget fyllt sin funktion. Målet måste vara att människa och djur, i detta fall sälen, skall kunna samexistera. För att få vetskap om hur förstärkningen av anslaget D 2 används anser vi att det är nödvändigt med en ordentlig uppföljning. Vår avsikt är att noga följa vad som sker och bevaka anslagsförstärkningens effekter.

6. Inriktningen av den svenska jordbrukspolitiken

Göte Jonsson, Ingvar Eriksson, Carl G Nilsson och Catharina Elmsäter-Svärd (alla m) anför:

Grunden för den gemensamma jordbrukspolitiken inom EU är att de olika medlemsländernas jordbrukare skall kunna konkurrera på likvärdiga villkor. I Sverige har jordbruket produktionsskatter på en nivå som ger de svenska lantbrukarna en betydande konkurrensnackdel. Vi menar att detta är ohållbart och Moderata samlingspartiet har därför föreslagit omedelbara och omfattande skattesänkningar vad gäller jordbrukets skatter på diesel, eldningsolja, elektricitet och handelsgödsel. Förslagen till skattesänkningar innebär att skogs- och jordbrukets skatter år 2000 skulle minska med motsvarande 1,3 miljarder kronor. Förslaget om sänkning av dieselskatten innebär för jordbruket minskade kostnader motsvarande 600 miljoner kronor. För den för landet så viktiga skogsbruksnäringen föreslår Moderaterna skattesänkningar på dieselolja som motsvarar 250 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Skattesänkningarna innebär att dieselolja som används i skogs- och jordbruket samt till arbetsredskap får en skatt på 0,53 öre per liter.

För att skogs- och jordbruksnäringen skall kunna utvecklas på ett positivt sätt till gagn för landsbygdens utveckling är det viktigt att skattelagstiftningen vad gäller reavinster inte hämmar generationsskiftet. Sedan skattereformen 1990 gäller en övergångsregel som begränsar beskattningen av reavinster vid försäljning av skogs- och jordbruksfastigheter. Fr.o.m. år 2000 upphör dock övergångsregeln med automatik varefter full reavinstskatt gäller. Eftersom de jordbruk som överläts i dag inte sällan är köpta på 1950-talet blir reavinstskatten extremt hög. Detta försvårar generationsskiftet i skogs- och jordbruksföretag och leder bl.a. till onödigt hårda skogsavverkningar i samband med ägarväxlingen.

7. Inriktningen av svensk jordbrukspolitik m.m.

Kjell-Erik Karlsson (v) och Jonas Ringqvist (v) anför:

Huvudmålet för jordbruket måste vara att utforma resurseffektiva kretsloppsbaseade produktionssystem som producerar livsmedel av hög kvalitet och bidrar till en positiv miljöpåverkan genom biologisk mångfald och jordens bördighet. Ett annat viktigt mål måste vara att ge husdjuren livsbetingelser som tillgodoser deras naturliga behov. I ett hållbart jordbruk eftersträvas en kretsloppsbasead och långsiktigt uthållig jordbruksproduktion. Det som kännetecknar en sådan produktion är att den

- utgår från lokala förnybara resurser,

- effektivt utnyttjar solenergin och den levande jorden,
- bevarar eller förbättrar åkerjordens bördighet,
- ökar lokal recirkulering av växtnäring och organiskt material,
- minimerar behovet av ändliga resurser och därmed miljöpåverkan genom näringsläckage,
- inte använder naturfrämmande ämnen,
- bidrar till att bevara den genetiska mångfalden i produktionen såväl som i jordbrukslandskapet,
- ger husdjuren förutsättningar för ett naturligt beteende.

Jordbruket måste ses i sin helhet för att vi skall kunna bedöma dess miljöpåverkan. Spannmålgården använder insatsmedel i form av konstgödsel och producerar spannmål som säljs från gården. Betraktar man den som en isolerad enhet är det till synes ett effektivt nyttjande av insatsvaran och ett förhållandevis lågt näringsläckage. Om vi däremot ser jordbruket som en helhet ser vi insatsmedlen till spannmålsodlingen, hur spannmålen används på gårdar med djurhållning, hur vi där får ett överskott av gödsel och därmed också problem med växtnäringsläckage. Följer vi kedjan genom hela jordbruket kan vi då se hur specialiseringen och användningen av handelsgödsel i slutändan leder till allvarliga miljöproblem. Om vi har för avsikt att leva i samklang med naturen så har vi goda skäl att övergå till balanserade växtföljder med inslag av vall på all jordbruksmark samt till en mer extensiv djurhållning där idisslarna intar en särställning. Vi måste eftersträva en produktion som i så stor utsträckning som möjligt bygger på lokala och förnybara resurser, en hög cirkulationsgrad och balans mellan djurhållning och växtodling. Detta skulle omöjliggöra och onödiggöra det överutnyttjande av handelsgödsel som finns inom dagens konventionella jordbruk och därmed minska övergödningen.

En integrering av djurhållningen i växtodlingen är nödvändig och det är den stora omställning som kommer att krävas av jordbruket under de närmaste decennierna. Den motsatta omställningen, den till dagens specialisering, genomfördes under några decennier, och en utveckling till hållbara kretsloppsbaseerade jordbrukssystem kommer också att ta lång tid. Det krävs olika politiska insatser för att styra utvecklingen i en hållbar riktning. Ett sätt att politiskt styra relationen mellan djur och växtodling är att ställa krav på arealer för spridning av gödsel. I dag tillåts en alltför liten areal att sprida gödseln på vilket möjliggör en ohållbar djurkoncentration. Även jordbruksstöden och jordbrukets regelverk i övrigt måste anpassas så att det bidrar till den förändring som krävs för att bidra till en bättre integrering av djurhållning och växtodling.

8. Den gemensamma jordbrukspolitiken

Göte Jonsson, Ingvar Eriksson, Carl G Nilsson och Catharina Elmsäter-Svärd (alla m) anför:

Vi anser att det för framtiden är helt nödvändigt med en gemensam jordbrukspolitik inom EU. Vi avvisar bestämt alla förslag om en renationalisering av jordbrukspolitiken.

Det finns samtidigt ett stort stöd för en reformering av jordbrukspolitiken inom EU. Vi moderater anser att Sverige skall verka för en avreglerad och förenklad jordbrukspolitik. Vi bedömer att det svenska jordbruket utifrån en hög rationaliseringsgrad och gediget kunnande är konkurrenskraftigt i ett sådant sammanhang. Detta förutsätter dock, som vi tidigare påpekat, att inhemska konkurrenshämmande kostnader och regler undanröjs. Avregleringen måste genomföras successivt och med respekt för näringens anpassning till en friare marknad. En avreglering och marknadsanpassning är på sikt en överlevnadsfråga för hela det europeiska jordbruket.

Livsmedelsproduktionen är en viktig del av EU:s näringsliv och av dess kultur. Det är därför viktigt att såväl primärproduktion som industri finns kvar efter en reform och kan dra nytta av den öppnade världsmarknad som kommer att bli följden av såväl redan genomförda som kommande förhandlingar i WTO. Ambitionen måste vara att europeiska livsmedel skall vara vinnare på världsmarknaden efter ytterligare avregleringar.

En annan viktig utgångspunkt är att EU:s livsmedelsförsörjning inte får riskeras. Om avregleringar och liberaliseringar sker i någorlunda samma takt i samtliga större producentområden finns enligt vår mening ingen större risk för att EU:s produktion drastiskt skulle minska. Om däremot en snabb och ensidig avreglering genomförs är risken uppenbar att andra världsdelares jordbrukare och industrier blir de enda vinnarna. Någon form av korrektiv bör dock alltid finnas om produktionen skulle nå en kritisk nedre gräns.

En tredje utgångspunkt är att CAP i första hand och primärt skall omfatta livsmedelsproduktionen.

Självklart skall jordbruk bedrivas inom ramen för en hållbar utveckling och omfattas av samma miljöhänsyn som andra verksamheter och lika självklart skall regionalpolitiken (strukturfonderna) också omfatta jordbruksföretag.

9. Miljövänlig vallodling

Dan Ericsson (kd), Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Carl G Nilsson (m), Caroline Hagström (kd), Catharina Elmsäter-Svärd (m) och Eskil Erlandsson (c) anför:

Det generella vallprogrammet borde enligt vår mening bibehållas och ligga kvar på minst nuvarande nivå. Det bidrar till att hålla landskapet öppet, minskar näringsläckaget och förbättrar markens struktur. Vallstödet är vidare nödvändigt för att mjölkproduktionen och det öppna landskapet inte minst i skogs- och mellanbygder skall kunna upprätthållas. Den nuvarande miljöersättningen för flerårig vallodling gäller till och med år 2000. Den översyn av landsbygdsprogrammet som regeringen avser att göra omfattar även en prövning av möjligheterna att utöka programmet från år 2003. Vi förutsätter att regeringen vid den kommande prövningen inte bara överväger om ett förlängt stöd till vallodling av miljöskäl kan behövas för områden utanför de i skrivelsen föreslagna utan föreslår ett fortsatt generellt vallstöd.

Förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

1999/2000: MJU2
Bilaga 1

1 000-tal kronor

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning.

Verksamhetsområde Anslag	Utskottets förslag
A Internationellt samarbete	
1 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m. (ram)	37 089
B Jordbruk och trädgårdsnäring	
1 Statens jordbruksverk (ram)	249 096
2 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m. (ram)	22 000
3 Djurregister (ram)	15 993
4 Statens utsädeskontroll (ram)	1 058
5 Statens växtsortnämnd (ram)	1 410
6 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket (res.)	26 934
7 Bekämpande av växtsjukdomar (ram)	2 629
8 Miljö-, struktur- och regionala åtgärder (ram)	2 118 000
9 Från EG-budgeten finansierade miljö-, struktur- och regionala åtgärder (ram)	1 717 500
10 Arealersättning och djurbidrag m.m. (ram)	1 321 000
11 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter (ram)	1 546 000
12 Räntekostnader för förskottade arealersättningar, m.m. (ram)	79 700
13 Jordbrukets blockdatabas (ram)	17 990
C Fiske	
1 Fiskeriverket (ram)	65 514
2 Strukturstöd till fisket m.m. (ram)	30 890
3 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m. (ram)	80 000
4 Fiskevård (ram)	20 000
D Rennäring m.m.	
1 Främjande av rennäringen m.m. (ram)	35 700
2 Ersättningar för viltskador m.m. (ram)	63 000
3 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m. (ram)	1 538
E Djurskydd och djurhälsovård	
1 Statens veterinärmedicinska anstalt (ram)	85 188
2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen (obet.)	75 669
3 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder (ram)	22 381
4 Centrala försöksdjursnämnden (ram)	8 202
5 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar (ram)	90 950
F Livsmedel	
1 Statens livsmedelsverk (ram)	121 089

Verksamhetsområde Anslag	Utskottets förslag
2 Livsmedelsekonomiska institutet (<i>ram</i>)	8 045
3 Kostnader för livsmedelsberedskap (<i>ram</i>)	16 518
4 Livsmedelsstatistik (<i>ram</i>)	22 290
5 Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG- budgeten (<i>ram</i>)	3 700
6 Åtgärder inom livsmedelsområdet (<i>ram</i>)	30 000
G Utbildning och forskning	
1 Sveriges lantbruksuniversitet (<i>ram</i>)	1 175 012
2 Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Förvaltningskost- nader (<i>ram</i>)	11 304
3 Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Forskning samt kollektiv forskning (<i>ram</i>)	208 320
4 Bidrag till Skogs- och Lantbruksakademien (<i>obet.</i>)	929
H Skogsnäring	
1 Skogsvårdsorganisationen (<i>ram</i>)	280 584
2 Insatser för skogsbruket (<i>ram</i>)	105 700
3 Internationellt skogssamarbete (<i>ram</i>)	1 405
4 Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeö- vervakning (<i>ram</i>)	6 000
Summa för utgiftsområdet	9 726 327

Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag för år 2000 inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Belopp i 1000-tal kronor

Anslag	Anslagstyp	Regeringens förslag	(m)	(kd)	(c)	(fp)
A 1 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	(ram)	37 089				
B 1 Statens jordbruksverk	(ram)	249 096	-5 000	-25 000	-7 000	-50 000
B 2 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	(ram)	22 000				
B 3 Djurregister	(ram)	15 993				
B 4 Statens utsädeskontroll	(ram)	1 058				
B 5 Statens växtsortnämnd	(ram)	1 410				
B 6 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	(res.)	26 934				
B 7 Bekämpande av växtsjukdomar	(ram)	2 629				
B 8 Miljö-, struktur- och regionala åtgärder	(ram)	2 118 000		+551 000	+700 000	
B 9 Från EG-budgeten finansierade miljö-, struktur- och regionala åtgärder	(ram)	1 717 500				
B 10 Arealersättning och djurbidrag m.m.	(ram)	1 321 000			+40 000	
B 11 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter	(ram)	1 546 000				
B 12 Räntekostnader för förskotterade arealersättningar m.m.	(ram)	79 700		+25 000		
B 13 Jordbrukets blockdatabas	(ram)	17 990				
B 14 Nedsättning av växthusnäringens koldioxidavgift	(ram)			+8 000		
B 15 REKO-stöd till trädgårdsnäringen	(ram)			+13 000		

Anslag	Anslagstyp	Regeringens förslag	(m)	(kd)	(c)	(fp)
B 16 Avbyttjänst	(ram)			+15 000		
C 1 Fiskeriverket	(ram)	65 514		-3 000	-2 000	
C 2 Strukturstöd till fisket m.m.	(ram)	30 890				
C 3 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	(ram)	80 000				
C 4 Fiskevård	(ram)	20 000				
D 1 Främjande av rennäringen m.m.	(ram)	35 700				
D 2 Ersättningar för viltskador m.m.	(ram)	63 000				
D 3 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.	(ram)	1 538				
E 1 Statens veterinärmedicinska anstalt	(ram)	85 188				
E 2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen	(obet.)	75 669		-15 000		+7 000
E 3 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	(ram)	22 381				+4 000
E 4 Centrala försöksdjursnämnden	(ram)	8 202				
E 5 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	(ram)	90 950			+35 000	
F 1 Statens livsmedelsverk	(ram)	121 089		+4 000	-5 000	
F 2 Livsmedelsekonomiska institutet	(ram)	8 045	-4 000			
F 3 Kostnader för livsmedelsberedskap	(ram)	16 518				
F 4 Livsmedelsstatistik	(ram)	22 290				
F 5 Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten	(ram)	3 700				
F 6 Åtgärder inom livsmedelsområdet	(ram)	30 000		+20 000		

Anslag	Anslagstyp	Regeringens förslag	(m)	(kd)	(c)	(fp)
G 1 Sveriges lantbruksuniversitet	(ram)	1 175 012		+4 000		
G 2 Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Förvaltnings- Kostnader	(ram)	11 304				
G 3 Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Forskning samt kollektiv forskning	(ram)	208 320				
G 4 Bidrag till Skogs- och Lantbruksakademien	(obet.)	929				
H 1 Skogsvårdsorganisationen	(ram)	280 584				
H 2 Insatser för skogsbruket	(ram)	105 700				
H 3 Internationellt skogssamarbete	(ram)	1 405		+1 000		
H 4 Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeö- vervakning	(ram)	6 000				
Summa		9 726 327	-9 000	+598 000	+761 000	-39 000

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Proposition 1999/2000:1.....	2
Internationellt samarbete.....	3
Jordbruk och trädgårdsnäring.....	3
Fiske.....	3
Rennäring m.m.....	4
Djurskydd och djurhälsovård.....	4
Livsmedel.....	4
Utbildning och forskning.....	4
Skogsnäring.....	5
Proposition 1999/2000:5.....	5
Skrivelse 1999/2000:14.....	5
Motionerna.....	6
Motioner från allmänna motionstiden 1999.....	6
Motioner med anledning av skrivelse 1999/2000:14.....	16
Utfrågningar, uppvaktningar m.m.....	20
Utskottet.....	20
Disposition av betänkandet.....	20
Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar.....	20
Propositionen.....	20
A Internationellt arbete.....	23
Propositionen.....	23
A 1 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.....	24
B Jordbruk och trädgårdsnäring.....	24
Propositionen.....	24
Hållbart jordbruk, m.m.....	27
Handel med mjölkkvoter.....	28
Utskottets överväganden.....	28
B 1 Statens jordbruksverk.....	30
B 2 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.....	32
B 3 Djurregister.....	32
B 4 Statens utsädeskontroll och B 5 Statens växtsortnämnd.....	33
B 6 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket.....	33
B 7 Bekämpande av växtsjukdomar.....	34
B 8 Miljö-, struktur- och regionala åtgärder samt B 9 Från EG- budgeten finansierade miljö-, struktur- och regionala åtgärder.....	34
B 10 Arealersättningar och djurbidrag m.m.....	36
B 11 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter.....	38
B 12 Räntekostnader för förskottade arealersättningar m.m.....	38
B 13 Jordbrukets blockdatabas.....	39
Fiske.....	40
C 1 Fiskeriverket.....	44

C 2 Strukturstöd till fisket m.m., C 3 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m. och C 4 Fiskevård.....	46
Rennäring.....	46
D 2 Ersättningar för viltskador m.m.	47
D 3 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.	48
Djurskydd och djurhälsovård.....	48
E 1 Statens veterinärmedicinska anstalt.....	49
E 2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen.....	49
E 3 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder.....	49
E 4 Centrala försöksdjursnämnden.....	51
E 5 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar.....	52
Livsmedel.....	53
F 1 Statens livsmedelsverk.....	54
F 2 Livsmedelsekonomiska institutet.....	55
F 3 Kostnader för livsmedelsberedskap, F 4 Livsmedelsstatistik och F 5 Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten.....	56
F 6 Åtgärder inom livsmedelsområdet.....	56
Proposition 1999/2000:5 Personskadeskydd för studenter.....	58
Utbildning och forskning.....	58
G 1 Sveriges lantbruksuniversitet.....	60
G 2 Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Förvaltningskostnader, G 3 Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Forskning och kollektiv forskning och G 4 Bidrag till Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien.....	62
Skogsnäring.....	62
H 1 Skogsvårdsorganisationen.....	63
H 2 Insatser för skogsbruket.....	65
H 3 Internationellt skogssamarbete.....	66
H 4 Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning.....	66
Den svenska jordbrukspolitiken.....	67
Jordbrukspolitikens inriktning m.m.....	67
Jordbrukspolitikens inriktning m.m.....	70
Den gemensamma jordbrukspolitiken.....	75
Ekologisk produktion.....	78
Landsbygdsprogram för hållbar utveckling.....	80
Bakgrund.....	80
Regelverk, inriktning m.m.....	80
Kostnadsram för ett nytt landsbygdsprogram.....	84
Stödet till norra Sverige m.m.....	85
Insatsområde 1 – Åtgärder för ett ekologiskt hållbart jordbruk.....	87
Allmänna överväganden.....	87
Bevarande av biologisk mångfald och kulturmiljövärden i odlingslandskapet (delprogram 1).....	89
Miljöanpassat jordbruk (delprogram 3).....	93
Kompetensutveckling m.m.....	102

Insatsområde 2 – Åtgärder för ekonomiskt och socialt hållbar utveckling på landsbygden.....	104
Hemställan	105
Reservationer	113
Särskilda yttranden	140
Bilaga 1 Förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde 23	147
Bilaga 2 Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk m.m.	149
Bilaga 3 Propositionens lagförslag	152